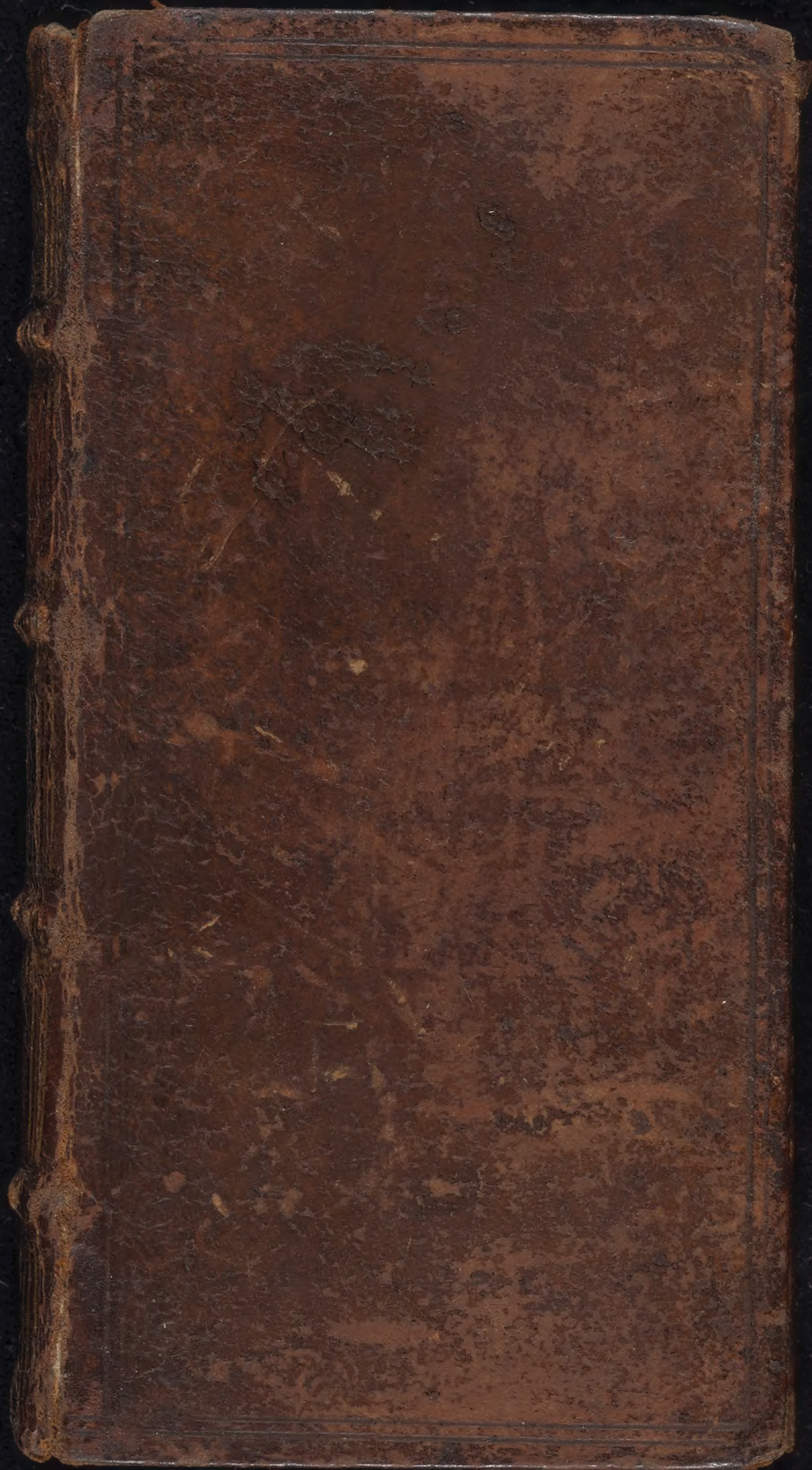


W. Wissenden



IMPRIMATUR LONDINI.
Sumptibus Roberti Pawlett

PIA
DESIDERIA,

VIZ.

1. Gemitus			Pœnitentis,
2. Vota		Animæ	Sanctæ,
3. Suspiria			Amantis.

Authore
HERMANNO HUGONE
è *Societate* JESU.

EDITIO POSTREMA
Recognita & Emendata.

LONDINI:
Excudit *J. C.* sumptibus
ROBERTI PAWLET,
sub signo Bibliæ in vico vulgariter dicto Chancery-lane. MDCLXXVII.

ILLUSTRISSIMO VIRO DOMINO D. FRANCISCO MOLE'

Regi à Secretioribus Consiliis, & in Senatu Parisiensi æquissimo Senatori, Sanctæ Crucis Burdegalensis, Sancti Pauli Virdunensis, Æmulorum, Cameræ-fontis, Pratensis, &c.

ABBATI INFULATO.

EX quo inciderunt in oculos meos Pia Desideria (*Vir Illustrissime*) mihi moverunt incredibile desiderium, novam illis lucem in Gallia illorumque, ut ità loquar, parentibus exhibendi. Hoc ego tùm primò conceptum, in tenebris tamdiu tenui, quamdiu

diu faustum aliquod sydus, quod secundis hujusce libelli natalibus præluceret, abfuit. Neque verò me tale quidpiam studiosiùs exquirentem latuere sanè quàm plurima; verùm ea esse dispexi, quæ vel nimio lumine spem omnem extinguerent, vel certè debilitarent exiguo. Unus occurristi, *Vir Illustrissime!* in quo duo illa, quæ rarò illustri loco adhæreant, summa consensione convenerint; perillustris nimirùm ad excitandum animum authoritas, & ad eundem promovendum par humanitas authoritati.

Istum porrò indolis tuæ duplex ornamentum non semel suspexeram, cùm tu in *Claromontana Palæstra* literis Humanioribus-

nioribus, Philoſophiæ, Theologiæque, quas veluti ludibundus hauſiſti terminis ingenio tuo latiùs propagatis, ſubtiliſſimas etiam Urbanæ vitæ Sapientiæque leges ſuperinduceres. An ego igitur præli mei laborem tantulum non dedicarem ei, quem digna typis, litteris, monumentiſque jam egiſſe & audivi, & ipſe ſum admiratus? An ego diffiderem illius auſpiciis, qui toties me aſpexit illis oculis, quibus ad ſe accedentes ſibi devincire conſuevit?

Cui porrò lubentiùs offeram Pia Deſideria, quàm tibi, in quem omnia meæ voluntatis deſideria tacito quodam impetu confluunt? Cui dedicem æquiùs quàm tibi, qui mea deſideria, nuperamque petitionem,

quæ tua eſt affabilitas, tam benignè audiſti, & ut ſpero, jam exaudiſti? Cui denique convenientiùs conſecrem, quàm tibi, cui Rex ſanctioribus ſuis in Conciliis locum, ſupremus Galliæ Senatus liliatam olim parentis Protopræſidis ſedem; Rex ipſe authoritatis regiæ & ſigilli ſui diſpenſationem; Eccleſia tùm demùm nobiliſſimas inſulas Abbatis Paſtorali tuo pedo ſuffultas deſiderat?

Nihil eſt igitur quòd verear ne pius ille officinæ meæ partus hominis adeò pii manu obſtetricante ſuſceptus occidat; nevè meus in te amor tot piis ſublevatus deſideriis (quæ amoris alas nuncupant) ad te quàm citiſſimè non pervolet.

En exprimo tibi recentibus notis

notis Gemitus, Vota, Suſpiria; ſed ità exprimo,tibi ut placeant Gemitus, Vota ſapiant, delectent Suſpiria. Tuos duntaxat illos Gemitus inibi audies, qui extant vitæ innocentis, non pœnitentis indices; Vota hîc agnoſces tua, quæ religioſo animo, longè antè quàm in lucem ederentur, impreſſiſti: tua percipies ad extremum Suſpiria,nulli niſi Deo teſti audita; quæ tamen mea Typographia, perinde ac verax Echo tibi recinit quantumvis abnuenti. Leges quod *Vates Claromontanus* aliquando ſcripſiſti; laudabis quod pari ſolertiâ excogitaſti; in alieno ingenio tuum agnoſces, quod admirationi univerſæ,in ipſo Pariſienſis Univerſitatis meditullio ſubjeciſti.

Dices

Dices in hoc obtrudendo munere fuiſſe me plùs æquo liberum; tuæ me dignitatis perinde ac exilitatis meæ oblitum fuiſſe, ſummæ adhæc inurbanitatis eſſe, quem filii patrinum non ità pridem ſubruſticâ libertate delegerim, eundem ad ſuſcipiendum de prælo libellum, patronum amplecti: Hoc, inquam, nec immeritò dices, de me plura etiam, ſi lubet, additurus: mihi nimirum eſſe debuiſſe religioni Sacrum Abbatis baculum & crucem; venerationi ætatem illam in ipſo primævo flore maturam; admirationi canam iſtam in juventute ineunte prudentiam; ſtupori denique acre ingenium ad quod Theologia, Philoſophia, cæteræque artes factæ potiùs,

tiùs, quàm ipſum ad illas natum eſſe videatur.

Sed vide, quæſo, *Vir Illuſtriſſime!* an in me fuerit tuæ comitatis illecebris obniti, cui non plebeii modò, ſed etiam optimates ipſi ſerviant? An licuerit eludere blandientis modeſtiæ aucupia, quibus meticuloſiſſimus quiſque ſeſe irretiri gaudeat? An denique populari cedere potiùs pietati non oportuerit, quæ tota in Pia Deſideria efferveſcebat?

Patere igitur me Gemitibus ſatis multis unum addere, quem obſequiorum meorum conſcia tenuitas meæ voluntati non minùs quàm tuæ impar amplitudini exprimit. Sine me collectitiis tot Votis unicum inſerere quo me tibi, fortunas meas, libros, totam denique domunculam obſtringo: Permitte denique aliena me Suſpiria uno claudere ſuſpirio, cujus

cujus modus nullus finisque futurus est, nisi quem laborum tuorum, uti speramus, monimenta & impressa typis elogia tandem aliquando accersiverint. Hoc ultimum sapientes cuncti, quibus innotuisti (cui porrò notus non es?) vaticinantur; hoc tuæ vitæ perfectissima rudimenta portendunt; hoc demùm novus Piorum Desideriorum Typographus ardentissimè tibi desiderat. Nec non ille, quem habui ejusdem nuper Desiderii comitem, Desideriorum operæ Censorem, in sua tibi Asiâ, *Vir Illustrissime*, nuncupandâ, authoremque ut iteratam illam Desideriorum nostrorum Editionem, sub ejusdem Amplitudinis tuæ auspiciis (quæ uti speramus, ita postulamus enixè nobis ut aspirent) publici juris tandem aliquando faceremus: Ego tibi potissimum,

Addictissimus JOHANNES HENAULT,
Typographus.

Appro-



Approbatio.

HÆc Pia Desideria, Gemitus, Vota, & Suspiria Animæ Christianæ, *Elegiis, Emblematis, & S S. Patrum Scriptis illustrata* à R.P. Hermanno Hugone *Societatis Iesu Presbytero pererudita sunt & solida, atque perlucidam semitam continent; quâ æterna veritas, & vera charitas, & chara æternitas obtineatur; ab his qui in tenebris & in umbrâ mortis sedent, ad dirigendos pedes nostros in viam pacis.*

Datum Bruxellæ 9. Idus Novembris, 1628.

HENRICUS SMEYERS,
S. Theologiæ Licentiatus
Scholasticus Bruxellensis.



1

Domine, ante te omne desiderium meum, & gemitus meus à te non est absconditus. *Psal.*38.10.



DESIDERIO

COLLIUM ÆTERNORUM

CHRISTO JESU,

IN QUEM

Desiderant Angeli proſpicere.

AMORI ET DESIDERIO SUO.

Vir deſideriorum.

Domine, ante te omne deſiderium meum, & gemitus meus à te non eſt abſconditus. Pſal.38.10.

QUot mihi clam tacitis mens æſtuet anxia votis,
Indicio potuit diſcere nemo meo.
Nemo, niſi arcani qui pectoris intima luſtrat,
Quem fugit humani nulla latebra ſinus.
Ille, meos gemitus, mea ſcit ſuſpiria ſolus,
Ille oculis etiam perſecat ima ſuis.
Ecquis in alterius ſua ſenſa profuderit aurem,
Sit niſi ſecreti proditor ipſe ſui?
Si tamen ulla foret ſperanda hâc arte medela,
Ars deſideriis hæc foret una meis.

Sed

Sed neque depositas levat auris amica querelas,
Nec desideriis hac fit ab arte modus.
Cœperat, heu! natos Rachel ululare peremptos;
Mox ubi nil flendo, profuit, abstinuit,
Scilicet ipse suas facit ignis, editque favillas,
Quasque pluit, nubes, ipsa resorbet aquas:
Sic melius, proprios quos fudi, combibo fletus,
Inque suum recidit tutius unda sinum.
Quæ mea sint igitur, dum triste gemo, lamenta,
Non nisi nos soli novimus, ille, & ego:
Quid voveam; tacitis dum compleo littora votis
Non nisi nos soli novimus, ille, & ego.
Quid clamem, mea dum sese suspiria rumpunt,
Non nisi nos soli novimus, ille, & ego.
O quoties fictas animus gerit histrio partes,
Et pugnant animo fronsque colorque suo:
Dum patitur tragicos mens personata cothurnos,
Sæpius in mimo Roscius ore salit.
Nulla fides lacrymis, lacrymæ simulare docentur,
Nec, nisi vis falli, ritibus ulla fides.
Solvor ut in fletus, putat omnia tristia vulgus,
Solvor ut in risus, omnia læta putat:
Fallitur ah! nostri neque scit mendacia vultus,
Cùm lætor, lacrymor; rideo, cùm doleo.
Vix tibi tot, Protheus, quot sunt simulantibus ora,
Vota quibus larvam dant, adimuntque suam.
Nemo meos Gemitus, Vota aut Suspiria novit,
Nemo, duo nisi nos, & duo sufficimus.

GEMI-

Heb. 4. 13.

NEc eſt ulla res creata non manifeſta in conſpectu ipſius: imo omnia ſunt nuda & intime patentia oculis ejus quocum nobis eſt negotium.



2

Anima mea desideravit te in nocte.
Isaiæ 26. 9.

GEMITUS ANIMÆ POENITENTIS.

LIBER PRIMUS.

GEMITUS I.

Anima mea desideravit te in nocte.
Isaiæ 26. 9.

HEi mihi quàm densis nox incubat atra tenebris!
Talis erat, Pharios quæ tremefecit agros,
Nubila, lurida, squalida,tetrica,terribilis nox ;
Nocturno in censu perdere digna locum.
Non ego tam tristes Scythico puto, cardine lunas,
Tardat ubi lentas Parrhasis Ursa rotas :
Nec tot Cimmerio glomerantur in æthere nubes,
Unde suos Phœbus vertere jussus equos :
Nec reor invisi magis atra palatia Ditis :
Fertur ubi nigrâ nox habitare casâ :
Nam licet hîc oculis nullam dent sidera lucem,
Non tamen est omni mens viduata die.
Nocte, suam noctem populus videt ille silentûm,
Et se, Cimmerii, Sole carere vident.
Arctica cùm senos regnavit Cynthia menses,
Dat fratri reduci septima luna vices ;

Aſt me perpetuis damnat ſors dira tenebris,
Nullaque vel minimo ſidere flamma micat:
Et neque (quod cæcis unum ſolet eſſe levamen)
Ipſa ſuam noctem mens miſeranda videt.
Quin tenebras amat ipſa ſuas, lucemque peroſa,
Vertit in obſcœnæ noctis opaca diem.
Nempe ſuas animo furata ſuperbia flammas,
Nubilat obſcuro lumina cæca peplo.
Nec ſinit Ambitio nitidum clareſcere ſolem,
Fuſcat & ingenuas Idalis igne faces.
Heu, quoties ſubit illius mihi noctis imago,
Nox animo toties ingruit atra meo!
Sors oculis noſtris melior, quibus ordine certo,
Alterius reparant Lunáque, Sólque vices:
Nam quid agat ratio, quid agat ſtudioſa voluntas,
Quas habet, ut geminos mens peregrina duces?
Major habere oculos, dolor eſt, ubi non datur uti,
Quàm, quibus utaris, non habuiſſe oculos.
Qui dolet oppreſſus lapſis velocius umbris,
Lætior aggreditur manè viator iter.
Sed nimis hæc longas tenebris nox prorogat horas:
Quæ tibi manè negat cedere, Phœbe, diem,
Cùm redit Arctoo Titan vicinior axi,
Exultat reducis quiſque videre jubar:
Scilicet Auroræ gens vertitur omnis in ortus,
Quiſque parat primus diſcere, Phœbus adeſt!
Sic ego, ſæpe oculos tenui ſublimis Olympo,
Adſpiciens, gemino qui jacet orbe Polum.
Et dixi tam ſæpè: Niteſce, niteſce, meus Sol!
Sol mihi tam longos obtenebrare dies!
Exorere, exorere, & medios ſaltem exere vultus,
Vel ſcintilla tui ſola ſat eſſe poteſt?
Quin etiam tanti ſi luminis abnuis uſum,
Sufficiet radios expetiiſſe tuos.

BERNARDUS

In Cant.

Sermone 75.

HAbet mundus iſte noctes ſuas, & non paucas. Quid dico, quia noctes habet mundus? cùm pene totus ipſe ſit nox, & totus ſemper verſetur in tenebris.



Deus, tu ſcis inſipientiam meam, & delicta mea à te non ſunt abſcondita. *Pſalm.* 69. 6.

GEMITUS II.

Deus, tu ſcis inſipientiam meam, & delicta mea à te non ſunt abſcondita. Pſalm. 69. 6.

SI tibi ſtultitiæ nulla eſt patientia noſtræ,
Omnia conſilio qui ſapiente regis;
Nullus ab offenſo veniam ſibi numine ſperet,
Nullus enim culpâ, ſtultitiâque vacat.
Hæc etiam excelſas afflat contagio mentes,
Et ſua ſtultitiæ quemlibet aura rotat.
Quid ſimulaſſe juvat? ſemel inſanivimus omnes:
Ingenua humani ſtemmatis illa nota eſt.
Et pater, & mater generis primordia noſtri,
Maxima ſtultitiæ ſigna dedêre ſuæ.
Credite poſteritas, fatali vendita pomo es;
Stultius hac aliquid venditione fuit?
Nec minus inſanus, magni patrimonia cenſus.
Perdidit eſuriens, munere pultis, Eſau.
Et Salomon tactam ſenſit vertigine mentem,
Dum caſtam inſano vertit amore domum.
Non igitur magni fallunt oracula Regis;
Stultorum innumerum qui docet eſſe gregem,
Legiferi neque vana canunt præſagia vatis,
Queîs defleta hominum tanta ruina fuit:
O ſaperent, ait, & cauti ventura viderent:
Non adeo in vitium cerea turba foret.
Quis (niſi deſiperent) quoſdam dixiſſe putaret,
Nullum qui terris imperet eſſe Deum!
Quilibet ut peccet (alias peccare timeret)
Eſſe ſibi nullum fingit in orbe Deum.
Ipſa igitur noſtros avertunt crimina ſenſus,
Nullus & in vitium, ſit niſi ſtultus, abit.
Sed neque jam gliſcens ſtat in hoc dementia paſſus,
Precipiti in peius truditur acta pede:
Extruimuſque domos, cœlóque educimus arces,
Ceu data perpetuò terra colenda foret?
Craſtina lux coget vitæ ſtatione moveri,
Quis neget inſanas nos fabricaſſe domos?

Conſerimus platanos, diſponimus ordine lauros,
Areolas hortis dividimuſque ſuas:
Quæ ſtolidi ſerimus, vix tertius aſpicit hæres,
Quo tibi, qui carpet tum tua poma nepos?
Sic, puto, dat ſenibus puerilis natio riſum.
Cùm fabricat luteas, parvula turba, caſas:
Ludicra ſollicitis fervet reſpublica curis,
Hic fœnum, hic paleas convehit, ille trabes,
Aggerit hic gravido plumas, & ſtramina plauſtro,
Hujus erat teſtâ quærere munus aquam.
Et ſibi tum ſtructæ gratantur mœnibus urbis,
Magnaque ſe pueri regna locaſſe putant.
Hæc videt, ac ridet, quæ tranſit grandior ætas,
Vixque graves ſeſe virque, ſenexque tenent.
Haud aliter Superis dant noſtra negotia riſum,
Regnaque pro nidis, quæ fabricamus, habent.
Hæc quoque ſub ſtolido ſapientia nata cucullo,
Tam variis nullum veſtibus eſſe modum,
Pauca, vel hoc ſtudio, peregrinus ad oppida currat.
Inveniet veſtes per loca quæque novas.
Si ſedeant uno ſimul omnes fortè theatro,
Quos ſua diſſimiles palla, chlamyſque facit,
Ridiculis videat pleniſſima pulpita mimis,
Rideat & ſocii pallia quiſque ſui.
Jam ſtudium gemmarum, & habendi quis furor auri?
Sudat in hoc hominum nocte, dieque labor.
Quid tamen eſt aurum, fulvæ niſi pulvis arenæ?
Gemmaque, quàm vitrei gutta gelata maris?
Ambis & has tanta gens ſtulta cupidine gazas,
Ceu foret hinc miſeris una petenda ſalus,
Ecce tibi minimo cœlum venale labore,
Et cœlum hoc pretio, quantula turba petit?
Heu genus inſanum! terras præponitis aſtris,
Ignotis nimium dona caduca bonis!
Quis pueros (luſu ſi vel tam turpiter errent)
Orbilii meritos aſpera ſceptra neget?
Nempe ſciunt levibus quid diſtent æra lupinis,
Ut ſemel abjectas deſeruere nuces.
Nos mage deſipimus, cùm parva crepundia, cœlo,
Proh pudor! & fluxas pluris habemus opes.
O medici mediam ſtolidis pertundite venam!
Stultitiæ queat hic proximus eſſe furor.
Sed videt hæc, magnus qui temperat arbiter orbem,
Noſtraque, ſtultitiæ nomine, multa tegit,
Et mea propitius deliria plurima tranſit,
Multaque ſcit cæcâ diſſimulanda manu.

Et

Et qui jus adimat, novit prætoris egere,
Ne perdam, patrias quis mihi ſervet opes,
Ergo adeat ſanum mea, fac, tutela patronum,
Stultitiæ cuſtos eſto vel ipſe meæ.

CHRYSOSTOMUS.

Hom. 4.

In Joannem.

Nihil ab inſanientibus differunt, qui terrenas res & brevi duraturas tamquam in ſomnis ſuſpicantur.

GE-



10

Miſerere mei, Domine, quoniam infirmus ſum: ſana me, Domine, quoniam conturbâta ſunt oſſa mea. *Pſalm.* 6. 3.

GEMITUS III.

Miserere mei, Domine, quoniam infirmus sum: sana me, Domine, quoniam conturbata sunt ossa mea. Psalm 6.3.

Conquerar: an sileam? justas habet ira querelas.
Heu sine Pœoniâ sola relinquor ope!
Non ego jussa licet juratis credere verbis,
Sperassem, cordi non magis esse tibi.
Siccine tardus ades, neque nostra pericula tangunt?
Quæ potuit tantæ caussa fuisse moræ?
O mea spes! Numen quo non præsentius ægris,
Sic potis es nostri non memor esse mali?
Nunc aderant pariter Podalyrius, atque Melampus,
Phillyrides Chiron, Pœoniusque senex.
Multaque præterea comitata Machaone turba;
Quique aliquod medicâ nomen ab arte gerunt:
Tu solus deeras, morborum, publica cura,
Postque tot Hippocrates ultimus ecce venis.
O mea spes! numen quo non præsentius ægris,
Sic potis es nostri non memor esse mali?
Omnibus est oris visus color indice linguâ,
Omnibus admotâ vena notata manu:
Nil, aiunt, vitale rubet, neque languida certa,
Vena notat, pulsu præmoriente moras?
Idque ego plus ipsis deprendo medentibus ægra,
Destituit medicos ars sua, meque salus.
Quidnam igitur sperem fugientibus orba Magistris,
Morbus ubi vincit sævior artis opem?
Cæca per infectas serpunt contagia venas,
Imaque subsidit lapsus in ossa dolor;
Et caput, & cubiti se sustentare recusant,
Tinctaque vix Baccho vena medente redit.
Et jam vix animæ superest pars ultima nostræ,
Heu paror inferiis proxima pompa meis!
Denique qui morbos cupit omnes discere nostros,
Copia quod fieri non sinit, ille cupit.

Hic ſtatus, hæc rerum facies miſeranda mearum eſt,
Nec juvor illius, qui medeatur, ope.
Adſpice vix noſtram poteris dignoſcere formam,
Vultus abeſt vultu, ſeque nec ipſe refert.
Lumina ſuffoſis retrò fugêre cavernis,
Magnaque purpures facta ruina genis,
Nec quiſquam hanc ferro potuit compeſcere noxam,
Quin caput & faciem carperet atra lues.
Tetrica quid memorem vigilis faſtidia lecti?
Quæque manu tangi vulnera cruda timent?
Vulnera proh nullis medicanda Machaonis herbis!
Qualia, quæ ſecuit barbarus enſis, hiant:
Vulnera, ſecretas animi populantia fibras.
Quæ nullus media claudat hiulca manu.
Nempe graves, mea ſunt quas feci, vulnera noxæ?
Vulnera, trux animæ carnificina meæ.
Adde, quod intus opum dirus mihi turgeat hydrops,
Lentaque quòd meditor nauſea tardet opus;
Tenſaque ventoſi propè rumpant ilia faſtus,
Et Veneris tacitus pectora cancer edat.
Hæc ego ſæpè dedi variis tractanda Magiſtris,
Semper at oblatæ cura feſellit opis.
Scilicet ipſe ſuas, hic tentat inaniter artes,
Qui raptum Androgeo reddidit arte diem:
Quique poteſtates ſuccorum norat & uſum,
Una ſalus ægris ſpeſque, Epidaure tuis:
Nec juvet hic Chiron, operoſæ viribus herbæ,
Nec ſummum medici numen Apollo chori:
Officium tanto cedit minus omne dolori,
Non habet hic ullum ſuccus, odorve, locum.
Quas igitur ſpectem, veſtri, niſi Numinis, aras
Funeribus nullis quas Libitina notat?
O mea ſpes, Numen quo non præſentius ullum:
Ecce tuam veneror mortua pæne, manum.
Sanus Apollineâ non indiget arte vel herba,
Lege Machaoniæ, qui dolet, artis eget.
Mens mihi læſa dolet, plus ſimplice vulneris ictus
Ne doleat, vires experiare tuas.
Illa ego ſum, Solymis quam prædo cruentus arenis
Stravit, & immiti diffidit enſe latus.
Tu Samarita, mero; Tu vulnera mitis olivo
Obline, barbarica vulnera facta manu;
Quoſque Levita negat, medicos infunde liquores,
Creſcet ab infuſo rore, meroque ſalus.

AU-

AUGUSTINUS.

Serm. 55.

De Verbis Domini, c. 55.

JAcet toto orbe ab Oriente uſque ad Occidentem grandis ægrotus, ſed ad ſanandum grandem ægrotum deſcendit omnipotens medicus; humiliavit ſe uſque ad mortalem carnem, tamquam uſque ad lectum ægrotantis.

GE-



Vide humilitatem meam, & laborem meum: & dimitte universa delicta mea. *Psalmus* 25

GEMITUS IV.

Vide humilitatem meam, & laborem meum: & dimitte universa delicta mea. Psalmus 25.

ASpicis heu sævus! nostris neque tangere curis,
Aspicis, & credi vis tibi, me quod ames?
Futilis ignaro cantetur fabula vulgo;
Sentit amicorum vulnera, quisquis amat.
Aspicis & pateris; neque cura est ulla juvandi?
Verus amor promptam non ita tardat opem.
Aspice, quam turpi subigar damnata labore;
Aspice, cui tendam colla premenda jugo.
Si foret ingenuâ saltem labor indole dignus,
Nec nimis abjectæ vilius artis opus;
Multa meus casus magnorum exempla levarent,
Et faceret propriam, sors aliena, levem.
Sæpe Ducum proavos, Regesque noverca coëgit
Augustas operi sors adhibere manus:
Protea frænantem septemplicis ostia Nili,
Sic oras miseram, Rex Menelaë, stipem.
Dextra Syracusii sceptris assueta Tyranni
Sic ferulas, pueris sceptra verenda tulit.
Flenda exempla quidem, tamen haud ducenda pudori.
(Non etenim miseris sunt sua fata probro)
Ast mea non lacrymis, sed digna pudore ruina est,
Quæ toto serviles sponte subacta molas,
Qualis ab infidâ Samson detonsus amicâ,
Circuit indignas, hoste jocante, rotas.
Atque utinam famulas tantum damnaret ad artes:
Explerem ingenuâ sordida pensa manu:
Turpibus at servum vitiis addicere pectus,
Exulis asperius mancipiique jugo est.
Ah pudor! &(duplicis nova quæ mihi causa ruboris)
Ipsa meum damnas execror author opus.

Vis

Vix benè pertæsum est, rursumque revolvitur error,
Crescit & attextis nexa catena malis.
Scilicet illa manet plectendas ultio noxas,
Admissum sequitur culpa secunda scelus.
O quam sæpe meo sensi hæc discrimina damno!
Nec tamen est damni mens revocata metu.
Nempe trahor vario studia in diversa duello,
Ut ratis ambiguis jam pila facta Notis.
Et trahit hinc (vitii, quæ lena comesque) voluptas,
Quique jubet vitium, retrahit inde dolor.
Sæpius illa tamen redit è certamine victrix,
Assiduus vitio sit licet ille comes.
Sic habet alternos virtus, vitiumque triumphos,
Et mens æterno vertitur orbe, labor.
Tu super hæc etiam loris servilibus instas,
Addis & in pœnas verbera dura meas;
Pœnaque cùm culpæ sit culpa secunda, peractæ:
Suppliciis pœnas adjicis usque novas.
Nempe Ixionius non est modo fabula gyrus,
Vincta, sed æternæ vertor in orbe molæ:
Aspicis hæc durus, neque nostro tangere fato?
Aspice, & in pœnas mitior esto meas!

AU-

AUGUSTINUS

In Psalm 36.

Molendinum puto dictum mundum istum, quia rotâ quâdam temporum volvitur, & amatores suos conterit.



Memento, quæso, quod sicut lutum feceris me, & in pulverem reduces me. *Job.* 10. 9.

GEMITUS V.

Memento, quæso, quod sicut lutum feceris me, & in pulverem reduces me. Job. 10. 9.

ERgone cælitibus jam nata oblivia regnis
Quis Ganymedo miscuit ista Scypho.
Quid facit Immemores ad nostra negotia Divos?
Lethæas Superi fortè bibistis aquas.
Oblita es; mea lux, aut vis oblita videri;
Cum dubitas proprium quale creâris opus:
Si nescis, referam; si scis, cur fingere pergis?
Me tua de lutea dextera fecit humo.
Queris ubi? toto locus est notissimus orbe.
Primus ubi pater est conditus, hortus erat.
Fons ubi de riguis argenteus exilit herbis,
Quadruplicique suas flumine, findit aquas,
Scire lubet tempus minimo post tempore falsas
Cum maris aggeribus terra coëgit aquas.
Addo (quod historiæ fecit, hac quoque parte probandæ)
Puniceo rubuit Dædala gleba solo.
Hinc tribus es modicam digitis admensus arenam;
Primaque massa mea corporis illa fuit.
Nec primis erit his natalibus exitus impar,
Nil nisi pulvis eram, nil nisi pulvis ero.
Sic faber argillam famiis dum repparit agris,
Ædificat facili pocula ficta luto.
Principio terræ segmenta ligonibus urget.
Inde levi madidam flumine mollit humum;
Denique materiem pernix rota versat in orbem
Amphoraque admotæ nascitur arte manus;
Nascitur, at mediâ vix amphora vixerit hora,
Frangitur, inque suam fracta recurrit humum.
Haud magè firma meæ fundamina condita vitæ,
Et levis extremos finiet umbra dies.

Cur igitur; veluti fuga non fatis incitet annos,
Præcipites glomerat mobile tempus equos.
Sponte meus pulvis, nimis heu cito ſponte ſatiſcit,
Et mea non ullo, vita premente, fugit.
Si mihi, me vitrea Cœlum concrevit ab unda,
Calite cryſtallo membra gelata forent;
Aut quales memorant cœleſtia lumina, ſtellas,
Quas ſuus è liquidis condidit author aquis:
Aut foret Angelicæ munus ſine corpore vitæ,
Eliſiis qualem mentibus eſſe ferunt.
Sperarem Angelicis æqualia ſæcula luſtris
Æqualeſque Poli, ſideribuſque dies.
Sed data ſquamigeræ mage fortia corpora turmæ
Quam peperit viridi Doris aquoſa patri.
Quin etiam volucres cunis melioribus ortæ,
Plumea queis nitidæ membra dediſtis aquæ.
O utinam rigidis mihi ſtent adamantibus artus;
Aut durent nervos fulva metalla meos.
Felices Scythicæ fato meliore ſorores
Fama quibus rigido finxit ab ære manus:
Cuique fuit ſolo corpus penetrabile talo,
Ærea nam reliquum lamina corpus erat.
Sed quid ago, damnoque mei cunabula limi?
Aut queror è fragili corpora ficta luto?
Non bene vaſa ſuo faciunt convicia fabro,
Nec faber ipſe ſuum jure refutat opus.

RU-

RUPERTUS

In Jeremiam.

Lib. I. Cap. II.

AUsum est infelix lutum blasphemare figuli sui digitos: quid igitur? nimirum, figulo justissimè digitos suos foris contrahènte, & cum totâ manu feriente dissipatum est vas dissipatione validâ.

GE-



Peccavi : quid faciam tibi, O Custos hominum ! quare posuisti me contrarium tibi ? *Job.7.20.*

GEMITUS VI.

Peccavi: quid faciam tibi, O Custos hominum! quare posuisti me contrarium tibi? Job. 7. 20.

ET juvat, & merui, pleno scelus ore fatendum est,
Culpa mea est nullo digna patrocinio.
Peccavi, fateor; nec quæ malè crimina feci,
Ullo fucari posse colore puto.
Nec mihi dedecoris metus est, aut cura pudoris,
Publica flagitiis debita pœna meis.
Ecce manus ultrò suplex tibi porrigo vinctas,
Quæ mihi sit, tantum, pœna luenda rogo.
Quid tibi vis faciam? Vis trudam pectus in enses?
Aut cladi statuam mœsta trophæa meæ?
Vis tua centenis cumulari altaria libis?
Aut pia fumosis thura micare focis?
Aut meus ipse tuas mavis cruor imbuat aras,
Hostia criminibus substituenda meis!
Ah, foret illa meæ vix par quoque victima noxæ;
Namque meo est omnis crimine pœna minor.
Non tamen est sævas tantus tibi fervor in iras,
Quas lenire cruor solus & ara queant.
Sæpè tuus parti superatæ mucro pepercit,
Et conservato nomen ab hoste tulit.
Non sinit ingenium tantos tibi surgere motus,
Quantis pro merito culpa pianda foret.
O bone terrigenûm custos, tutelaque mundi
Publica suspendit tot cui vota salus.
En tua se mediâ clementia monstrat in ira,
Quaque manu gladios, hac quoque tendis opem.
Si pateris (quamvis summo mea causa patroni
Eloquio, melior nullius esse queat)
Pauca tamen pro me, vel pro te (quod magis optem)
Ne tua fors etiam, sit mala causa, loquar.
Non nego peccavi; communis at hic fuit error:
Damnane communis criminis una luam?

Cum

Cum ruerent alii, male quo ſuus impetus illos
  Impulit, in flammas Bacche, Venuſque tuas.
Dextra ſuum fulmen, quamvis vibrata, remiſit,
  Tenſaque pro gladio lenis oliva fuit.
Cur mihi perpetuo contra adverſare duello,
  Ceu gladiator ego tuque laniſſa fores?
Non ſatis eſt culpam faſſas tibi tendere palmas,
  Criminibuſque iram promeruiſſe tuam?
Quid, quod & egregii dederim tibi muneris anſam,
  Materies laudis dum mea culpa tuæ eſt.
" Nam niſi peccaſſem, quid tu concedere poſſes?
  " Clementes nomen non habiturus eras.

GRE-

GREGORIUS

In cap. 7. Job.

Lib. 8. c. 23.

Tum ſibi contrarium Deus hominem poſuit, cùm homo Deum peccando dereliquit; juſtus verò conditor hunc ſibi contrarium poſuit, quia inimicum ex elatione deputavit.



26

Cur faciem tuam abſcondis, & arbitraris me inimicum tuum? *Job*. 13. 24.

GEMITUS VII.

Cur faciem tuam abſcondis, & arbitraris me inimicum tuum? Job. 13. 24.

ERgo meus, tantæ cauſam tibi præbuit iræ,
Qui condonandus leniter error erat?
Credideram torvos tantum te fingere vultus,
Nec niſi compoſitis os ſimulare minis.
Scilicet ut flenti genitrix negat ubera nato,
Sed negat, ut lacrymis ſæpiùs illa petat.
Aut qualis puero fugiens negat oſcula nutrix,
Oſcula, quæ toties, dum fugit, ille dedit.
Sic ego te fictos rebar mihi ducere vultus,
Utque magis ſequerer, fingere velle fugam,
At geritur video dicto res ſeria bello,
Falſa nec, ut rebar, larva, ſed ira fuit.
Avertiſque oculos, dedignariſque videri,
Pax veluti numquam concilianda foret.
Et fugis, ut viſo fugit eminus hoſtis ab hoſte,
Aut quem fulmineo dente laceſſit Aper.
Ceu timeaſque oculis viſus ſaxeſcere noſtris,
Oculis oppoſitâ lumina cauta manu.
Quo precor hanc tanto merui pro crimine pœnam,
Ut velut indignans ora videnda neges?
An quia peccavi vultu fruſtraris amantem?
Ah vultu! numquam qui mihi durus erat.
Aut mea ne magicas jaculentur lumina flammas,
Sibilet aut noſtro Regulus ore, times?
Ante veni tutis Cyrcæos viſibus orbes,
Vibratamque oculo pelle nocente necem:
Donec enim verſo me dedignabere vultu,
Te, dolor, irato vivere, major erit.
Nullius alterius faciunt mihi lumina bellum,
Luminibus poſſum, Phœbe carere tuis:
Pulcra tuos oculos contemnere, Cynthia, poſſum,
Qui paſcunt reliquas igne nitente faces;

Attamen abſque tuis oculis, mea vita, meum cor,
Vivere, non aliter quàm ſine corde, queo.
Cenſe igitur reliquas, quibus obruor anxia, curas:
Si tam dura oculis Pœna carere tuis!
O quantô! ô quantô mihi grandius hoc tormentum eſt.
Te quod amem mea lux, me tamen haud redames.

AM-

AMBROSIUS.

Apolog. pro David.

SI quis offenderit servulorum, avertere ab eo vultus solemus: si apud homines hoc grave dicitur, quantò magis apud Deum? Vides enim quòd faciem suam Deus à Cain muneribus averit.



30

Quis dabit capiti meo aquam, & oculis meis fontem lacrymarum, & plorabo die ac nocte? *Jerem.* 9. 1.

GEMITUS VIII.

Quis dabit capiti meo aquam, & oculis meis fontem lacrymarum, & plorabo die ac nocte? Jerem. 9.1.

QUis mihi det, liquidas caput hoc vertatur in undas,
Totque fluat guttis, quot ſtetit ante comis?
Fronte patet campus, quem flebilis imber inundet.
Ripa nec, ut fluctus exſpatientur, obeſt.
O mea ſi ſubito duo flumina lumina fiant.
Sat capiet geminas alveus aptus aquas.
Ille meis totus lacrymis non ſufficit imber,
Perpetuò flentis qui rigat ora ſenis.
Capta nec Andromache, quâ lumina proluit unda,
Illa meis lacrymis unda ſat eſſe poteſt.
Nec tua, Jeſſide, lacrymati balnea lecti,
Balnea nocturnis humida ſemper aquis.
Nec quibus es ſolitus jejunia paſcere guttæ,
Nocte dieque, tuus quæ tibi panis erant.
Illa nec illuvies plorabilium lacrymarum,
Quam pluit in Domini Magdala mœſta pedes:
Nec (tibi, qui geminis inaraverat humida ſulcis
Lumina) fons mœſtæ, Petre, perennis aquæ.
Sed tua, Nile, velim ſeptemplice flumina rivo,
Cùm vagus Iliacos obruis amnis agros.
Aut qualis madidum cùm mergit Aquarius annum,
Totaque in hybernas aſtra liquantur aquas;
Aut potius trepidas qualis ruit imber in urbes,
Omnia cùm pluvio clauſtra recluſa Jovi.
Culminaque & turres & acuta cacumina, cautes
Et nemora, & montes, nil niſi pontus erant.
Hos oculis voveam gravidis mihi currere nimbos,
Et caput hoc totus fiat ut Oceanus.
Aut ſaltem in geminos tabeſcere lumina rivos,
Perpetuove meas amne natare genas.
Nec ſiccari oculos, niſi cùm ſtupor obſtitit illis,
Finiat ut lacrymas ultima gutta meas.

Felices nimium, vitreæ, gens cærula, nymphæ,
  Membra quibus fluido sunt liquefacta vitro.
Vosque, paludosis mutatæ fontibus artus,
  Quas vetus est quondam fama professa nurus:
Cur mihi non liquidis stillant quoque brachia rivis,
  Glaucaque muscosis fluctuat unda comis?
Illa ego sum fontem quæ non admittor in ullum,
  Illa ego sum frustra quæ liquor esse velim.
O utinam! celerem vertar novus Acis in amnem,
  Qui Galatæa tuo flumen amore fuit.
Aut aliquod fieri jubeat me Biblida Numen,
  Quod fieri jussit Biblida fontis aquam!
Aut Acheloë tuâ liceat mihi ludere formâ,
  Hercule decepto, cùm leve flumen eras!
Non ego tunc Acheloë, precaria corpora ponam,
  Taurus ut exuto fluminis ore, puter.
Et licet obscuri fuerim nisi nominis amnis,
  Non ego me nomen vile fuisse querar.
Jugis aquæ largus tantùm mihi suppetat imber,
  Cætera securum nomen honoris erit.
Tum mea inexhaustos deducent lumina rivos,
  Pindus ut æstivâ de nive volvit aquas.
Perque fluent lacrymæ, veluti vaga flumina, vultum
  Lumina luce fluent, flumina nocte fluent.
Nec nisi flere meis oculis erit ulla voluptas,
  Donec erunt lacrymis crimina mersa meis.

HIE-

HIERONYMUS

In Jerem.

Cap. 9.

SI totus vertar in fletum, & nequaquam guttæ sint lacrymarum, sed abundantia fluminum, non satis dignè flevero.



Dolores inferni cicumdederunt me, præoccupaverunt me laquei mortis. *Psalm.* 18. 5.

GEMITUS IX.

Dolores inferni circumdederunt me, præoccupaverunt me laquei mortis. Pſalm. 18.5.

ERgo iterum Actæon aliquis nova fabula fiet,
Infelix canibus præda voranda ſuis?
En, mihi mens nemorum ſtudiis juvenilibus arſit,
Et periit ſtudiis mens propè capta ſuis.
Mens fuit, ancipites venatu pellere curas,
Non tamen in ſylvis, pulcra Diana, tuis.
Sylva mihi rapidis non eſt latrata moloſſis,
Luſtra nec infeſtâ ſollicitata cane.
Nec juga Taygeti, neque Mænela territa cornu,
Nec fulvus volucri cuſpide ſtratus aper.
Nec mea Partheniis circumdata retia ſylvis.
Nec meditata feris callida lina dolos.
Numquam ego vel pedicas, venabula, tela, vel arcus,
Ullave Spartanæ Virginis arma tuli.
O utinam mens iſta mihi, Dictynna, fuiſſet.
Non ego nunc prædæ cingerer arte meæ!
Heu quibus imprudens ſtudiis mihi torpuit ætas!
Quin potiùs, nemorum crura notata rubis!
Cur quæſita tuis mihi præmia, Bacche, trapetis?
Aut agitata tuis præda, Cupido, Jugis?
Non tantum pharetram; neque tantùm tela Cupido
Cauta ſed, ut fallas, fila, plagaſque geris.
Pampineos tantùm neque concutis Evie thyrſos,
Sunt quoque, queis capias ebria crura, doli.
Cùm ſurgit Dalilæ Samſon malè tonſus ab ulnis,
Vincta Philiſtæo brachia fune tulit.
Cùm jacet ignoto Noë ſuperatus Iaccho,
Compede ſucciduos ſtringis Iacche pedes.
Idalis, ecce, ſuis jam me quoque caſſibus ambit,
Quæ toties votis præda petita meis.
Hei mihi, quot circum pedicarum indagine cingor,
Ceu fera venantûm præpete ſepta globo!

Scilicet illa fuit ſpectri feralis imago
  Antonio celſi vertice viſa jugi.
Cùm paruêre oculi collecta ſub unius ictum
  Omnia, quæ mundo dedita regna jacent,
Omnia, ceu parvâ telluſque, poluſque tabellâ,
  Pictaque ſtant minimo corpora tota vitro.
Omniaque hæc ingens obſepſerat undique rete,
  Multaque furtivis flamina ſparſa viis.
Quiſque ſuas fraudes, ſenſit ſua vincula quiſque;
  Hic caput, ille pedes vinctus, & ille manus.
Sic ſua deceptum laquearat quemque voluptas,
  Ut viſco ſtolidæ decipiuntur aves.
Ah! ſua nexilibus tendit mors undique ramis
  Retia, arachnæo callidiora dolo.
Utque ſedet nigro venator araneus antro,
  Inſidians pennis, ſtridula muſca, tuis:
Senſit ubi motâ trepidare cubilia telâ,
  Emicat, & trepidam raptat in antra feram:
Aut qualis viridi latet arbore callidus auceps,
  Pennipedi meditans vincla doloſa gregi.
Linigeros abdit vicino gramine vallos,
  Spargit & in nitido plurima grana ſolo.
Et circum incluſas ſecreta crate volucres:
  Quæque canant vinctæ compede, ponit aves.
Hæ, ſaltu & cantu; levis ille foramine buxi:
  Hæ ſocias, prædam decipit ille ſuam
Venantûm haud aliter ſcelerum comitata corona
  Implicat inſidiis mors ſua quemque ſuis.
Quique ſuper laqueos niſus dare corpora ſaltu,
  Heu miſer, in ſtygias præcipitatur aquas!

AM-

AMBROSIUS.

De bono Mortis.

Cap. 5.

L*Aqueus in auro, viſcus in argento, nexus in prædio, clavus eſt in amore: dum aurum petimus, ſtrangulamur; dum argentum quærimus, in viſco ejus hæremus; dum prædium invadimus, alligamur.*

Non



38

Non intres in judicium cum servo tuo.
Psalm. 143. 2.

GEMITUS X.

Non intres in judicium cum servo tuo.
Psalm. 143.2.

QUod decus est Dominis in jus arcessere servum,
Palmaque quæ servi, jure vadantis Herum?
Et servilis hero vertit victoria probro.
Et reus offensæ servus herilis abit.
Crede mihi, pudor est, mecum tibi texere rixas.
Jurgia nec tecum convenit esse mihi.
Non ego sum, tantæ cui fit fiducia pugnæ,
Non ego materies litibus apta tuis.
Nempe tuis scribi vis bella forensia fastis,
Aut mea fortè tuam vincere causa potest?
Cujus erit felix adeò facundia linguæ,
Quæ sperare sibi tanta trophæa queat?
Juridici nulla est ita vox exercita rixis,
Quo tua debilior causa loquente cadat.
Heu nimis austeram dispensas cognitor urnam!
Nec tuus inflecti se rigor ille sinit.
Sat tua nota quidem gemino clementia mundo,
Blandaque & in pœnas est tibi lenta manus:
Mœstaque cum statuis tristi tibi mœror in ore est,
Tamque rei damno, quàm reus ipse, doles.
Parque tibi dolor est de crimine sumere pœnam,
Ac sua de plexo crimine pœna reo est.
Nec sibi decretam velit ullus demere mulctam,
Arbiter ut proprii criminis ipse foret.
At licet ingenuas habeant hæc carmina laudes,
Judicii cupiam puncta subire tui.
Nam quamvis miseris bonus es, veniæque paratus,
Attamen in sontes jurè severus agis;
Et tibi tam justâ pendet lanx utraque librâ,
Par sit ut ex æquo gratia, parque rigor.
Nec sinis affectus, captivaque pectora duci,
Nec subigunt animum lenia verba tuum.
Nec, si causidici vox incantaverit aures,
Facundâ minimum diluat arte nefas.

Per-

Perdidit hîc caſſas facundia, Suadaque vires,
Et ſilet hoc omnis gratia muta loco.
Nec prece, nec pretio, nec fraude, nec arte, nec aſtu,
Præſtitit hoc umquam vendita cauſa foro.
Quis locet intrepidus tam diro Judice lites,
Aut tantum impavidus pareat ante Deum?
Non ego ſi ſævi vocer inter ovilia Martis,
Dura rui metuam ſepta Gradive, fori.
Nec trepidem (licet ipſa Decem citet haſta virorum)
Ne mea centeno judice cauſa labet.
Nec tua (cauſarum ſcopulos) infamia, Caſſi,
Pulpita, ſi jubeas Prætor, iniqua querar.
Nec Radamanthææ verear ſubſellia rixæ,
Scamnaque Dictæi litigioſa ſenis:
Nec, quibus incluſas tenet arbiter Æacus umbras,
Infernis dubitem rura ſubire plagis.
Quilibet in caput hoc dicat ſuffragia judex.
Et ferat immites quælibet urna notas:
Cauſarum mihi tot lingua eſt inflata trophæis,
Se putet ut nullo cedere poſſe Foro.
Unius at timuit ſolummodo Judicis urnam,
Judicis, & teſtis qui vice ſolus agit.
Qui ſemel ut ſævâ ſententia lata tabellâ eſt,
Nec prece, nec lacrymis triſte retractat opus.
O durum, ô fatale reis, miſeriſque tribunal,
Quo judex rigido tam gravis ore ſedet!
Dicitur attonitis & ternâ luce ſupinis,
Hunc oculis Agathon extimuiſſe diem.
Utque ſibi noxæ Paulus non conſcius eſſet,
Hoc tamen eſt veritus judice ſtare nocens.
Quique ſui Salomon doctiſſimus audiit ævi,
Mens pura eſt quemquam dicere poſſe, negat.
Quin ſacer hac etiam trepidus formidine pſaltes:
Judice te, tutus quis reus, inquit, erit.
Quique tot adverſos tulit æquo pectore caſus,
Vix fore clara ſatis ſydera, Jobus ait.
Si trepidant igitur, tanto cenſore, columnæ,
Quo ſtabunt tabulæ, ligna caduca, pede?
Sique tremunt pavidæ nutante cacumine cedri,
Qua ſpe parva ſuam ſylva tenebit humum?
Frigidus, heu! refugit mihi toto corpore ſanguis,
Aſpectus quoties hæc ſubit urna meos.
Non ſecus ac viſâ cùm victima fortè ſecuri,
Decepto refugit verbere tonſa caput.
Parce precor, neque jus mihi dic hac cognitor urnâ,
Sancta Themis cauſâ quâ cadat ipſa ſuâ.

BERNARDUS.

Sermone 8.

Super *Beati qui*, &c.

QVid tam pavendum, quid tam plenum anxietatis, & vehementissimæ sollicitudinis excogitari potest, quàm judicandum adstare illi tam terrifico Tribunali, & incertam adhuc exspectare sub tam districto Judice sententiam?



42

Non me demergat tempestas aquæ, neque absorbeat me profundum. *Psalm*, 69. 16.

GEMITUS XI.

Non me demergat tempestas aquæ, neque absorbeat me profundum. Psalm. 69. 16.

O Nimis instabilis dubii inconstantia Ponti,
Qui tot pellicibus carbasa fallis aquis!
Nempe fluis vitreis, refluisque argenteus undis,
Mentiturque tuus dura metalla liquor.
Nonnumquam placidus tacitæ stat more paludis,
Nec magis ulla lacu stagna modesta jacent.
Sæpè tibi horrificat vix summum fluctibus æquor,
Cùm levis exiguo stringitur unda Noto.
Mobilibusque salit circum cava ligna choreis
Subsiliuntque levi vela petulca rate.
Quin finis æratis findi freta mollia rostris.
Utque tibi canas tonsa flagellet aquas:
Nunc, velut è duro vigeant tibi terga metallo,
Tot tereris remis, terra quot ipsa rotis.
Et tua, ne quâ parte fides suspecta laboret,
Marmora perspicuo pandis aperta sinu:
Ceu Crystallineo nequeat fraus esse profundo,
Aut fieri vitreo nullus in amne dolus.
Ecce ubi discinctam jam non tenet anchora puppem,
Auraque remigio prona secundat iter?
Quam citò deserto discessit litore pinus,
Et jam nulla domus, nulla videtur humus;
Improvisa ratem medio circum æquore cingunt
Hippotadæ laxis agmina missa cavis.
Non secus ac sævâ servus damnatus arenâ
Opprimitur Libycis præda voranda feris.
Aut nemorum latebris deprehensus fortè viator,
Prædorum subitò cingitur orbe latus;
Tum surgit tumidis præsagum fluctibus æquor,
Venturoque tremit discolor unda metu:
Mox ubi decertant simul Africus, & simul Eurus,
Et notus & Boreas incubuere salo;

Finditur abruptus varia in divortia pontus,
Distrahit ut fluctus quæque procella suos :
Et patet horrendo præceps Neptunus hiatu,
Mersurus pelago circumeunte ratem.
Heu ! gemit hîc tumido pendens trabs anxia fluctu :
Et perit, undecimâ si prior unda venit.
Aut hæc, aut similis salis est fallacis imago,
Tam citò de placido sæva fit unda mari.
Sed mihi mentito simulata est fabula ponto,
Non ego de vestris, Tethy, querebar aquis.
Nec mihi de rapidis, qui torquent æquora, ventis,
Nec mihi de regnis, Æole, verba tuis.
Nec mihi de levibus, temerarie Typhy, carinis
Ire quibus liquidum primus es ausus iter.
A patrio numquam solvit mea littore puppis,
Nec vidi virides, Numina falsa, Deos ;
Nec ventos didici, neque ventis vela tetendi,
Qui facit hanc artem, quam facit, arte luat.
Quem cecini pontus, mea vita simillima ponto est,
Quæque tulit puppis, illa ego puppis eram.
Æolidæ magno flantes circum agmine fratres,
Sunt animi motus, gens violenta, mei.
His ventis, hac nave, per hæc ego cærula currens,
Tot sensi humanis rebus inesse vices.
O fallax nimiùm mendaci vita sereno,
Quæ nigra de lætis tam citò regna facis !
Nulla deest Venerum tibi copia, nulla lepôrum,
Omnia blanditiis lætitiisque fluunt.
Dum ferit intus amor, ventisque agitata libido,
Triste nihil, fraudem fraude tegente, patet.
Ast modò cùm stygio vitiorum erumpere fluctu,
Hisque animum ventis asseruisse lubet,
Tunc videt, heu ! quanto fuerit mens hausta profundo,
Quoque gemit, scelerum quàm grave sentit onus.
Atque utinam ! ut liquidis Pelagi qui mergitur undis,
Exerat Oceano terque quaterque caput ;
Sic imo scelerum mersus semel æquore mentem,
Submersas superis tendat ab amne manus !
Sed velut in tetrum terræ delapsus hiatum,
Quem simul & putei tracta ruina tegit ;
Aut gelidas fracto subiit qui marmore crustas,
Nequicquam obstructo flumine tentat iter.
Non aliter, prono scelerum qui vortice raptus
Vix tulit à superis, unus & alter, opem.

Aspi-

Aſpicis, ut certem pugnantibus una duobus,
 Bella movente Noto, bella movente ſalo?
Aſpicis, ut caput hoc propè mergat & Auſter & unda,
 Jamque necaturas ducere cogar aquas?
Aſpicis hanc animam gemino ſuccumbere fato,
 Nec tua ſunt velis aſtra ſecunda meis?
Aſpice, nec rabido luctantem deſere ponto,
 Naufraga nec medio lina relinque freto.
Tende manum potiùs miſeræ, Palinure, natanti,
 Et mento digitos ſubde vocate tuos.

AMBROSIUS.

Apolog. poſt. pro David.

Cap. 3.

Magnam faciunt tempeſtatem multitudines cupiditatum, quæ velut in quodam Freto corporis navigantem hinc atque inde perturbant, ut gubernator ſui eſſe animus non poſſit. Quis



Quis mihi hoc tribuat, ut in inferno protegas me, & abſcondas me, donec pertranſeat furor tuus? *Job.* 14. 14.

GEMITUS XII.

Quis mihi hoc tribuat, ut in inferno protegas me, & abscondas me, donec pertranseat furor tuus? Job. 14. 14.

QUis mihi securis dabit hospita tecta latebris?
Tecta quibus dextræ server ab igne tuæ?
Heu! tuus ante oculos quoties furor ille recursat,
Nulla mihi toties fida sat antra reor.
Tunc ego secretas, umbracula frondea, sylvas,
Lustraque solivagis opto relicta feris.
Tunc ego vel mediis timidum caput abdere terris:
Aut maris exesâ condere rupe velim.
Tunc voveam abstrusâ mortis latuisse cavernâ,
Visa sepulchrales aut subiisse domos.
Aut numquam aspectos Phœbo, Phæbæque penates,
Aut habitasse tuos, nox tenebrosa, specus.
Dum quatit astriferos flammatus Juppiter orbes,
Et jacit accensâ tela trisulca manu;
Tristia ne noceant metuendâ fulmina flammâ,
Daphnide qui metuit tempora cincta tegit.
Tu rubra cùm torques furibundâ spicula dextrâ:
Nulla juvant foliis laurea serta suis.
Nulla juvant tacitis frondosa cubilia sylvis,
Sylva tuis oculis omnis & umbra patet.
Clauserat obscuræ densis se frondibus umbræ
Carpserat arboreas qui malè primus opes.
Ast ubi vicino vestigia Numine sensit,
Erubuit, luco proditus ipse suo.
Nulla juvat refugo spelunca immanis hiatu,
Hospita montivagis lustra nec ulla feris.
Mitia quæ sensit Medus puer antra leonum,
Effera Chaldæos antra dedere neci.
Nulla juvant clausis spelæa obscura latebris,
Fida nec umbrarum, senta sepulchra, domus.
Avius occultâ deprendere, Lothe, cavernâ,
Et Cain è tumulo, frater humate, vocas.

Quid memorem ut tumidâ Jonas ſe merſerit undâ,
Nec merſum ſtabili texerit unda fide ?
Hauſerat immani Jonam quæ bellua ventre,
Innocuo Jonam bellua ventre vomit.
Nulla fides vitreo pelagi, niſi vitrea, fundo ;
Pervia perſpicuo quid tegat unda freto ?
Nulla fides clauſis, Libitinæ longa ſepulcris ;
Produntur tumulis oſſa ſepulta ſuis :
Nulla fides tacitis, quas vallant ſaxa, latebris ;
Tecta caverna ſuo ſæpè retecta ſono eſt :
Nulla fides nemori, vel opacæ frondibus umbræ,
Ambo caduca pari fronſque, nemuſque fide.
Nec mare, nec tellus, neque luſtra, nec antra, nec aſtra,
Tuta nec illa mihi, quæ ſuper aſtra via ;
Tu potes hoc tutis ſolus caput abdere clauſtris,
Dum tua, depoſito fulmine, dextra vacet.

AM-

AMBROSIUS

In Jeremiam.

Cap. 9.

QUò te (Adam) *duxerunt peccata tua, ut fugias Deum tuum, quem antè quærebas? Timor iste culpam fatetur, latebra prævaricationem.*



50

Numquid non paucitas dierum meorum finietur brevi? dimitte ergò me, ut plangam paululùm dolorem meum. *Job.* 10. 20.

GEMITUS XIII.

Numquid non paucitas dierum meorum finietur brevi? dimitte ergò me, ut plangam paululum dolorem meum. Job. 10.20.

SCilicet, in magno cupis hoc me ponere lucro,
 Addita quod vitæ pars quotacumque meæ.
Si numerata forent aliquot mihi lustra, vel anni,
 Muneris hic poterat nomen habere favor:
Stamina sed brevibus junxisse fugacia filis,
 Obsecro, dic, pauci quantula summa dies?
Nempe ita, qui vitam modò ducere cœperit infans,
 Dicetur moriens occubuisse senex.
Sic sua nonnullis descripta est vermibus ætas,
 Una quibus brevis est, integra vita dies,
Sic aliquis numerat celeres sibi flosculus horas
 Natali tumulant quem sua fata die.
Flosculе mane puer, mediâ-vir, flosculе, luce,
 Flosculе sub noctem, Sole-cadente, senex.
Sic orerisque uno morerisque, ô flosculе, Phœbo;
 Uno fisque puer, virque, senexque die.
Staret adhuc volucrum saltem rota lenta dierum,
 Hora nec admissis quælibet iret equis,
Vermiculi canerent, tot plenis viximus horis;
 Flosculus, & totidem, diceret, herba fui.
Sed tempus rapidis volat irreparabile pennis;
 Fluminis inque modum, lubricus annus abit.
Menstruus impulsis rapitur quoque solibus orbis,
 Et fugiunt, nullo frena tenente, dies.
Denique præcipitis rota concita vertitur horæ,
 Nec remeare potest, quæ semel hora fuit.
Invida res, tempus: sua se per puncta trucidat,
 Se pariter fugiens, se pariterque sequens:
Qualis tæda suo se flammea funerat igne,
 Quæ sibi fatalem congerit ipsa rogum.
Sic redit in proprium sæclorum circulus orbem,
 Flectitur inque suas annua meta rotas.

Non fuit antiquis malè fabula prodita chartis,
  Quâ genitor ſobolem commolit ore ſuam :
Nempe vorax annos menſeſque interficit ævum,
  Seque, fluendo parit, ſeque fluendo necat,
Hora diem, menſemque dies depaſcit eundo,
  Bis ſeniſque ſenex menſibus annus obit.
Annus obit, menſeſque, dieſque, horæque, recedunt,
  Et ſuus in ſe iterum tempora gyrus agit.
Ergo meo exiguum ſpatium concede dolori,
  Non niſi conceſſo tempore fata querar.
Non ego ſupremis tempus mihi riſibus oro,
  Non facit ad riſus réſve, locúſve meos.
Pro lacrymis ſpatium, ſpatium pro planctibus opto,
  Hæc mihi tantillæ, quam peto, cauſa moræ eſt.
Ite igitur magnis lacrymæ, mea flumina, rivis,
  Ite, ferite truces ora, ſinumque, manus.
Ite per os lacrymæ, ſævite in pectora palmæ,
  Pars bona, dum ſtatis temporis ecce fugit,
Sentio, eunt lacrymæ, repetuntur, ſentio, planctus,
  Jam flevi, & planxi, ſiſtite, jam ſatis eſt.

HIE-

HIERONYMUS

Ad Paulam.

Epiſt. 21.

CUm primùm homo peccavit, æternitas mortalitate mutata eſt in nongentos &ampliùs annos, exinde paulatim recrudeſcente peccato, in breve tempus hominum vita contracta eſt.



54

Utinam ſaperent, & intelligerent, ac noviſſima providerent. *Deut.* 32.29.

GEMITUS XIV.

Utinam saperent, & intelligerent, ac novissima providerent. Deut. 32. 29.

PRô pudor! usque adeò est homini mens cæca futuri,
Ut nisi quæ videat, nulla pericla putet?
Scilicet hoc sapere est, tantum præsentibus angi,
Nec procul aspectis consuluisse malis.
Ante tubas, miles, dicto parat arma duello,
Cùm sonuere tubæ, seriùs arma parat:
Navita, quas captat, præsagus prospicit auras,
Anchora velivolum nec remoratur iter:
Quas veniente metet segetes ætate colonus,
Credidit excultis ante colonus agris.
Provida quin etiam metuens formica senectæ,
Vectat in annonam paucula farra suam.
O quid agis, gens eventus ignara futuri?
Tempora, quæ venient posthuma, nulla times?
Stamina perpetuo sors nent adamantina filo,
Aut cessant triplices volvere pensa colus?
Falleris: ah! nulli datur has placasse sorores:
Una licet parcat, de tribus una secat.
Fœdere sors pacto sanxere perennis clavo,
Concordes stabili vitaque, morsque fide?
Falleris, ah! nimium tibi pacta faventia fingis.
Non servant ullam vitaque, morsque fidem:
Ante nivem fidis lambent incendia flammis,
Jureque fœdifragis sanciet [illegible] aquis:
Antè dies noctis, pacem nox antè diei
Servet, & [illegible] accubet agna lupis.
Omnia lethifero latè [illegible] subjugat arcu,
Quicquid & hoc Phœbi vescitur igne, necat.
Nemo venenatæ vitavit arundinis ictum,
Omnis ab hac cervix, cuspide vulnus habet.
Hic teneros matrum rapit inter brachia, natos;
Aut cunas, tumulum, cæde recente facit.
Hic pueros, alibi configit arundo puellas;
Hic juvenas, illic funerat illa senes.

Strataque jam nullo discrimine, funera miscet,
Militis atque Ducis corpora mixta jacent.
Nec micat auratâ tibi Crœse cadaver arenâ,
Pulchrior antruus est, pulchra Rebecca, cinis!
Aspice, quid cineres sit Cæsaris inter & Iri?
Omnibus en color est unus, & unus odor.
Quid juvat his igitur tantum confidere rebus,
Ceu lethi imperio vita soluta foret?
Stat sua cuique dies, depleto ferrea fuso,
Seriùs aut citiùs quemlibet urna vocat.
Cogimur huc omnes, huc summus, & infimus ordo
Ibimus, emenso tempore quisque suo.
Ac tum si vacuas animus simul iret in auras,
Ut vapor in nebulas extenuandus abit.
Morsque foret nostræ quoque meta novissima vitæ,
Mors simul amborum corporis, atque animi.
Quam bona mors esset posituris morte dolores,
Quos nova post vitam, vitáve, mórsve dabit.
Quilibet extremam lætus properaret ad horam,
Et puto, vivendi vix superesset amor.
Sed dolor, heu! non est mors ultima linea rerum:
Non necat hic animum qui cremat ossa rogus.
At postquam è terris anima exhalata recessit,
Judicis extemplo sistitur ante pedes.
Ille sedet justumque, & inexorabile Numen,
Flammaque sunt oculi, flammaque fulva caput.
Illa (tremens metuensque oculos attolere Cœlo)
Dura catenatâ vincula mente gerit.
Ille sinus animi, fibrasque introspicit omnes,
Quodque latet tacitum nocte favente nefas.
Illa scelus convicta suum pudibunda fatetur,
Nec videt, effugio, quem petat, esse locum.
Ille simul Judex, testis simul, & simul actor,
Comperti statuit criminis esse ream;
Illa memor nullis hanc flecti questibus aulam,
Heu! frustra effusis se sepelit lacrymis:
O quis tunc animæ sensus, quæ cura relictæ!
Nullus ubi pro se, jure patronus agit.
Nempe vocat montes, & inhospita culmina cautes;
Antraque queis trepidum condat operta caput.
O Anima! ô Judex! ô non placabilis urna!
Quis secum hæc meminit, nec citò diriguit?
Sed nondum hoc tanti clauduntur fine dolores;
Altera adhuc restant, vitaque, morsque super.
Vita perennanti quæ sæcula protrahet ævo,
Mors longa extremum non habitura diem.

Ah quibus, ah quantis laniabitur hæc tormentis ;
  O quibus, ô quantis affluet illa bonis !
Illa, ſuas paſcit Divino nectare mentes,
  Hæc, miſcet liquidâ pocula plena pice.
Illa, Chely Angelicâ vel gutture carmina fundit,
  Hæc gemit horrendis exululata ſonis.
Illa aget æternas cœlo plaudente, choreas :
  Hæc ſalit ad colubros, ſæva Megæra, tuos.
Illa, nec æſtivis, gelidis nec aduritur aſtris,
  Hæc furit immitis igne, geluque vadi :
Illa per ætherios agit otia mollia campos :
  Hæc agit æterni triſte laboris opus.
Illa dolorum expers, mala nulla, nec aſpera ſentit,
  Hæc patitur dirum quidquid Avernus habet.
O felix opibus, felix tot vita triumphis :
  O gravis, ô tantis mors metuenda malis !
Vel tua, vel tua nos dubio manet alea jactu,
  Alea, non aliâ projicienda vice.
Ah ſubeant veſtri geminæ ſit pectora curæ,
  Ut ſemel alterius ſors obeunda cadet.

AUGUSTINUS

Soliloq. Capite 3.

Q*Vid poteſt lamentabilius & terribilius cogitari quam* Ite? *& quid delectabilius exprimi quam* Venite? *duæ ſunt voces, quarum nihil horribilius unâ, & nihil jucundius alterâ poterit audiri.*

De-





Defecit in dolore vita mea, & anni mei in gemitibus. *Psal.*31.11.

GEMITUS XV.

Defecit in dolore vita mea, & anni mei in gemitibus. Psal. 31. 11.

HOc erat ergo meis dominans Natalibus astrum,
Ut mihi lux faustâ nulla rediret ave.
Quam levis optati me temporis aura fefellit!
Dum toties repeto, crastinus albus erit.
Nec tamen albus adhuc mihi crastinus ille reluxit;
Quin qui præteriit proximus, ater erat.
Credideram alternos vitæ succedere casus,
Inque vices lætis cedere mœsta locum.
Utque serenato detergis nubila cœlo,
Cùm revehis clarum Cynthie purè diem;
Utque maris reparas fugitivos Cynthia fluctus,
Cùm tingis refluo littora sicca salo,
Sic ego venturi non felix temporis augur,
Omnia pro votis rebar itura meis.
At mea quàm dispar, quámque severior illis,
Quas dat nupta viro, tristitia est lacrymis:
Conjuge defuncto, bis denis mensibus, uxor
Sola gemit queritur conjugis orba necem.
Post decimum finitur lugubria ponere mensem,
Et peplum niveâ vertere tristè togâ.
Quis mihi transactus semel est sine luctibus annus?
Quis vacuus mensis? quis sine nube dies?
Nulla meis lex dat finémve modúmve querelis,
Sed parit assiduus, se velut Hydra, dolor.
Et planctu, & lacrymis, gemituque absumitur omnis,
Ipsaque pars minima est vita caduca sui.
Sæpè quidem rabidis sunt æquora turbida ventis,
Sed brevis est, quoties magna procella furit.
Quasque rapit sylvis brumæ inclementia frondes,
Compensant viridi tempora verna comâ.
Et Notus obscuris quoties tegit æthera nimbis,
Lætior innubi mox redit ore dies.
Ast mihi perpetuos contexunt funera luctus,
Dempta nec est nullo synthesis atra die:

Mœsta.

Mœstaque nec festo cessavit tibia cornu,
  Pectus ebur: pugni, plectra querela, fides:
Hac cytharâ, soles, hoc transigo pectine, noctes,
  His fidibus vitæ tempora fallo meæ.
O quoties victo suspiria pectore rupi,
  Cùm cuperem tacito mergere verba sinu!
O quoties, lux quanta meis fuit acta querelis,
  Lunaque quanta meis planctibus acta fuit!
Ne gemerem, memini, toties monuistis amici,
  Multaque ne gemerem, credite facta mihi.
Libera lætitiæ suasistis frena remitti,
  Illico lætitiæ libera frena dedi
Ast ubi singultum compescere risibus opto,
  Risibus heu, gemitus obstrepuêre meis!
Sæpè, volens placidas somno traducere noctes,
  Perpetuò vigiles obruor imbre genas.
Dumque diu nimiùm violentos comprimo fletus,
  Heu, mare perruptis effluit aggeribus:
Flumina, vos testes; vos, nota cubilia sylvæ,
  Vosque cavæ valles, conscia vosque juga;
Vos testes, quoties suspiria vincere tentans,
  Victa, reluctanti murmura corde dedi!
Quin etiam auditis permota ululatibus Echo:
  Questibus audita est aggemuisse meis.
Tunc ego, tunc illa, alternis dedimus lamenta,
  Flevimus inque vices, planximus inque vices.
Ut pandioniæ sibi dant responsa sorores,
  Cùm cæsum, thalami labe queruntur Itym.
Et sedet hinc Progne ramo miserabile plorans,
  Et sedet inde suum flens Philomela nefas.
Alteraque alterius sequitur suspiria, questu,
  Admissum lacrymans utraque crimen avis.
Talis & Alcyone cùm naufraga vela mariti,
  Nequicquam scopulis litoribusque canit.
Aut viduus. viridi nemoris sedet arbore turtur,
  Comparis æterno murmure fata gemens.
Sic mihi fatidicæ nerunt quoque stamina Divæ,
  Iret ut optato sidere nulla dies.
Utque adimant nullos lamenta perennia luctus,
  Aut cesset, causâ deficiente, dolor.
Sed fuit, ut primæ, gemitus, vox prima loquelæ,
  Sit gemitus vitæ vox quoque summa meæ.

CHRYSOSTOMUS.

Hom.

In Psalm. 115.

AN non est meritò ingemiscendum, quod sumus in regione alienâ, & in Coloniam procul â patria positam amandati?



Concupivit anima mea desiderare justificationes tuas. *Psal.*118.

VOTA ANIMÆ SANCTÆ.

LIBER SECUNDUS.

VOTUM I.

Concupivit anima mea desiderare justificationes tuas. Psal. 118.

COelestem, dubitans, terrenumque inter amorem,
Nescio, quo statuam sub duce signa sequi.
Ille sub imperium, vocat hic ad pilea ; pugnant
Dissimili nimium conditione duces.
Hinc vocor, hinc revocor, rursusque invitor utrinque.
Non secus ac refluo quassa carina salo.
Ambiguum faciunt Amor hic, Amor ille duellum,
Impediuntque suo sistere vota loco.
Sit satis, ah : tandem mala tot fastidia passæ,
Et sinat ad portus spem revocare suos :
O Deus ! aut nullo calcat mihi pectus ab igne,
Aut solo caleat legis amore tuæ :
Non nego ; quod lubeat, magna est, optare voluptas ;
Et modò posse, volo dicere, nolo modò :

Frena

Frena nihil patitur minùs, atque libido vovendi,
 Nec ſe lege ſinunt, libera vota premi.
Ut vagus exultim loriſque, lupiſque ſolutus
 Quos libet in paſtus currere gaudet equus:
Aut ſtabulo ruit, & viridi mox volvitur herba,
 Depoſito nimium bucula læta, jugo.
Aſt ubi mox revocat conſueta ad aratra colonus,
 Excutit ille lupos, illa recuſat onus.
Scilicet expetitur libertas una vovendi
 Quæ ſatis eſt, quamvis utilitate vacet.
Sic Phaëton patriæ ruiturus ab axe quadrigæ,
 Appetis ignotus flectere rector equos.
Sic quoque non ſolitis dum niteris altiùs alis
 Icare, ſubjectis labere merſus aquis.
Quàm varia ſuperûm laſſas prece fundimus aures!
 Cælitibus, puto nos ſæpè movere jocum.
Ille vovet nuptam, nuptæ vovet ille ſepulcrum,
 Hic ſobolem naſci poſtulat, ille mori:
Ille Patri mortem, Patri rogat ille ſalutem:
 Hic fieri juvenis ſupplicat, ille ſenex,
Vix, puto, conſentit centum de millibus unus.
 Quin aliquis voto diſſidet ipſe ſuo.
Denique quid Superos oret, pars maxima neſcit,
 Tam nova quiſque ſibi vota, preceſque facit.
Sic ubi jam gravidas ſtimulant faſtidia Matres,
 Obſcœnam ſatiant fercla pudenda famem:
Scilicet expetitur modo calx, modo creta palato:
 Et modo, quæ ſtomacho diſplicuere, placent.
Quid deſideriis ultra tot inanibus uror?
 Quid jaculor nullo votaque, ſpeſque ſcopô?
Eſte procul gemitus, procul anxia turba, timores,
 Sollicitæque preces, votaque, ſpeſque procul.
O Deus! aut nullo caleat mihi pectus ab igne,
 Aut ſolo caleat legis amore tuæ!

AUGUSTINUS

Soliloq.

Capite 12.

A*Llice, Domine, concupiſcentiam meam dulcedine tua, quam abſcondiſti timentibus te, ut concupiſcam te concupiſcentiis ſempiternis; ne vanis illectus, & deceptus interior guſtus ponat amarum dulce, & dulce amarum.*



Utinam dirigantur viæ meæ ad cuſtodiendas juſtificationes tuas! *Pſal.* 119.5.

VOTUM II.

Utinam dirigantur viæ meæ ad custodiendas justificationes tuas! Psal. 119. 5.

QUò ferar? In tanto deprensa errore viarum,
Sectum ubi tam vario tramite fallit iter!
Hæc abit in dextram, subit altera semita lævam,
Illa tumet clivis, vallibus ista jacet.
Hæc faciles aditus, aditus habet illa malignos,
Et quos illa tegit, detegit illa dolos:
Quoque vel hæc tendat, vel quò se porrigat illa,
Exitus implexo fine videre vetat.
Non ita, quæ partes via se findebat in ambas,
Herculis ambiguum fecit euntis iter.
Nec totidem refluis Mæander flectitur undis,
Ipse suis quamvis obvius erret aquis:
Nec Labyrinthæi tanta est fallacia tecti,
Curva licet variis flexibus antra tegat.
Heu, graviora meos cohibent discrimina gressus:
En geminâ dubiam parte pericla premunt.
Non ego quæ metuam divortia mille viarum;
(Scitus Dædaleâ, qui fuit æde labor)
Sed præter varios curvis ambagibus orbes,
Nox etiam cæcas celat opaca vias;
Nullaque se presso monstrant vestigia signo,
Qua populus trito calle, notarit iter.
Et licet explorem prætensis obvia palmis,
Et vitem obstantes tubera dura, petras.
Vix satis inceptos ausim producere cursus,
Sed retinent timidum noxque, dolusque, gradum.
Lassus ut ignotâ cùm fors regione viator
Opprimitur nebulâ præcipitante diem:
Nullaque jam toto collucent sidera Cœlo,
Nec propè sunt ullæ, rustica tecta, casæ;
Nullaque signato callem notat orbita sulco,
Ulla nec humano semita trita pede.

Nec ſcit, an in ſylvas, an eat ruiturus in undas,
 Longius inceptam ſi paret ire viam :
Tum validis mutos compellat vocibus agros,
 Si quis aberranti præſtet arator opem.
Utque vel è ſtabulis, tacitiſque quis audiat antris,
 Ingeminat longos, terque quaterque ſonos.
Omnis at in ſurdas clamor volat irritus auras,
 Nullaque Paſtoris verba remiſſa ſonant.
O quis in his tendat mihi ſtamina fida periclis !
 Quis Deus in tantâ, ſit mihi nocte Pharos ?
Iſacidas quondam per inhoſpita regna vagantes,
 Inſolitas docuit clara columna vias :
Stella comes monuit Nabathæos lumine reges,
 Parvaque Bethlemaæ duxit in antra domûs.
Quam recreant trepidos, fratrum duo ſidera, nautas,
 Tu quoque mi gemini Caſtoris ede facem.
Gnoſſis aberrantem revocavit Theſea filo,
 Seſtaque Leandro fixit amica facem.
Ecce ego ſum Theſeus, vice tu mihi ſis Ariadnes,
 Cumque ero Leander, ſis vice Seſtiados.
Aſpicis ut multi, vaga turba per avia currant.
 Et ſuus huc, illuc, quemlibet error agat :
Hic cadit ignotâ præceps regione viarum,
 Ille vago cæcum tramite verſat iter :
Hic celerat curſus ; hic paſſu deſide lentat ;
 Sæpiùs ille ſuos, fertque refertque gradus :
Hic diverſus abit, ; lateri comes ille propinquat ;
 Hic Comitis ductu fallitur, ille ſuo :
Perpetuos aliquis veſtigia flectit in orbes :
 Alter in obliquas volvitur uſque vias :
Hic ratus ad certam curſu ſe tendere metam,
 Decepto reperit limina prima pede :
Denique in errorem facto ruit agmine vulgus,
 Quodque tenere decet, vix tenet ullus iter.
O utinam, recto tendas mea ſemita ductu
 Nec fraus decipiat tramitis ulla gradum :
Qualis ab excuſſo fugit irrevocabilis arcu,
 Dum volat ad certum miſſa ſagitta locum :
Talis inoffenſo feſtinet limite curſus,
 Quâ tua nempe movent tendere juſſa, viâ :
Eſto igitur, mea lux quoties iaculabere, nervus ;
 Quemque petes jaculis, lex tua ſancta, ſcopus,
Quâque ſcopum cupies certus tetigiſſe ſagittâ,
 Illa ego ſum digitis lecta ſagitta tuis.

AUGUSTINUS

In Solit.

Capite 4.

O *Domine, qui es lux, qui es via, veritas, & vita; in quo non ſunt tenebræ, error, vanitas neque mors. Dic verbum, Domine: ſiat lux, ut videam lucem, & vitem tenebras: videam viam, & vitem invium: videam veritatem, & vitem vanitatem: videam vitam, & vitem mortem.*

Perſice



Perfice gressus meos in semitis tuis: ut non moveantur vestigia mea. *Psal.*17.5.

VOTUM III.

Perfice gressus meos in semitis tuis: ut non moveantur vestigia mea. Psal. 17. 5.

ERgo caduca gradum toties mihi tibia falles,
Sternet & in planâ pes vitiosus humo?
Aspice qui Cœlis hominum vestigia spectas,
Firmaque fac presso stet mea planta solo.
Instruit implumes pennata ciconia pullos,
Et docet aërias præpes inire vias.
Exemplo volucrem sequitur modò filia Matrem,
Tutaque jam peragit, quod metuebat, iter.
Provocat expansis sobolem Jovis armiger alis,
Et jubet insuetas sollicitare plagas.
Mox præit, & pleno se jactat in aëre lapsu,
Remigio soboles subsequiturque patrem.
Dum primum ignotas tentat puer inscius undas,
Corporis inductum subere fulcit onus:
Mox opis oblitus, flumen sine cortice tranat.
Flumen inexperto sæpè sed ore bibit:
Sæpiùs at doctis ubi plauserit æquora palmis,
Ducit in immenso brachia tuta salo.
Aspice, qui Cœlis hominum vestigia spectas,
Aspice quâ nobis arte levetur iter:
Sustineor fragili puerilia membra curuli,
Quæque vehunt socias ipsa propello rotas.
Nempe tripes baculi sic stipite nititur ætas,
Quique senem vectat, à sene fertur equus.
Nec tamen ambiguis malè decipiare querelis;
De pedibus tecum, nulla querela meis.
Nec vitio plantæ, vitio neque crura laborant,
Saxa per & salebras tibia nostra salit.
Non ego pennipedi dubitem certare Camillæ,
Esse per intactas quæ pede, fertur, aquas.
Quod queror, est animi vitium lacrymabile nostri,
Qui, quibus incedat, languidus est pedibus.

Heu jacet afflictis, affectibus omnibus æger:
(Hei, quibus incessit, nempe fuere pedes!)
Si quod iter, quamvis breve sit, virtutis eundum est,
Mens mihi fit minimæ lassa labore viæ;
Crura forent fragilis veluti tua, Nyle, papyrus,
Quæque ruit morâ c... ... putris aquâ.
Rarus, at immodicus quandoque resuscitat ardor,
Et pede fulmineo stringere cogit iter.
Sed bene vix cœptum currendi extinguitur ardor,
Lampadis ut magno flammula parva Noto,
Ne tamen ignavis videar segnescere plantis,
Promoveo tardos pigra subinde gradus.
Ast mea tunc, caveam quisquam vestigia servet,
Ne puter immodicis ebria facta scyphis.
Scilicet in partes ita tibia claudicat ambas.
Semipedis claudi pes ut hiulcat iter:
Nunc volo, nunc nolo, nunc æstuo, nunc languesco,
Nunc stupet ut rigido mens religata gelu:
Impatiens igitur, cœpti sine fruge laboris,
Sæpè viæ medio, lassa retento gradum.
Sed neque, quâ languens statione resistere tento,
Instabilem valeo figere firma pedem.
Auferor adverso velut incita puppis ab æstu,
Quam neque vis remi, nec sua vela juvant.
Damnaque sunt iterum vano redimenda recursu,
Irritus æterno sic redit orbe labor.
Nempe catenati, sic publica corpora, servi
Circumeunt toties pendula recta molæ.
It mola, perque suos rapitur circumvaga gyros,
Sed petit his, quicquid conficit illa viæ.
Heu quid agam? neque sueta vehi, neque currere docta,
Nec pedibus minimas utilis ire vias:
Magnum iter est Cœlo magnis huc passibus itur;
Quid faciet lentis nostra quadriga rotis?
Tu paria ingenti perlaberis ardua saltu,
Vastaque tergemini crura gigantis habes.
Eôum passu, Hesperiumque amplectere mundum,
Sub femur ut Rhodius vela Colossus agit:
Ast testudineo reputat mihi tibia gressu,
Aut chelis referor, Cancer adunce, tuis.
Quid positas igitur sperem contingere metas,
Quæ metas refugo perdita sector equo?
O Deus, ambiguos trepidantis perfice gressus,
Vincat & applausis nostra quadriga rotis.

AM-

AMBROSIUS,

De fuga ſæculi.

Cap. 1.

QUis inter tot paſſiones hujus corporis, inter tantas illecebras hujus ſæculi tutum atque intemeratum ſervare poteſt veſtigium?



Confige timore tuo carnes meas, à judicii
enim tuis timui. *Psal.*119.120.

VOTUM IV.

Confige timore tuo carnes meas, à judiciis enim tuis timui. Psal. 119. 120.

LIttera prima rudi quondam inculcata juventæ,
Fertur ab antiquis, Numinis esse Timor:
Certaque non aliâ Sapientia discitur arte,
Si qua fides verbis, Nate Davide tuis.
Hoc quoque nostra fuit formata puertia ludo,
Doctaque sidereas mens trepidare minas.
Semper at heu! tantis stupuit mens cæca tenebris,
Ut neque, quod toties audiit, Alpha sciat.
Tristibus Orbilii plectenda ignavia sceptris,
Post malè tot positos, nil didicisse, dies!
Et pueri ferulis segnes elementa docentur.
Quæ levis assequitur sedulitate labor;
Aspiciunt nigras Cadmi bis, terve puellas,
Aspectasque vocant, nomine quamque suo.
Et licet atrato sit par color omnibus ore,
Signa tamen faciem propria quamque notant.
Cur ego quod teneris Infantia combibit annis;
Discere non etiam tempore posse putem?
Plurima sunt, nullo penitus mihi docta Magistro,
Cur disci nequeat, arte juvante Timor?
Ah pudet! en timeo, quæ contempsisse decebat:
Non timeo, justos quæ meruere metus.
Flagitium, minimo timeo committere teste,
Non timeo facinus, teste patrare Deo.
Ne corpus perimant, metuo de nocte latrones,
Nil metuens Animæ certa pericla meæ.
Nempe fugat pictæ sic passer imagine larvæ,
Illita cui visco virga timenda fuit,
Sic tremit aspectæ cervus formidine pennæ,
Nec tremit obstantes, agmina rauca, canes;
Sic quoque, Marmaricæ trepidat leo terror arenæ,
Et cadit in tensas territus igne plagas,
Heu! premit humanas furor hic caligine mentes,
Fulgetras metuunt, fulmina nulla pavent.

Subjicitur pedibus nigri metus omnis Averni,
   Creduntur stygii fabula ficta foci.
Scilicet, abjecto leve fit scelus omne timore,
   Sed gravis insequitur pœna Timore, scelus.
Flagitiis demum incipiunt trepidare peractis,
   Ante scelus, nullus pectora terror habet.
Tùm pavor heu madidis mentem sudoribus angit,
   Et læsi ante oculos Numinis ira redit!
Tum subitus strato vigiles Timor excutit artus,
   Propria tum vacuos terret imago choros.
Si strepitum moti dederit mus stramine lecti,
   Creditur è sylvis exiluisse leo.
Nocte levis quassâ si murmuret arbore ventus,
   Horrescunt rigidæ, fronde sonante, comæ.
Quid faciant, subitis si fulminet ignibus æther,
   Aut sonet æthereo grandior axe fragor?
Pectora cœlesti stupeant perculsa tumultu,
   Et flammâ metuant dissiliente peti.
Tunc terrent auræ, tunc terrent scilicet umbræ,
   Augurioque notant omnia signa necem.
Quin etiam nemorum nocturna silentia terrent.
   Ipsaque se sontem mens furiata timet.
En quantum miseris pœnæ, mens conscia donat?
   Ipse in sese animus verbera tortor agit.
Heu quoties Stygii, turbato in Cæsare, manes;
   Pharsalici quoties emicuistis agri!
Sæve Patris vindex, furiis agitaris, Orestes,
   Umbra trucidatæ viva Parentis erat.
Mœstè colubrifera Pentheu laniaris Erynni,
   Vindicat hoc læsos verbere Diva Deos.
Nulla reos animos agitat mage dira Tyrannis,
   Quam testem assiduè pectore ferre suum.
O Deus! ô confige tuo mihi corda timore!
   Ne peccem, furor hâc cuspide noster eget.
Utilis ante scelus Timor est qui frena gubernet,
   Qui timet admisso crimine, serò timet.

BER-

BERNARDUS.

Serm. 29.

PRudenter ſagittari, & impugnari ſalubriter poſtulat ſanctus, cùm dicit in oratione: Confige timore tuo carnes meas. *Optima* Timor *iſte ſagitta, qui conficit & interficit carnis deſideria, ut ſpiritus ſalvus ſit.*



Averte oculos meos, ne videant vanitatem.
*Psal.*119.37.

VOTUM V.

Averte oculos meos, ne videant vanitatem. Pſal. 119. 37.

PErvigilant geminæ celſo mihi vertice ſtellæ,
Queis eſt perpetuis munus in excubiis,
Nec tamen errantes neque poſſum dicere fixas;
Sed meritò, duplex utraque nomen habet.
Errat ab officio vaga ſæpius utraque juſſo,
Utraque docta ſuum fixa tenere locum.
Motibus ambæ agiles, fixæ ſtationibus ambæ,
Quod genus hoc ſtellas Oedipus eſſe putet?
Vos, oculi; vos, conſpicuæ duo lumina frontis,
Sidera vos eſtis, quæ mihi bina micant.
Vos, quibus in celsâ ſtatio data pervigil arce.
Excubat ut ſummâ lucida flamma Pharo.
Aut qualis ſpeculâ ſervans ſpectator ab altâ,
Quæque propinqua, videt; quæque remota, videt.
Non tamen, ut trepidis qui lucent navibus ignes,
Vos mihi tam fidâ lampade fertis opem:
Flamma regit nautas, dum flammam tæda miniſtrat,
Aut flammam retrahant quæ poſuêre manus;
Vos (velut excuſſis rapidus ruit axis habenis,
Frenaque qui rupit durior oris equus.)
Quò lubet, indomitum differtis in avia curſum,
Jam nullâ Domini lora regente manu.
O oculi! ſcopuli titulo meliore vocandi!
Heu quibus alliſæ tot periêre rates!
Dina peregrinas virgo viſura puellas;
Mater depoſitâ virginitate redit.
Rex videt Uriadem nitido ſemel amne lavantem,
Illa, Cupidineas vibrat ab amne faces.
Pulcra Duci Aſſyrio dum comit Juditha formam,
Aſſyrium truncat Juditha compta Ducem.
Forte ſenes niveam ſemel aſpexêre Suſannam,
Ambo ſenes oculis interiêre ſuis.
Non tot, ad infames, dura Acroceraunia, cautes,
Hyppotadæ laceras contudit ira rates.

Non tot, inexpletis fera faucibus unda Maleæ,
  Scyllaque veliferas hausit avara trabes.
Quis pia nunc igitur non laudet fœdera Jobi,
  Quæ cum luminibus sanxerat ille suis?
O oculi! ô quanto vos tutius illa revulsit,
  Democriti, propriis dextera magna cavis!
Quàm bene, Christiadum quoque nobile Lucia, nomen,
  Eruit intrepidâ lumina bina manu!
O oculi! ô scopuli! crudelia, barbara saxa!
  Saxa, quibus magnæ tot cecidere Animæ!
Quam malè commisso geritis pro munere curam:
  Ad mala quos toties sensimus esse duces!
Scilicet hâc vobis, capitis custodia lege,
  Præcipuæque arcis credita cura fuit:
Ut rectos hominum vultus, sublimiaque ora
  Digna Polo, brutâ deprimeretis humo.
Quin potius Superis mentes attollitis oris,
  Hasque super terras, Oceanumque super:
Stellarumque super, mundique volubilis orbes,
  Denique quicquid habet, Lunaque, Solque super?
Illius, ô oculi! spectacula pulchra theatri,
  Materies vestris lusibus apta foret.
Putre sed æternis cœnum præponitis Astris,
  Omnis & in terras pronior ivit amor.
Quid faciam? abruptis oculi regnatis habenis,
  Jam frenum indociles, imperiumque pati.
Obde, Deus, piceas oculis erronibus umbras,
  Aut super injectâ lumina claude manu.

AU-

AUGUSTINUS

Soliloq.

Capite 4.

VÆ cæcis oculis qui te non vident, Sol illuminans cælum & terram! væ caligantibus oculis, qui te videre non possunt! Væ avertentibus oculis, ut non videant veritatem! Væ non avertentibus, ut videant vanitatem!

Fiat



Fiat cor meum immaculatum in juſtificationibus tuis, ut non confundar! *Pſal.* 118.

VOTUM VI.

Fiat cor meum immaculatum in justificationibus tuis, ut non confundar! Psal. 118.

SI tibi me gratam facie fore, sponse, putarem,
Nulla mihi prior hoc cura labore foret:
Primaque de nitidis cautela coloribus esset,
Altera, deformes ore fugare notas.
Nullaque deficerent medicandis vultibus arma,
Multa sed omni genas pixis haberet aquas.
Multaque compositos celaret capsa colores,
Quæque novant vetulam picta venena cutem,
Lanaque purpurei madefacta rubedine fuci,
Cretaque montanas vincere nata nives.
Et nitri rubra spuma, & pinguia poppæana.
Quæque nutis maculas, Halcyonæa, necant;
Denique quicquid id est quo tingitis ora, puellæ;
Ah nimiùm formæ gens studiosa tuæ!
Tunc quoque corrigerem speculo censore lituras;
Ore nec in toto menda notanda foret.
Sique supercilii pilus unus abesset ab arcu,
Unicus ecce pilus, vociferarer, abest.
Si color inficeret viciatos decolor orbes,
Luminibus color hic, vociferarer, obest.
Si nimis adductam convolveret area frontem,
Quæ mihi ruga cutem, vociferarer, arat?
Nempe vel exiguo metuam te lædere nævo,
Ulla foret formæ si tibi cura meæ.
Unaque, quæ timidum faceret verrucula clivum,
Hæc foret offensæ causa putata tuæ.
Atque ita de minimis audirer dicere mendis,
Displicet hæc sponso forte litura meo.
Nostro igitur reliquus si quis decor absforet ori,
Eximeret vitium factus ab arte decor.
Cæsariemque alto struerent tabulata capillo,
Staret & in volucri plurima gemma comâ.
Aure duplex gemini pretium penderet Elenchi,
Iret Erythræus colla per alba lapis.

Tumque

Tumque ego sic faciem, rutilos ita compta capillos,
Auderem ternas vincere quarta Deas.
Sed memini ; neque te facies, neque forma lacessit,
Spes capit hæc cæcos innidiosa procos :
Qui, quid ament, inter phaleras tot sæpè requirunt ;
Quas ubi sustuleris, pars quota Virgo sui est ?
Fallitur infido prope, turba levissima fuco,
Præter & has phaleras, vix quod ametur, habent.
Æquabat niveos per Uvilge fortis olores
Nota nimis formæ numine virgo suæ.
Fiat ut Androgynos setosis hispida malis,
Barba rogat, teneras, vestiat hirta genas.
Lucia sydereis, ceu fax, lucebat ocellis,
Cunctorumque oculis, Lucia, sidus erat.
Ne male luceret : mea lux, extinguere, dixit
Fodit & impactâ lumen utrumque manu.
Læserat egregio multos Euphemia vultu,
Fecerat & roseis vulnera multa labris.
Ut fieret mutilo, fœdoque inamabilis ore,
Abscidit ense duas, bina labella, rosas.
Maxima de facie verus præconia rumor,
Deque tuis dederat Androgesina genis :
Non poteras veram falsi convincere famam
Quod poteras, facta est per tua vota, brevis.
Sponse, peregrinæ non carperis igne figuræ,
Nec benè crispatæ falleris arte comæ :
Cor tibi labe carens : tibi cor sine crimine, cordi est,
Obstet & ut facies, cor tibi, sponse, placet.
O utinam mihi cor nullis infame lituris.
Flagitii durum suspicione vacet !
Tum secura tui mihi mens gestiret amoris,
Nec mea deficeret conscius ora pudor.

HUGO

HUGO DE S. VICT.

In Arrha Animæ.

O Maculæ fœdæ, & turpes! quid tam diu hæretis? Abite, diſcedite, & ne præſumite ampliùs oculos dilecti mei offendere.

Veni



86

Veni dilecte mi, egrediamur in agrum, commoremur in villis. *Cant*.8.2.

VOTUM VII.

Veni dilecte mi, egrediamur in agrum, commoremur in villis. Cant. 8.2.

JAm ſatis urbanas, mea lux, habitavimus ædes:
Quin ſemel in virides expatiamur agros?
Tuta quidem validi circumdant oppida muri,
Portaque ferratis non caret ulla ſeris:
Et tamen in patulis, quid neſcio, tutius hortis
Quod nuſquam in clauſæ mœnibus urbis habes.
Magnificis turgent urbana palatia tectis,
Multus & hic celsâ cuſpide ſurgit apex.
Neſcio quid melius tamen illa mapalia ſpirent:
Ruſtica quæ tenui ſtramine canna tegit.
Quid dubitas, mea lux, quin, quàm procul urbibus agri,
Tam procul agreſtum diſtet ab urbe quies?
Fabula cantatur vatum notiſſima luſu,
Ad bene ſallendas fabula ficta vias:
Et facit ad rerum modò quas tractavimus, uſum:
Si lubet auditu, decipiemus iter.
Ruſticus urbanum tecto mus paupere murem,
Fertur & appoſitis detinuiſſe cibis.
Muſque epulas muris ridens urbanus agreſtis,
Hæc tua ſi menſa, eſt, ſat mihi ruris, ait.
Mox vice conversâ, mus Ruſticus ivit in urbem,
Urbico in hoſpitium mure vocante ſuum:
Magnaque cum tanto minor eſſet menſa paratu,
Ut ſonuêre fores menſa relicta fuit:
Et prope deprenſo conviva expalluit hoſpes,
Turbatique ſuum vix reperêre cavum.
Ruſticus aſt animo ſenſum cum voce recepto,
Corripuit celerem Muſculus urbe fugam?
Et procul è clivis oculos ad mœnia torquens,
Quam meus his præſtat mœnibus, inquit, ager!
Jam ſatis urbanas, mea lux, habitavimus ædes,
Urbe volant ſtrepitus, rus colit alta quies.
Si memor es (ſubeat tibi pars lautiſſima vulgi)
Quiſque ſub urbanum rus prope civis habet:

Cumque ſuam aſſiduè commendet quilibet urbem,
Re tamen, ipſa magis rura, placere docent.
Quin, quorum imperiis urbes, arceſque teguntur,
Anxia ſecuro pectora rure levant.
Et magis hic puri libertas aurea Cœli,
Quam laqueata domi, marmore tecta placent.
Nec quæ centeno ſinuat ſe porticus arcu,
Lenit, ut ambiguos parvula villa, metus.
Jam ſatis urbanas, mea lux, habitavimus ædes,
Quin ſemel in villis degimus, aut in agris?
Eſt mihi fontanis circumdata villula rivis,
Villula, quâ nuſquàm cultior ulla viret.
Seu cœli ingenio, ſeu fertilis indole terræ,
Aptaque vicini commoditate loci.
Huc mea lux, paucis tantùm ſi veneris horis,
Oblitus patriæ protinùs urbis eris,
Tumque ego, ceu tacitâ turtur meditatus in umbrâ;
Libera, colloquiis, Sponſe, vacabo tuis.
Et procul à populis, procul urbibus atque tumultu,
Optatâ toties, ſola, quiete fruar.
Audiet hic nullus quæ mutua verba loquemur,
Noſtraque qui turbet otia, nullus erit.
Quique notet noſtros, nemo metuendus, amores.
Tetricus hic nullum jus ſibi Cenſor habet.
Tunc mihi tu promes ſecretis intima fibris,
Quæque juvent animum verba cupita meum.
Tunc ego, ſim quantâ dicam tibi, ſaucia flammâ;
Quæque licet ſimules, dicta placere, ſcio.
O ſemel optati micet hæc mihi ſideris aura,
Quam fortunato lux erit illa die!
Jam ſatis urbanas mea lux, habitavimus ædes,
Noſtra ſit, exiguo tempore, villa domus.

HIE-

HIERONYMUS

Epiſt. I.

Ad Heliod.

QVid agis? quamdiu te tectorum umbræ premunt? quamdiu fumoſarum urbium carcer includit? Crede mihi, neſcio quid plus lucis adſpicio, libet ſarcinâ corporis abjecta ad purum ætheris evolare fulgorem.



Trahe me post te, curremus in odorem unguentorum tuorum. *Cant.* 1.3.

VOTUM VIII.

Trabe me post te, curremus in odorem unguentorum tuorum. Cant. 1. 3.

ASpicis ut jaceant ſtrati ſine viribus artus,
Nec ſim qualis eram, ſola ſed umbra mei?
Vix traho pertæſæ faſtidia tetrica vitæ,
Ipſaque ſunt oneri languida membra ſibi.
Laſſa jacet capitis nimio ſub pondere cervix,
Sarcina ſuntque manus, ſarcina ſuntque pedes,
Aſſiduæque novam quærunt jactata quietem,
Nec ſcio quo tandem feſſa locare ſitu.
Surgere nunc meditor, nunc laſſa recumbere ſtrato,
Nunc nixum cubito ſuſtinuiſſe caput.
Nunc lubet inverſo, nunc ore cubare ſupino,
Nunc aliud lateri ſubſtituiſſe latus.
Cùmque tori cunctas peragravi languida partes,
Quilibet ex æquo diſplicet uſque locus.
Heu, quid agam, gravis ipſa mihi, languenſque jacenſque
Teque volens curſu, non tamen apta, ſequi?
An fugis & mediis morientem deſeris agris,
Nec mora tanta datur dum comes ire queam?
Æger ita in Libycis, à milite, miles arenis
Deſeritur, ſubitæ cùm data ſigna fugæ.
In triviis genitrix ita projicit impia natum,
Quem lactare pudor, pauperiéſve vetat.
Tende manum, noſtrique pius miſerere doloris,
Tende manum refugo, vel pede ſiſte gradum:
Troica Dardanius cùm Pergama cingeret ignis,
Quiſque ſenem rapuit filius igne patrem.
Trans mare defeſſam fert nata Ciconia matrem,
Suſtinet hinnulei Cerva natantis onus.
Tu ſolam ignotis, fugitive, relinquis in arvis,
Nec ſinis hoc humeris ponderis eſſe tuis?
Quamquam ego vel fieri tibi ſarcina tanta recuſem,
Si modo vel leviter traxeris, ipſa ſequar.
Et ſequar & curram, rapiarque ſimillima vento,
Languida funeſto quæ modò ſtrata ſolo.

Nec quibus invitam cogas, opus enſe, vel armis:
Sponte nec injecto, libera; fune ſequar.
Traxit ad impulſæ querulos teſtudinis ictus,
Cum ſylvis Geticas Thrax Cythariſta feras:
Traxit & attonitæ ſylvæque, feræque ſtupebant.
Sic fide, ſic filo, ſe potuiſſe trahi.
Non ego Byſtonii movear teſtudine Vatis,
Nec trahar Aoniæ voce ſonante lyræ.
Quemque ſui rapiunt ſenſus, ſua quemque voluptas,
Se ſinit hic oculis, auribus ille capi.
Non ego luminibus, non auribus otia venor,
Noſter Achæmenii languor odoris eget.
Lux mea, rorilegis halat tibi ſpica capillis,
Manat odoratæ Palladis imbre caput.
Uda Palæſtino fragrant tibi tempora nardo,
Myrrhaque de madidis ſtillat odora labris.
Efflat Orontæi tibi graminis halitus auras,
Verbaque quot loqueris, tot jacis ore roſas.
Albaque Panchæo cervix tibi ſudat olivo,
Aſſyrioque humeros rore perungit Onix.
Et manus Ambroſiis pluit utraque roſcida guttis,
Et digiti Libycæ germina meſſis olent.
Denique quicquid olent conchis unguenta Sabæis,
Balſama quidquid olent, hoc meus halat Amor,
Nec ſolùm Aſſyriis quæ ſudant balſama ramis,
Nataque odorifero thura Sabæa ſolo:
Fragrat Oronthæis hîc ſpica ſuavior herbis,
Guttaque Panchæis nobilior lacrymis.
Nempe tuo qualis Baſiliſſa pudica, cubili,
Qualis odor thalamo, Cæcili, caſta, tuo!
Aut qualis, cùm Dorotheæ pennatus Ephebus
Attulit hybernas germina verna roſas.
Aut Nazarenigenæ qualis cùm Virginis ædem
Sparſit Ieſſæi floris anhelus odor.
Denique Divorum qualis cùm gemmea ſtillant
Indigetum liquidis amphitheatra crocis.
O ſemel has liceat mihi ducere naribus auras:
Quæ modo languebam, ſana repente ſequar.
Multaque currentem ſociarum turba ſubibit,
Ut glomerat ſocios uncta columba greges.

GIL-

GILBERTUS

In Cant.

Homil. 18.

TEnax est funiculus amor; amor affectuosè trahit, cui est id ipsum alloqui, quod est allicere: nihil amoris tenacius vinculo, nihil trahentius.

Quis



Quis mihi det fratrem meum ſugentem ubera matris meæ, ut inveniam te foris, & deoſculer te, & jam nemo me deſpiciat? *Cant.*8.1.

VOTUM IX.

Quis mihi det fratrem meum sugentem ubera matris meæ, ut inveniam te foris, & deosculer te, & jam nemo me despiciat! Cant. 8. 1.

QUis cumulet patrias tanto mihi stemmate ceras
Frater ut ad fratres annumerêre meos?
Non tamen hoc facio pro stirpis imagine votum:
Nulla mihi augendi sanguinis ambitio est.
Stirpe licet nostrâ sanguis tibi vilior esset,
Optarem fratrem te tamen esse meum.
Non pubente quidem vernantem flore juventæ
Prima cui roseas vestiat umbra genas.
Sed puerum, toto qui nondum vixerit anno,
Lactis adhuc mater quem mea pascat ope.
Quique, ego quas suxi, parvo trahat ore papillas,
Insideatque illos, quos ego sæpe, sinus.
Hoc ego vel simili cupiam te corpore fratrem
Si fueris maior, non ego te cupiam.
Quin igitur nostris, mea vita renascere sæclis,
Ut videam cunas, pusio parve, tuas:
Et nisi fallor, habent pueri quid amabile mores,
Quoque carent juvenes, virque, senexque carent.
Utque suam quævis laudem sibi vindicet ætas,
Ille tamen pueros scilicet ornat amor.
An dubitas: alias puerili pusio vultu,
Ipse Deûm domitor, parvulus esset Amor?
Non nisi quod reliqui, magis hæc sit amabilis ætas,
Nullaque sit tantum, quæ quod ametur, habet,
Hæc quoque, cur voveam puerum. Te causa coëgit,
Crediderim, puero quod mage posse frui.
Quin igitur nostris, mea vita, renascere sæclis,
Ut videam cunas parve puelle tuas!
Tum mea, ceu nato, quoties daret ubera Mater
Parve, Tui toties copia prompta foret.

Prompta

Prompta foret noctuque, diuque, domique, forisque
Et sine sollicito copia multa metu.
Quin igitur nostris mea vita renascere sæclis,
Osculer ut cunas parve puelle tuas.
Casta, soror parvo quæ porrigit oscula fratri,
Oscula derisor carpere nemo potest.
Et licet illa frequens spectaverit oscula testis,
Illa tamen testis carpere nemo potest.
Et licet inceptas stiterint hæc oscula voces,
Semper habent justas oscula casta moras.
O bona, quæ nostris faveant ita Numina votis,
Teque velint fratrem sic semel esse meum!
Nascere parve puer, fraterque admitte vocari;
Omnia te mundi vota, precesque petunt.
Quid præ lætitiâ, facerem tibi, parvule frater?
Ah! præ lætitiâ, quid tibi non facerem?
O quoties vetitis furtìm deprenderer horis,
Pervigil, ad cunas, nocte stetisse tuas!
Quot tibi servitiis soror obsequiosa, studerem,
Fortè vel officiis facta molesta meis.
Nempe dato quoties depelleret ubere mater,
Depulsum geminis exciperem manibus:
Aut quoties trepidâ gestare juberet in umbrâ,
Gestarêre ulnis sarcina grata meis.
Aut quoties blando dare languida lumina somno,
Somniferis caneret vox tibi nostra modis.
Ipsaque cùm digitos cunis adhiberet agendis,
Ilicet hoc à me preriperetur opus.
Mox ubi te nostræ concrederet anxia curæ,
Discedensque, mihi diceret; esto vigil:
Excubiis, soli prope Te mihi, parte, relictis,
Quàm facerem votis libera frena meis!
Continuò, tacitè, velo de fronte reducto,
Explerem aspectu lumina nostra tuo.
Inque tuo, fixis hærens obtutibus, ore,
Uterer oblati commoditate loci.
Et citò subjicerem capiti, colloque sinistram,
Apprimeretque meo Te mea dextra sinu.
Et tibi vix tactis furarer basia labris,
Basia sic somno non nocitura tuo.
Quin igitur nostris, mea vita, renascere sæclis.
Ut semel optatas suavier ore genas?
Mox, ubi lactanti, sensim tibi cresceret ætas,
Primaque discenti verba docenda forent;
Discenti cuperem fieri, tibi parve, Magistra,
Blæsaque, truncatis verba præire sonis:
Cùmque

Cúmque geri alterius nolles modo grandior, ulnis,
Ausus arundineo currere solus equo,
Instruerem stabili vestigia figere gressu,
Membraque constanti firma locare pede.
Tumque molesto aliquid si offenderet obice saxum,
Tutus in extensas exciperêre manus.
Quin tua sæpè velim falli vestigia lapsu,
Lapsus ut amplexu sustineare meo.
Nec tanti pretium peterem mihi grande laboris,
Suaviolo Pretium solveris omne tuo.

BONAVENTURA

Soliloq. Cap. I.

IGnoravi quod tam suavis, ô bone JESU, *esset tuus amplexus, tam honestus attactus tuus, tam deliciosus convictus tuus: cùm enim te amavero, munda sum; cùm accepero, virgo sum.*



In lectulo meo per noctes quæsivi quem diligit anima mea; quæsivi illum, & non inveni. *Cant.*3.1.

VOTUM X.

In lectulo meo per noctes quæsivi quem diligit anima mea; quæsivi illum, & non inveni. Cant. 3. 1.

CAsta canunt nostræ suspiria, votaque Musæ,
Nullaque de thalamis vox, Hymenææ, tuis.
Ut sua corporibus, sic mentibus est quoque flamma,
Et prope deterior corpora flamma coquit.
Intus in accensis qui mentibus æstuat ignis,
Delicias liquidi solus amoris habet.
O quanto his Animæ, facibus melioribus ardent!
Oscula quam certâ dantque, feruntque fide!
Quàm placidis castas complexibus itur in ulnas,
Quàm sanctæ sociant mutua vincla manus!
Et suus hic etiam torus est genialis amori,
Quæque maritali fœdera nexa face:
Casta Cupidineæ sed fœdera nescia tædæ,
Nec, nisi quem cupiat Vesta subire torum:
Sed neque cycnæis hic turget culcitra plumis,
Fartaque Amyclæo vellere fulcra tument.
Quo duo tam casti thalamo sociantur amantes,
Lectus olorinas non habet ille nives.
Lectulus auspicio tantorum stratus amorum
Mens est lætitiæ pace quieta suæ.
Lectule, pax animæ; cœlestis lectule tedæ:
Pronube sidereis lectule caste toris!
Tu sponsi atque Animæ thalamus secretus amantum.
Solus es, ô tantas dignus habere faces!
Hoc ego consuevi, meditans, traducere noctes,
Cùm requiem pulso cura sopore negat.
Hoc meus ille; meos rapuit qui primus amores,
Est solitus vigili secubuisse toro.
Et mihi tunc imas urit fax Dia medullas.
Inque vicem flammis uritur ille meis.
Tunc desideriis querimur sine voce loquentes,
Mutaque plus verbis lacryma vocis habet.

At nova quæ ſubiti ſit, neſcio, cauſa receſſûs;
Subvereor, vitio ſit data cauſa meo.
Nam mihi jam ſpatio plus viſus abeſſe diurno,
Et ſecùs atque ſolet nocte fuiſſe foris.
Hæccine ſigna forent mutati forſan amoris?
Aut illum melior lectulus alter habet?
Hei mihi quàm miſeris ea nox fuit acta querelis,
Quæ ſine te, viduâ nox fuit acta domo!
Jam propè conſtiterat medio vaga Cynthia cœlo,
Altaque ſopierat lumina laſſa quies;
Cùm mihi viſa tori pulsâ vox dicere ſpondâ;
Surge, parat thalamo ſponſus abire tuus.
Suſcitor, & piceos oculis detergeo ſomnos,
Impoſitum cubito ſuſtineoque caput:
Et deſolatas implens ululatibus ædes,
Sollicitâ, dormis lux mea? voce rogo.
Hei mihi: reſponſum nullum dedit ille roganti,
Fugerat è thalamis transfuga nempe meis.
Protinus accenſo reperi veſtigia lychno,
Quæ cuperem nunquam viſa fuiſſe mihi.
Dic meus, exclamo, quò fugit, lectule, ſponſus?
Perfide, dic meus heu: lectule, ſponſus ubi eſt?
Et vagor, & toto velut amens erro cubili,
Ut tua te viduâ luxit Alexi domo.
Quos ego tunc animo ſenſi effervere tumultus,
Cygnæus fuerat Pax cui fida torus:
Quæ mentem ſubitò inſanæ vertêre procellæ,
Inſolitam dubiis pandere lina Notis:
Quàm ſterili jacuit damnatum pectus arenâ,
Dia cui æthereis vena ſcatebat aquis:
Jam gravidos labor eſt oculos attollere cœlo,
Oraque divina ſolvere laude, labor.
Jam neque ſacra valent priſcæ in certamina vires,
Quæ modo luſus erant prælia, facta dolor.
Scilicet optatâ, dum felix uterer aurâ,
Aurea molliculus Pax mihi lectus erat.
Tunc, ut inexpertis Tiro temerarius armis,
(Omnia qui linguâ prælia victor agit)
Optabam rapidis caput objectare Tyrannis,
Aut animam pulcrâ fundere poſſe nece.
Tunc & Apolloniæ mihi credita flamma, roſetum,
Tunc rota Coſtiadæ Virginis, eſſe trochus:
Viſaque ſunt Agathæ gemini duo vulnera, torques,
Blandaque Blandinæ, Taure, putatus ovis;
Denique barbarici laniena infanda macelli,
Totaque carnificum viſa theatra, jocus.

Nempe

Nempe erat in calidis tam fervida flamma medullis,
Aurea cum placidus Pax mihi lectus erat.
At ſimul ac ſponſo calor hic abeunte receſſit;
Frigidior Scythico mens mihi facta gelu eſt.
Sic nova, quas Zephyris ſpirantibus educat Æſtas,
Decoquit immeritas una pruina roſas.
Lampada ſic tenui Pallas quam nutrit olivo,
Extinguit tremuli bucca ſoluta Noti.
Ah! male, te placido quæſivi ſponſe cubili;
Qui Crucis in thalamo reperiendus eras.
Pax mihi lectus erat, Tibi Crux erat aſpera lectus,
Hoc te debueram, quærere ſponſe, toro.
Lux mea, jam quota Te quærendo perdita nox eſt?
Sed quæſivi, ubi non inveniendus eras.

GREGORIUS

In Ezech. Hom. 19.

Dilectum in lectulo quærimus, quando in præſentis vitæ aliquantulâ requie Redemptoris noſtri deſiderio ſuſpiramus. Per noctem quærimus? quia etſi jam in illo mens vigilat, tamen adhuc oculus caligat.

 Sur-



Surgam & circuibo civitatem, per vicos & plateas quæram quem diligit anima mea: quæsivi illum, & non inveni. *Cant.3.2.*

VOTUM XI.

Surgam & circuibo civitatem, per vicos & plateas quæram quem diligit anima mea: quæsivi illum, & non inveni. Cant. 3. 2.

TAndem, serò licet, meus est mihi cognitus error,
Si bene quæsissem, sponse, repertus eras!
Credideram placido somnos te carpere lecto,
Commodus, at video, non fuit ille torus,
Quid faciam? cœptæ pergam dare membra quieti?
Et sine te somnus lumina nostra teget?
Ah, sine te, nequeam solito dare membra sopori,
Aut ullâ, sine te, sponse, quiete, frui!
Non si somniferis invitet lympha susurris,
Lympha cavernoso præcipitata jugo;
Aut nemorum blandis agitata cacumina ventis,
Multaque, quæ sylvis garrula cantat avis.
Aut Heliconiadum, Parnassia turba, Dearum,
Aut pater auratæ Delius ipse lyræ.
Nec tua discutiant mihi, Somne, papavera curas;
Humida nec virgâ tempora tacta tuâ.
Noxia nec vigilem quæ sopiit herba Draconem,
Fistula quæque oculos condidit, Arge, tuos!
Vix ubi composui luctantia lumina somno,
Rumpitur indomito cœpta dolore quies.
Et nullam accipiunt oculique aut pectora noctem,
Quin mihi, nox etiam creditur una, decem:
Fingit & assiduè de te mihi somnia Morpheus,
Nec fugis ex oculis flebilis umbra meis!
Cur toties igitur somni mihi nocte petuntur,
Si mihi nulla venit, nocte, petita quies?
Eripiar stratis, mediamque vagata per urbem,
Quò sors aut ratio me volet ire, ferar.
Et circumspiciens, num forte quis angulus abdat,
Quæram quem propriâ diligo plus animâ.

Quæram Porticibus, quæram ſtabuliſque, caſiſque,
Perque ſemel tritas, ibo, redibo vias.
Nec male perſpectæ fallet ſpecus ulla latebræ,
Nec quem tranſiero circulus ullus erit.
Qualis odora canis veſtigia preſſa ferarum
Merſa nare legens, luſtra, ruboſque ſubit :
Aut qualis Siculas Ops errabunda per urbes,
Aſpicit an flores perdita Nata legat.
Ruraque piniferis veſtigans avia tædis
Perſephonem ſtygiis optat adire vadis.
Aut potiùs Solymis qualis vaga Magdala campis
(Cùm flebat Domini marmor inane ſui)
Saxa per alta rudéſque ruit furiata per agros
Quà dolor ancipitem, quà rapiebat amor.
Omnibus una locis aderat, comes omnibus una,
Una ſuper Domini funere multa rogans.
Attica ſic viduo volucris gemit anxia nido,
Luctiſoniſque nemus perſonat omne modis :
Et circum, ſupráque volans, nunc ardua ſummo
Vertice, nunc imâ pendula fronde ſedet ;
Et raptam ſobolem, raptoris & aucupis artes
Heu : conſanguineo nunciat orba gregi.
Haud aliter cunctis luſtravi compita vicis,
Non tamen eſt ullo præda reperta loco,
Infames vici, loca deteſtanda plateæ,
Decepto toties compita trita pede !
Amiſſum in thalamis, foris hîc reperire putabam,
Sed malè quæſitus, perditus uſque latet.

AM-

AMBROSIUS,

De Virg.

Lib.3.

Non in foro, non in plateis CHRISTUS *reperitur. Non est* CHRISTUS *circumforaneus:* CHRISTUS *enim pax, in foro lites:* CHRISTUS *justitia est, in foro iniquitas, &c. Fugiamus ergo forum, fugiamus plateas.*



106

Num quem diligit anima mea, vidiſtis?
Paulnlòm cùm pertranſiſſem eos, inveni quem dilipit anima mea; tenvi illum, & non dimittam. *Cant*.3.3.

VOTUM XII.

Num quem diligit anima mea, vidistis?

Paululùm cùm pertransissem eos, inveni quem diligit anima mea; tenui illum, & non dimittam. Cant.3.3.

REstat adhuc totâ omissus locus ullus in urbe,
Aut regio nostro non peragrata pede?
Flammiferis cunctæ facibus luxere plateæ,
Nullaque vel minimæ compita spreta viæ.
Hei mihi: quos vicos, quæ non loca tristis obivi!
Urbs etiam in tantâ defuit urbe mihi.
Sed quid in hos frustra juvat occubuisse labores.
Si sponsum semper quæro, nec invenio?
Ergo domum lacrymans, vestigia retrò ferebam,
Quique rogaretur, nemo viator erat.
Cùm propior portis è mœnibus aufero gressum,
Et vigil ad portas occupat ecce cohors.
At prior, hîc, dixi, quem diligo fortè latebis;
Et subito, vigiles, reppererintne? rogo.
Illi, cum tacito convertere lumina risu,
Verbaque dentatis reddere salsa jocis.
Et quidam: quisnam ille tuus quem diligis? inquit,
Absque suo nosci nomine posse putas?
Parcite, respondi, tam rusticus est mihi candor,
Scire omnes rebar, quis meus esset amor.
Nec mage vel Pyladis notum vel nomen Orestis,
Neve tuum, Thysbe; Pirame, neve tuum?
Vosque etiam, quamvis, quem diligo, scire negetis,
Scire, nec ignotum posse latere, puto.
Obsecro, dic igitur Custodia pervigil urbis!
Non meus hac vobis tendere visus amor?
Ille meus, propriâ quem plus ego diligo vitâ,
Qui quoque me vitâ plus amat ipse suâ.
Dicite, quando abiit? quantillo tempore mansit?
Quâque prehensurum se simulavit iter?

Hac

Hac iit aut illac? dextrâ vel fortè ſiniſtra?
Solus erat? ſociis an comitatus erat?
Excubiæ ſalſis iterum risêre cachinnis:
At mihi ſalſa meas obruit unda genas.
Tranſieram: ſponſi neque ſpes ſuper ulla videndi,
Menſque erat in damni merſa dolore ſui.
En ſubitò, dum cuncta animo triſtiſſima volvo,
Nullaque, quam tantæ, vota minora ſpei;
Ille meus, totâ toties quæſitus in urbe,
Jam non quæſitus conſtitit ante oculos.
Exilii, miſtoque metu perterrita, gaudens
Vix potui propriis credere luminibus.
Et, Tene aſpicio, mea lux, mea vita? volentem
Dicere, vox hærens faucibus impediit.
Qualis ubi viſo conjux inopina marito,
(Quem mendax tulerat rumor obiſſe diem)
Obſtupet, ac visâ veluti percellitur umbrâ,
Optantemque loqui, pallida facta, fugit.
Nec niſi jam noto reducis fidentior ore,
Audet in amplexus conjugis ire ſui?
Tumque veretur adhuc, ne ſe malè credula fallat.
Inque fidem levior decipiatur amor:
Sic ego, dum trepido redêre in pectore vires,
Teque iterùm ante oculós, ſponſe, reviſo meos.
Subdubitans, ſperanſque timenſque & amore fatiſcens,
Tune es, quem video, clamo, vel umbra tui?
Ah ſponſe: ah non es: non es, quem diligio, non es:
Imò es, quid dubito? numquid es? haud dubito.
O mea lux, video, te nunc video, mea vita!
Nil ultra dubito, lux mea, te video.
Agnoſcenſque tui vocem præſentis & ora,
Involo in amplexus, ſponſe reperte, tuos!
Jamque ego te teneo, neque per vaga compita quæram,
Ludibrium, vigili nocte futura gregi.
O mea ſi geminis mutantur brachia vinclis,
Atque manus manicis, compedibuſque pedes!
Quàm te complicitis, mea lux, amplecterer ulnis?
Arctius amplexu, vitis & ulne tuo.
Arctius anguipedum manibus, pedibuſque hederarum,
Queis obit annoſas herba marita domos.
Sed neque te noſtri laſſent, mea vita, lacerti!
Sæpè nec errantes per tua colla manus:

Longa Tui ſubeat, mea lux, abſentia mentem,
Nec niſi penſari tempore poſſe putes!
Ah citò tam longi quereris compendia damni:
Vix ego jam cœpi, tu ſatur, ecce fugis.
Non ita diſcedes, non tam citò liber abibis,
Non niſi pugnando viceris, effugies.

BEDA,

In Cant. Cap. 3.

TAntò inſtantiùs inventum tenui, quantò tardiùs, quem quærebam, inveni.

Mihi



Mihi autem adhærere Deo bonum eſt, ponere in Domino ſpem meam. *Pſal.73.28.*

VOTUM XIII.

Mihi autem adhærere Deo bonum eſt, ponere in Domino ſpem meam. Pſal. 73. 28.

QUam mea per varios vita eſt exercita caſus!
Ut pila percuſſu pulſa, repulſa manûs.
Munera belligeri primum placuêre Gradivi,
Armaque, ſpe laudis, ſanguinolenta tuli.
Arma dabant animos, & erat ſpes omnis in armis:
Ceu foret hæc votis meta futura meis.
Sæpè vigil tetricas traduxi cantibus horas,
Et cuſtos ſpeculæ tædia longa tuli.
Nec ſemel admonitu fraus hoſtica prodita noſtro eſt,
Cùm ſignum toties, ore, vel ære dedi.
Addidici ſeptis foſſam producere caſtris,
Et ſude præfixas impediiſſe vias.
Quin etiam ſubitæ faciem componere pugnæ,
Et trepidis animos addere, voce, globis.
Denique non tenuit belli quis certiùs artes,
Militis auxilio ſeu ducis eſſet opus.
Ah, quoties Libycas preſſit pes laſſus arenas,
Et cecidit madidis ſudor in ora comis!
Collaque magnanimus tinxit fumantia pulvis;
Nec tamen unda, ſitim quæ recrearet, erat,
Ah quoties gelidos fluviorum innavimus alveos!
Ære gravante humeros, ære gravante caput.
Oraque prenſatos retinebant mordicùs enſes,
Nando per obſtantes cùm veheremur aquas.
Bellantem tenuit jam tot me Marſpiter annis,
Principioque pedes, fine merebar eques.
Quoque tegor, decimâ fuit ictus arundine thorax
Læſaque ſunt totidem caſſis & umbo locis.
Lethifero cecidit ſonipes mihi tertius ictu,
Criſta quater, galeæ cuſpide, rapta fuit.
Quin animam præceps in aperta pericula miſi,
Dum nimis hoſtili dextera cæde calet!
Nulla tamen noſtro tunc ſunt data vulnera tergo:
Omne ſed adverſo pectore vulnus erat.

Nempe

Nempe gradum tenui, contra ferrumque facesque,
Tela que, præcipiti grandine plura tuli.
Perque meo factos gladio spatiabar acervos,
Imposito sibi gens corpora strata pede.
Quis putet, hoc tantis caput insuperabile bellis,
Non etiam bellis, vota tulisse suis?
Heu mihi! post partas proprio tot sanguine lauros,
Post tot ad infernos funera missa lacus;
Post toties meritas gladio victore coronas,
Post tot fixa tuo signa, Gradive, tholo!
Una tot egregios delevit culpa triumphos,
Nec fuit ulla super nominis umbra mei.
Et gravis in pœnam me diruit ære Tribunus,
Jussit & incincto turpitèr ire sago.
Gloria quin odiis popularibus obruta vertit,
Sic cecidit tanto Marte petitus honos.
O utinam potius pro te, Deus, arma tulissem!
Non ita cassa suis laudibus arma forent.
Te super, intrepidâ melius spe, vota locantur,
Ut fundat trepidas anchora fida rates.
Ergo suum Odrysio positum suspendimus ensem,
Æraque sunt curvæ jussa valere tubæ.
Tum lucra, tum vigiles, lucro arrisêre tabernæ,
Unaque Mercurio cura litasse fuit.
Tum piper & lanas Lydo reparavimus auro,
Veximus & gravidâ grana merumque trabe.
Nostraque Barbaricos tetigerunt lintea portus,
Et sinus invectâ vix sine merce fuit.
Scilicet è minima magnum recogere quæstum,
Maximus hac studii parte triumphus erat.
Creverat aggestis jam densa pecunia nummis:
Nec domus immensas arcta tenebat opes.
Classis & ambustis onerata redibat ab Indis,
Sed periit, patriis proxima classis aquis.
Plurimus implebat tabulas mihi debitor ambas,
Credita perjurus debitor esse negat.
Ergo velut liquidis sal crescit & interit undis,
Ut crevistis opes, sic periistis opes.
O quanto placidos tranquillius exigit annos.
Qui neque lucra cupit, qui neque bella movet!
Dives Athlantiade, tua linquo negotia, dixi,
Nulla mihi vestrâ merce redempta quies.
Quid facerem, toties frustrantibus omnia votis:
Marte negante decus Mercurioque fidem?
Regis in ignotam subrepsi nobilis aulam,
Magnaque mox Regi fama relata mei est.

Et vocor, & videor, placidoque arrideor ore;
  Dum loquor, & pronâ Principis aure fruor:
Neſcio quid fuerit quod Rex ita cœpit amare;
  Non fuit hoc meriti, ſed mage ſortis opus.
Seu fuerit virtus, ſeu ſors, ſeu Regius error,
  Maximus exiguo tempore crevit amor.
Sæpè diem nocti conjunximus, inde loquendo,
  Non fuerat viſus præcipitaſſe dies.
Sæpè domi tacitas luſu traduximus horas,
  Unaque ſæpè foris menſa duobus erat.
Non ita Sejanum Latiæ favor extulit Aulæ,
  Clitus Alexandro non ita carus erat.
Commodus haud tantùm potuit tribuiſſe Cleandro,
  Aut Conſtantini plus amor Ablavio.
Jamque ſua fateor, favor hic, novitate placebat,
  (Ut prope non ſolitæ res novitate placent.
Aulaque felicem, felicem turba vocabat,)
  Quod mihi tanta Ducis gratia parta foret.
Vah! nimis infidis ſubnixa potentia ſceptris,
  Quæ minimo ſortis turbine verſa ruit!
Ecce, minax tetricos cœpit Rex ducere vultus,
  Nec tamen eſt vitio gratia læſa meo:
Hei mihi! cœptus amor, ſubitam ſe vertit in iram,
  Hoſtis & è patrio cogor abire ſolo.
Et veteres auxi caſu, nova fabula, faſtos;
  Fabula ſic elegis triſte canenda meis.
Arcadii Eutropius, Stilico redivivus Honori,
  Et Conſtantini Cæſaris Ablavius.
Clitus Alexandri, Tiberi Sejanus imago,
  Heu nimis hiſtoriæ vera fuere meæ!
O Deus! ô quantò tranquillius exigit ævum,
  Qui locat in ſceptris votaque, ſpeſque tuis!

AUGUSTINUS

In Pſalm. 36.

R*Elinque omnes amores, pulcrior eſt ille qui fecit cœlum & terram.*



Sub umbrâ illius, quem desideraveram, sedi. *Cant*.2.3.

VOTUM XIV.

Sub umbrâ illius, quem desideraveram, sedi. Cant. 2. 3.

FOrs iter ignotas longum meditabar in oras,
Et bona jam cœptæ pars erat acta viæ.
Utque solet lassus metam spectare viator,
Credebam spatiis pauca deesse meis.
Ut cœpi reliquos metiri provida passus:
Majus erat medio, quod superabat iter.
Hei mihi! tum refugæ ceciderunt corpore vires,
Totque, nimis durus, millia visa labor.
Ergo oculos, cœlo miserâ cum voce tetendi,
Ferret an hinc aliquis, voce vocatus opem?
Et mihi, quis dixi, dabit hisce sub æstibus umbram;
Solis ab infesto verberor igne caput.
Aspice, sub plantis quàm ferveat arida tellus,
Siccaque semustos urat arena pedes.
O nemora: ô riguæ, frondosa cacumina, sylvæ:
O latebra: ô fontes: arboreæque domus!
O utinam, virides pandat mihi populus alas,
Aut caput hoc, mali fronde comante tegar!
Audiit ille meas solitus lenire querelas,
Cujus erat toties umbra petita mihi.
Et scio, quò properas, scio, quas ait, arripis oras,
Et scio, quàm toties anxia poscis opem.
Cœlestis Solymæ longinquam tendis in urbem,
Quamque agis in terris, huc tibi, vita tua est.
Jamque gravat longi te tanta molestia cursûs,
Et cuperes mali fronde virente tegi;
Ecce tuis venio sperata laboribus umbra,
Quamque voves, placido tegmine, malus ero.
Aspicis hærentes funestâ ex arbore palmas,
Quosque fodit geminos cuspis acuta pedes?
Aspicis innumero laniatum vulnere corpus?
Aspicis? heu vix est corporis umbra mei!
Hæc tibi quæsitam fessæ dabit umbra quietem,
Portus & in duris, hæc tibi malus erit.

Dixerat, & vires subitò rediere jacenti,
  Tanta loquente Deo, visque vigorque fuit.
Tunc ego suspiciens, in sponsum lumina fixi :
  Hei mihi, suspensus de Cruce sponsus erat !
Et qualis, sponse, inquam, hæc est, quam tristis imago ?
  Hæccine erit capiti Malus aprica meo ?
Hac ego sanguineâ languens residebo sub umbrâ ?
  Tu, crucis infami stipite fixus eris :
O mala Malus : & infelix, quæ te manus unquam
  Fixit humo : manus hæc, cæde cruenta fuit.
Attamen hæc lætos malo jacit ardua ramos,
  Utque cubem placidos, umbra dat apta toros ;
Umbra dat apta toros, sed non tamen apta sopori ;
  Ah ! magis hæ lacrymas, Malus & umbra petunt !
O bona Malus : & ô felix, quæ te manus unquam
  Fixit humo : hanc sidus jam decet esse manum.
Ah ! video, cui te similem mi sponse, vocabo,
  Sæpè mihi umbriferæ munere functe domûs.
Qualis onusta rubris latet sua brachia pomis
  Spargit, & apta siti munera Malus habet,
Exsuperatque suas, numerosa fruge sorores,
  Una nemus lassis, hospitibusque penus :
Talis es æstiv s mihi sponses, caloribus umbra :
  Lymphaque dum sitio, dum fameoque, cibus.
O quoties ego te ! quoties, mi sponse, vocavi,
  Ut semel illa meum conderet umbra caput ?
Hic ego, si liceat, dixi gemebunda sedebo ;
  Ut sedet amisso mœsta columba viro.
Et modo purpurei concreto sanguine crines,
  Et modo materies, labra doloris erunt.
Nunc oculi ante oculos, nunc frons, nunc pendula cervix,
  Nunc os, nunc atro barba cruore madens.
O quoties latus hoc, lacrymansque, gemensque videbo ?
  Ne videam, lacrymis impediarque meis.
Multa tamen dabit hoc unum mihi vulnera, vulnus
  Saucia dum geminos labar ad usque pedes.
Tuncque iterum amplexu lignum lacrymabile stringens.
  Subscribam hæc plantis verba suprema tuis :
En duo qui causam præbent sibi mortis, Amantes
  Mergitur hæc lacrymis, ignibus ille perit.

HO-

HONOR.

In Cap. 2. Cant.

Apud Delr.

U*Mbra ſit ex corpore & luce, & eſt itinerantium refrigerium ab æſtu, & protectio à tempeſtate. Arbor vitæ, ſcilicet* malus, *eſt* ſancta Crux, *fructus ejus* CHRISTUS; umbra, *tutela vel refrigerium humani generis.*

Quo-



Quomodo cantabimus canticum Domini in terrâ alienâ? *Psal.*137.4.

VOTUM XV.

Quomodo cantabimus canticum Domini in terrâ alienâ? Psal. 137. 4.

QUid toties cantus iterare iubetis amici,
Seu lubeat digitis, ſeu juvet ore loqui?
Lætitiam cantus poſcunt, animique quietem,
Turbida cùm mens eſt, os digitique dolent.
Quin mage cantandum cum mens tacet, ægra, monetis,
Tuncque opus eſſe lyrâ, tuncque opus eſſe chely.
Nempe ſuo nimium demerſa dolore laboret,
Aut intenta ſuis, ſit nimis ipſa malis.
Quid quod opem certæ promittitis uſque medelæ,
Veſtra nec exemplo dicta probante carent?
Dicitis hanc cauſam cur laſſus navita cantet,
Sollicitat celeri cùm freta lenta manu.
Quique gregem virides paſcendum ducit in agros,
Non niſi ne nimium ſit mora longa, canit.
Et canit ut fallat faſtidia longa viator,
Miles & ut cantet, noxque laborque facit.
Non ego quòd faciunt, miles, nauta, atque viator,
Quodque facit paſtor, damno rebellis opus.
Adde quod & Dominæ jam dudum aſſueta querelis,
Ad ſolitos gemitus plus mea lingua valet.
Vixque retentanti jam carmina priſca ſubibant,
Muſica quin etiam res mihi viſa nova eſt.
Utque timet longo veniens è carcere Solem,
Sic mea lætitiam lingua, modoſque timet,
Ad numeros quoties fuit impetus irerelictos,
Aut ſolitam digitis ſollicitare chelym:
Aut docto querulas impellere pectine chordas
Aut mollem articulis increpuiſſe lyram;
Aut leve ceratis modulari carmen avenis,
Aut voci liquidas aſſociare fides;
Heu: toties lacrymæ ſunt, me tentante profuſæ
Et lacrymis, digiti, voxque retenta fuit!
Mox luctata iterum cantu deducere vocem,
Et querulâ digitos attenuaſſe lyrâ;

Ne

Ne quicquam adversis sensi me tendere musis,
Ulla nec est nostrâ barbitos icta manu.
Interea longâ jam desuetudine pigra,
Artem dedidicit voxsque manusque, suam.
Nec si nunc studium gravitatis inane retentem,
Mollescant studio tristia fata meo.
Esto, sciam levibus tamen addere carmina nervis,
Aptaque mutandis sit mihi lingua sonis:
Et vincam Aonias digitis, aut gutture Divas,
Et mea sit melior, Marsia, Canna tuâ:
Panaque multiforam cogam submittere buxum,
Et superem Thressæ stamina docta lyræ.
Questibus an cantu videor debere teneri,
Maxima cui flendi copia semper adest?
Ah! bene ne cantem, mihi per mala plurima cautum est,
Vertit & in morem, jam mihi pene dolor.
Nec locus, ut cantem, patitur, neque tempora prosunt,
Utque locus sinat aut tempora, mœror obest.
Quid: vultis patriâ procul à tellure jacentem,
Externo patrios orbe sonare modos?
Parcite, fortunæ nimis exulis ista repugnant:
Non est conveniens cantibus ille locus.
Exul & à patrio tam longe dissita Cœlo,
Impellam patriæ dulcia fila lyræ?
Parcite tam miserum fortunæ vulnus habenti,
Cantandi externo nulla libido solo est.
Tristia flebilibus manant mihi lumina rivis,
Et videor festam posse ferire chelym?
Semper in obtutu vigilat mens ficta malorum,
Et cytharâ videor posse, vel ore loqui?
Heu: nimis insistunt præsenti pectora fato,
Et numquàm exilii sensus acerbus abest.
Si quisquam his rubeat Amphiona vivere terris,
Aonio numquam pectine tangat ebur.
Respectu Euridicen propero cum perdidit Orpheus,
Illicet artifices obriguere manus:
Et manibus cecidit leve cum testudine plectrum,
Fractaque sunt casu garrula fila suo.
Quid mihi, non una fatorum clade sepultæ
Præcipitis, toties ungue ciere fides?
Dum circumspiciens, ubi sim, te, Patria, specto:
Heu cadit aspectu mens labefacta tuo!
Cum semel, ô sperata diu, tibi Patria reddar,
Tunc ego voce canam, tunc ego mente canam.

AU-

AUGUSTINUS

Medit.

Capite 35.

UTinam possem talia dicere, qualia hymnidici Angelorum Chori! ô quam libenter me in tuis laudibus totum effunderem!





122

Adjuro vos, filiæ Hierusalem, si inveneritis Dilectum meum, ut nuncietis ei: quia amore langueo. *Cant.*5.7.

SUSPIRIA ANIMÆ AMANTIS.

LIBER TERTIUS.

SUSPIRIUM I.

Adjuro vos, filiæ Hierusalem, si inveneritis Dilectum meum, ut nuncietis ei: quia amore langueo. Cant. 5. 7.

COelestes animæ, Solymæ cœlestis alumnæ,
Quæ teritis niveo cærula templa pede;
Vos ego, vos numquam violando carmine testor.
(Si meus est vobis fortè repertus amor)
Dicite, quòd cæcâ sic ejus langueo flammâ;
Languet ut Assyrio flosculus ustus agro.
Nempe suas nuper cùm spargeret ille sagittas,
Delituit propriis mistus arundinibus:
Et summâ trifidi præfixus cuspide teli,
Cor mihi, ceu Parthi, canna redunca fidit.
Ah quibus, ah quantis tum pectus amoribus arsit:
Non furit Ætneo sævior igne rogus.

Nunc igitur cupidus de me si plura rogabit,
(Namque solent cupidi multa rogare proci)
Dicite, languentis quæ sit mea visa figura;
Pluraque, languentem non potuisse loqui.
Si roget; an lento mihi febris inæstuet igne?
Dicite, quod nullo febris ab igne coquar.
Si roget, an mortis proprior sim visa periclo?
Dicite quæ vobis ore tacente, loquor.
Dicite, nulla meis vos reddere nuncia verbis,
Sed fati tantùm reddere verba mei.
Si lubeat nostros tamen illi noscere vultus,
Nec grave sit vobis dicere, qualis eram.
Hac, precor, aut simili, tum me depingite formâ,
Quâ sciat, & morbi quæ sit origo mei.
Dicite, quod jaceam tenebris exsanguis obortis,
Succiduo in nudum corpore lapsa solum.
Sintque hebetes oculi, mediâ ceu morte natantes,
Inque sinu jaceat languida facta manus:
Nec rosa picta genis, neque viva coralliа labris,
Venaque vix, quamvis pollice tacta, micet:
Jamque diu nullo constet me vivere signo,
Quam quòd anhelanti pectore sæpe gemam.
Quodque mihi certam non possim fingere caussam,
Cur toties nullo læsa dolore querar:
Non possim, nisi fors gemitu se prodere cogat,
Qui gemitum toties pectore rupit Amor.
Hæc reor, hæc nostri fuit unica caussa doloris,
Et quid amans esset nescio, amansque fui.
Hoc fuit, hoc toties me suspirare coëgit.
Per gremium injussæ cùm flueretis aquæ.
Hoc fuit ut, quamvis toties aliena loquentis:
Illius assiduè nomen in ore foret.
Ergo meis, oro Dilecto hæc dicite verbis:
Illius immodicâ quod cremor ægra face:
Dicite, quod lento sic torreor illius igne,
Ut rosa cœlesti torrida facta cane.
Dicite quòd longâ sic ejus langeo flammâ,
Ut languent siccâ lilia cana comâ.
Dicite quodque mei caussa unica sit languoris,
(Qui simul est mortis, caussa futurus) Amor.

RUPERTUS

In Cant.

ANnunciate, quia amore langueo *præ magno faciei ejus videndæ desiderio, vitæ tædium patior, & vix præsentis exilii moras sustineo.*



Fulcite me floribus, ſtipate me malis; quia amore langueo. *Cant.*2.5.

SUSPIRIUM II.

Fulcite me floribus, ſtipate me malis; quia amore langueo. Cant. 2. 5.

O Amor! ô quantis torres mihi viſcera flammis!
O Amor! ô animi blande Tyranne mei!
O Amor! ah tantos qui pectore comprimat ignes
Parce vel in vapidos diſſoluor cineres.
Parce Amor, ô toties repetitis parce ſagittis!
In nova, pars animis vulnera, nulla vacat.
Parce Amor, & nocuæ procul abjice tela pharetræ,
Proxima, quam jacies, figet arundo necem.
Ah perii! neque nota mihi ſuſpiria duco,
Quæ ſonat, ignoto vox ab amore ſonat.
Scilicet arcanos penitus graſſatus in artus,
Jam mea, victor ovans regna ſubegit Amor.
Me miſeram! tantos nemo miſerabitur ignes!
Nemo vel è terris, nemo vel è ſuperis!
Tuque meus (tanti cauſſa unica qui tormenti es)
Tu meus, hæc ſicco lumine cernes amor?
Vos ſaltem Ætherii Cœlo properate coloni,
Vos, quibus à ſimili mens calet icta face!
Ferte roſas, date mala & odoræ Chloridis herbas,
Quidquid & Alcinous, Floraque quicquid habet.
Ferte roſas, date mala ardentibus obvia flammis,
Mitior in malis eſt amor, inque roſis.
Ferte roſas manibus calathis effundite mala,
Fors erit hinc noſtris certa medela malis.
Sed quid ago? quid poſco roſas? quid poſtulo mala?
Eſt dolus in malis, eſt dolus inque roſis.
Forſan amor falſi tegitur velamine mali,
Aut ſua ſpiniferis occulit arma roſis.
Perjuro ſimplex malo deluſa Cydippe eſt.
Et Venus armatæ cuſpide læſa roſæ.
Nolo tuas Cytheræa roſas, tua mala, Cydippe,
Neſcia perfidiæ, mala, roſaſque volo.
Quales Dorotheæ ſuperis tulit ales ab hortis,
Canaque quas ſtupuit bruma rubere roſas.

Quale Tibi Elysio venit Luduina vireto
  Angelico carptum pollice liliolum.
Has mihi posco rosas, hæc mala, hæc lilia posco,
  Nescia perfidiæ lilia, mala, rosas.
His mihi vernantem viridi super aggere lectum,
  Pictaque puniceis sternite fulcra crocis.
Piscinaque è lento fiat pulvillus hibisco,
  Piscina quam viridi farciat herba toro.
Jungite vimineis collecta ligustra quasillis,
  Et pluat in laxos lutea Caltha sinus:
Junceaque egregiis onerate canistra Hyacinthis,
  Misceat & calyces Bellis amœna suos:
Spicaque, Narcissusque & apex stellatus Amelli,
  Pulcraque cæruleis cum Cyanis Anemon.
Et Nymphæa marina, immortalesque Amaranthi,
  Iridis & Violæ multicoloris opes.
Junctaque Smilacibus Pæonia regia parvis,
  Cunctaque quæ Pæsto divite serta virent.
Addite decerptas Arabo de cortice frondes,
  Et Myrthum & Daphnen, Cecropiumque Thymum,
Serpillumque, Chamæmelumque, Aloënque, Ciperumque,
  Et Nardum & Tymbram, Cynnamaque & Casiam.
Et Costum & Stacten & olentis germen Amomi,
  Et Cilicum totâ sternite messe solum.
Sternite, & hoc animæ quidquid super exspirandum est,
  Roscidulis, finite, elangueat in foliis.
Tunc ego sic moriens componam leniter artus,
  Ut Rosa deciduas ungue refecta comas.
Aut moritura graves inclinant Lilia culmos,
  Quæque halant animas gramina messa suas.

GIS-

GISLEN

In Cant.

Cap. 2.

Bonus certè languor, cùm infirmitas hæc non ſit ad mortem, ſed ad vitam; ut glorificetur Deus per eam. Cùm ardor, febriſve iſta non ſit ab igne conſumente, ſed ab igne potiùs perficiente.



130

Dilectus meus mihi, & ego illi, qui pascitur inter lilia, donec aspiret dies, & inclinentur umbræ. *Cant.*2.16.

SUSPIRIUM III.

Dilectus meus mihi, & ego illi, qui pascitur inter lilia, donec aspiret dies, & inclinentur umbræ. Cant. 2. 16.

FOelices animæ ? populus genialis Amantum,
Quos amor irruptâ nectit utrimque fide !
Non ego præ vestrâ, fortunam optavero Regum,
Nam puto Cœlicolum vos ego sorte frui.
Sed neque jam Siculi mirer nova vota Tyranni,
Optantis Pythiæ tertius esse comes.
Ecquis enim sociis medius neget esse duobus,
Quos sibi tam sancto fœdere junxit Amor ?
Aurea conditio, quoties redamantur amantes,
Reddit & alternas mutua flamma vices !
Hac ego me toties optavi lege beatam,
Ad sua cùm trepidam signa vocaret Amor.
O quoties dixi, si quando cogar amare,
Non nisi qui pariter me redamârit, amem !
Audiit optantem volucrum Deus ales Amorum,
Et quid ait, dubitas ? ut redameris, ama.
Vicino extimui præsentis Numine Divi,
Attonuitque meum vox inopina caput.
Ecquid inexpertam puer, inquam, perfide castris,
Auspiciisque jubes æra merere tuis :
Sæpè quidem juveni mihi narravêre sodales
Gaudia quanta suis polliceatur Amor.
Sæpius at contra monuit me sedula nutrix,
Cùm ferrer gerulo sarcina parva sinu.
Vera nimis reputata Peligni oracula vatis,
Quæ cecinit castis ingeminanda choris :
" Quot lepores in Atho, quot apes pascuntur in Hyblâ
" Cærula quot baccas Palladis arbor habet :
" Littore quot conchæ, tot sunt in amore dolores,
" Res est solliciti plena timoris Amor.
Semper enim miseros timor ille flagellat amantes,
Ne fors non redamet, quem tamen alter amat.

Fida

Fida vel alterius si sint rata fœdera vinclis,
Tum gravis, ut constent fœdera, cura subit.
Curre per historias; quotus, heu! securus amavit?
Hunc brevis, hunc fictus ludificavit Amor.
Quâ Paris Oenone sine vivere posse negabat,
Oenonem potuit deseruisse Paris.
Dilecti Hypsiphile non mansit Jasonis uxor,
Non mansit reducis, sicut euntis erat.
Thesea crudelem quoties Ariadna vocavit,
Navigio numerum questa deesse suum!
Quin etiam levibus monstras, Puer improbe, pennis,
Quàm cito succedat, quam citò cedat amor.
Ite igitur, levibusque animas modò credite flammis;
Cùm sua non aliter sceptra Cupido gerat.
" Et levis est multoque suis ventosior alis,
" Gaudiaque ambiguâ datque negatque fide.
Tum pudor audaces tinxit tibi, perfide, malas,
Teque levem celeri fassus es esse fugâ.
Tuncque ego, Cyprigenæ detectâ fraude, triumphans,
Instabilem jussi læta valere Deum.
Et tibi, Dius Amor (dixi) tibi fœdere jungar,
Et tuus ignis ero; tu meus ignis eris.
Donec ab aëriis labentur montibus umbræ,
Et reducem fugient umbraque, noxque diem.
O liquidæ ambrosiæ! ô Divi nectaris haustus:
O amor! ô quanti pocula mellis habes!
Quid totis Te, Dius amor, sit amare medullis,
Expertus nisi sit; dicere nemo potest:
Quid vero sit amare, iterumque abs te redamari,
Sit licet expertus, dicere nemo potest.
Omnibus hisque etiam supereminet illa voluptas,
Fidus hic æternum quòd sibi constet amor.
O Amor! ô mea dulcedo: mea vita, meum mel!
Aut melli geminum si quid Hymettus habet:
O Amor! ô quoties, ô quæ mihi gaudia misces!
Dum quòd amans redamet: dum, quod amere, subit!
Dumque iterum æternos recolo fore fœdere nexus,
O Amor: ô quantis gestio lætitiis!
Non habet hic miseros Amor, ut levis ille, timores;
Affluit hic lætis, ingemit ille malis.
Pascitur in riguis, ubi candent, lilia campis,
Et sua virgineos ducit in arva greges.
Scilicet æthereum decet hic flos purus Amorem,
Et bene tam castas pascit hic hortus oves.

BER-

BERNARDUS

In Cant.

Sermone 71.

TV ergo qui hæc audis, vel legis, cura habere lilia penes te, ſi vis habere hunc habitatorem liliorum habitantem in te.

Ego



Ego dilecto meo, & ad me conversio ejus.
Cant,7.1.

SUSPIRIUM IV.

Ego dilecto meo, & ad me conversio ejus. Cant 7. 1.

MOesta cupressiferi nemoris spatiabar in umbrâ ;
Tristitiam lacrymis composìtura meis,
Jamque sinum trepidis submerserat imbribus unda,
Concideramque meis pæne subacta malis.
Fors Chelys ex humeris pendebat eburnea nostris ;
Mœstitiæ quondam certa medela chelys.
Obruta tristitiâ ; frondente sub arbore sedi,
Associans querulis talia verba modis :
Ergo mei vidui, sine lusibus, ibitis anni ?
Nullus & in nostro carmine vivet amor ?
Ah ! precor eveniant hæc hostibus omina nostris.
Et procul his cœli tam bona flamma cadat :
Vivere se juret, non hunc ego vivere credam,
Qui trahit hoc vacuos frigidus igne dies.
Unicus est homini, vivendi fructus amare ;
Solus amans, vixi ; dicere jure potest.
Qualis, in ima, suo desidit pondere tellus,
Et subit aërias, ardua flamma, vias ;
Nos ita fax animi violento cogit amore,
Abripimurque omnes impete quisque suo.
Me quoque nativâ stimulari sentio flammâ;
Visque adhibet tacitas, nescio, quanta faces.
Quo meus ergo suos Amor ejaculabitur ignes ?
(Primitiæ nostri namque caloris erunt.)
An ferar humanæ furiata Cupidine tædæ,
Cognata Angelicis, stirpsque, sororque choris ?
Aut mea mortales venient in colla lacerti,
Quæ sum immortali sponsa creata Deo ?
Ah ! super hasce hiemes, nostri rapiuntur amores,
Terra parem thalamis non habet ista meis.
Nympha puellarum pulcherrima Romulearum
Agnes, Ausonio sponsa petita proco ;
Absit, ait juvenis mea ne tibi fœdera speres,
Jam mea cœlestis fœdera sponsus habet.

Sic nostra ætherios ambit quoque fax Hymenæos,
Inde petendus erit qui mihi sponsus erit.
Hunc ego, non alium, solum hunc ego diligo sponsum,
Nemo potest uno tempore amare duos:
Illius ante oculos mihi semper oberrat imago,
Ante oculos, quamvis longius absit, adest.
Et loquor absenti momentis omnibus, absens,
Absentisque sonos illius aure bibo.
Sic ubi magnetis vim ferrea linea sensit,
Semper ad agnati vertitur alta poli.
Et sua Sydoniis patet hinc Cynosura carinis,
Servat & hinc Helicen cymba Pelasga suam.
Sic læsi semper studiosa pedissequa Phœbi
Dilectam Clytiæ flos modo facta facem.
Bisque, dies quoties, verso jubar ore salutans,
Mane precaris Ave, serò precare Vale.
Obvia fraternos ita spectas Cynthia vultus,
Et reparat vultus ignibus Ille tuos.
Sponse, ego sum Clytie, tu sol, ego Cynthia, Phœbum
Quolibet obverso persequor ore meum.
Es mihi sponse, Helyce, Cynosuraque duplicis Arcti,
Quo trahis, huc oculis ad tua signa volo.
Quid mirum, alterno si respondemus amori;
Magnetem sequitur linea tacta suum.

BERNARDUS.

Medit. Cap. 9.

COr meum per multa dispergitur, & huc illucque quærit, ubi quiescere possit; & nihil invenit quod ei sufficiat, donec ad ipsum redeat.



178

a mea liquefacta est, ut dilectus lo-
Cant.5.3.

SUSPIRIUM V.

Anima mea liquefacta est, ut dilectus locutus est. Cant. 5.3.

TE semel ut curſim tantùm, mea vita, viderem,
Quot juga, quot ſylvæ, quot loca viſa mihi?
Ut ſemel audirem tantùm mea vita, loquentem,
Ah! quot inacceſſis rura petita viis!
Aerii montes, metuendaque culmina rupes,
Saxaque Solivagis vix adeunda feris.
Nec tamen, ecce tui data ſpes fuit ulla videndi,
Vixque vel alloquii ſpes fuit ulla tui.
O quoties dixi! quæ te, mea vita latebræ,
Quæ cava, quæ terræ, quæ nigra luſtra tegunt?
Sed neque luſtra meum, neque rus ſolata dolorem,
Reſpondit lacrymis ſylva nec ulla meis.
Fors ſemel ignotos me duxerat error in agros,
Solus ubi ante oculos campus, & error erant.
Metior hic oculis Cœlos, clamoribus agros;
Sed neque vox Cœlis, nec data vox ab agris.
Inde deerranti vallis ſe monſtrat opaca,
Vociferor, nullus ſit mihi valle ſonus.
Ecce cavâ denſum, procul haud à valle, viretum
Adjacet; æſtivo textilis umbra gregi.
Hîc erit, hîc forſan, dixi, mea vita latebit
Heu dolor: ut vidi, nulla latebra fuit!
Ergo amens tandem lacrymanſque ad littora curro,
Littora, quæ refluis Neree tundis aquis.
Hic Pharos ingenti ſe tollit in ardua clivo,
Unde ſuum ratibus navita captat iter.
Scando Pharon, totoque oculos circumfero ponto,
Et quantâ poſſum littora voce voco.
Littora, littora vos cautes, voſque æquoris undæ,
An latet æquoreis lux mea merſa vadis?
Vix prior attigerat reſonantia littora clamor,
Cùm cito littoribus vox geminata redit.
Ambigo, num ſcopulis fallax reſponderit Echo,
Et nimiùm pronâ luſerit aure fidem,

Tristibus ergo iterum cava littora pulso querelis,
  Littoribus iterum vox repetita redit.
Vox redit, & vox nota redit, Tua vox, mea vita,
  Et mihi voce Tuâ reddita vita fuit.
Ibam semianimis, subitò ad tua verba revixi,
  Ne penitus morerer, vox satis una fuit.
Scilicet ora loquens, quoties cœlestia solvis,
  Magnum aliquid verbis fulminis instar inest.
Ignivomæ non quale nucis testudine clausum
  Efflabas Syriæ fraudibus, Eune, Deæ.
Quale sed in comites Emmautia rura petentes
  Sparsisti stygiis Dux redivive plagis.
Frigida cùm subitis arserunt pectora flammis
  Pectora colloquio, lux mea, tacta tuo.
Hinc mihi succensis caluit quoque flamma medullis,
  Ictaque cœlesti vocis ab igne fui.
Et licet Oceano, gelidis licet undique saxis,
  Undique ceruleis obsita cingar aquis;
Intus agunt flammæ, sic liquor ab ignibus intus,
  Liquitur ut lento pinea tæda foco.
O utinam, mea vita animam liquemur in unam,
  Unaque vita duos jungat Amorque duos!

AU-

AUGUSTINUS.

Soliloq.

Capite 34.

QVid eſt hoc quod ſentio? quis eſt ignis qui calefacit cor meum? quæ eſt lux quæ irradiat cor meum? O ignis qui ſemper ardes, & numquam extingueris! accende me.

Quid



142

Quid enim mihi eſt in cœlo, & à te quid volui ſuper terram? *Pſal.*73.25.

SUSPIRIUM VI.

Quid enim mihi eſt in cœlo, & à te quid volui ſuper terram? Pſal. 73. 25.

Quid cœlo, mea lux, terrâve, marive requiram!
  Nec cœlum ſine te, terra, nec unda placet.
Non equidem ignoro, quæ, quantaque gaudia Cœlum,
  Terraque quas fundat, undaque condat opes.
Sed ſine te, mea lux, mala ſunt, quæcumque vel æther,
  Vel tellus gremio, vel tegit unda ſalo.
O Cœlum! ô tellus! ô cærula marmora ponti!
  O tria deliciis regna ſuperba ſuis!
Delicias cumulus veſtras licet aggerat unus,
  Non ſint Deliciæ, ſi meus abſit amor.
Sæpè tulit, fateor, vaga per divortia mentem,
  Hinc Thetis, hinc tellus, arduus inde Polus:
Sed totum injectis, mundum ſi metiar ulnis,
  Non tamen hæc ulnis par erit ulna meis.
Mens aliquando fuit gravidam recludere terram,
  Æraque divitibus vellere fulva cavis;
Aurumque argentumque, nitentis germina venæ,
  Quæque metallifero nutrit arena ſinu.
Ferro igitur magnæ Matris ſuffodimus alvum,
  Totaque Telluris gaza coacta fuit:
Quid juvat? aggeſtas licet aurum fregerit arcas,
  Non tamen eſt animo nauſea pulſa meo.
Ergo ſub æquoreos rapuit me cura penates,
  Quâ ſubit Eoas Indus aduſtus aquas.
Quidquid & aurifluis gemmarum naſcitur undis,
  Carpere ſub liquido gurgite fervor erat.
Et preſſum roſeis conchylibus edere rorem,
  Ridet et patulis purpura ſi qua labris.
Et ſparſas rutilis baccas conquirere ripis,
  Dives Hydaſpæi quâ nitet unda vadi.
Hei mei! tam vario lectis ex æquore gemmis,
  Littoribus totidem fluminis atque maris.

Tot

Tot cyanos, tot chryſolitos, tot jaſpidas inter,
Nulla meæ potuit gemma ſat eſſe ſiti.
Quid facerem, votis, terrâque, marique negatis?
Sidereos dixi, vota ſubire lares.
Viſa igitur ſuperi circumvaga machina mundi,
Templaque luciferis fulgida lampadibus.
Obſtupuit ſtabili currentes ordine flammas,
Aſtraque perpetuos ducere nexa choros:
Inter at indigenas tot Olympi penſiles ignes,
Flamma capax animæ non fuit ulla meæ.
Nempe ita cùm totum requievit in Hercule Cœlum
Non illi requies ſidera, pondus erant.
Ah! piget è terris Cœli convexa tueri,
Jam ſuper alta feror nubila, terra vale.
Jam cunctæ ex oculis, turreſque urbeſque recedunt,
Jam coit in minimam pendula terra pilam:
Jam Lunæ, Soliſque Joviſque ſupervehor orbes,
Et ſeptena premens ſidera, calco pede:
Jamque pavimentum ſtellarum illuſtre pyropis,
Sub pede deſpicitur, quod modò culmen erat,
Altaque jam cingunt flammantis mœnia mundi,
Et propior cœli regia tota patet.
Quin properant volucres, pennata examina cives,
Et ſociant variis verba, fideſque modis:
Saltanteſque obeunt pedibus plaudentibus orbem:
Lætaque ceu feſto perſonat Aula die.
O cœlum! ô cœlum! ô fulgentia lumina ſtellæ!
O, niſi ſidereis, atria digna choris!
O Volucres animæ, rutili reſpublica Regni!
O chelys Angelicis aſſocianda modis!
O ubi ſum: prope facta ſui immemor, exciderat mens:
Sed redit ut ſponſum ſenſit abeſſe ſuum.
Aſtra valete, valete Poli, volucreſque valete;
Nil mihi vobiſcum eſt, ſi meus abſit amor.
Jam video, mihi quid terrâque, poloque petendum,
Si meus abſit amor, Terra, Poluſque vale.
Magnanimus juvenis lacrymas Pelliæe dediſti,
Nulla tibi domito terra quod orbe foret:
Quid mihi millenos ſi fregero viribus orbes?
Nec ſatis eſt votis gloria tanta meis.
Ah: minus eſt animo, quidquid ſola diſſita terrarum,
Aſtriferæque obeunt mœnia vaſta plagæ!
Quod neque terra capit, neque regna liquentia ponti,
Non hominumque lares, non aviumque domus.

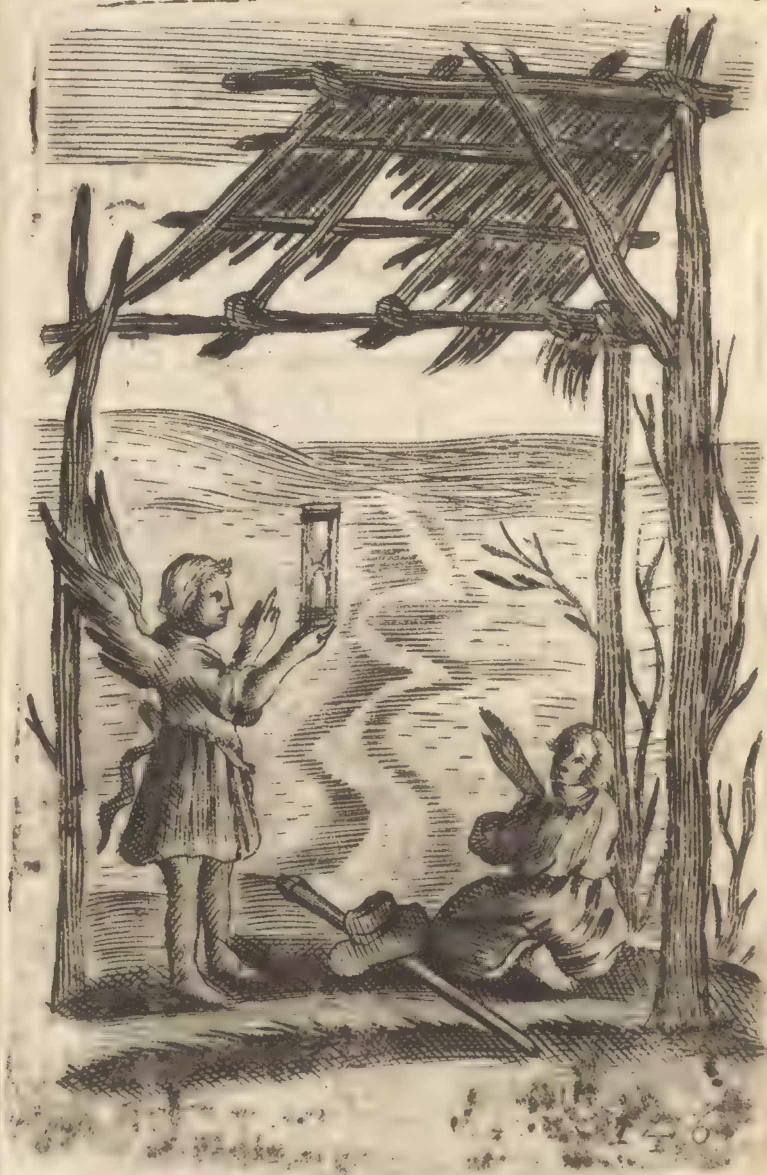
Quod

Quod neque ſiderei claudunt amplexibus orbes,
Id voto ſpes eſt, reſque petita meo.
Hactenus, heu fateor, vacuas dum prendimus auras,
Semper ab amplexu mens male luſa ſuo eſt:
Tu mihi Terra, Deus, mihi tu Mare, tu mihi Cœlum,
Denique cuncta mihi es: Te ſine, cuncta nihil.

AUGUSTINUS

Soliloq. Cap. 20.

QUidquid Cœli ambitu continetur, inferius ab animâ humanâ eſt, quæ facta eſt ut ſummum bonum ſuperiùs poſſideret, cujus poſſeſſione beata fieret.



Heu mihi quia incolatus meus prolongatus est ! habitavi cum habitantibus Cedar, multùm incola fuit anima mea. *Psal.* 120.5.

SUSPIRIUM VII.

Heu mihi quia incolatus meus prolongatus est! habitavi cum habitantibus Cedar, multùm incola fuit anima mea. Psal. 120.5.

AN peragit solitis Phœbi rota cursibus annum,
Sydereúmque suo tempore finit iter?
Credideram fractis currum consistere loris,
Tempora tam lentis ire videntur equis.
Hei mihi, decretos jam dudum explevimus annos,
Nec tamen è vitâ cedere, Parca jubet.
Cur mea tam longo ducuntur stamina filo?
Debueras, Lachesis, deproperasse colum;
Ecquid in his adeò delectet vivere terris?
Quidve quod invitet tristis hic orbis habet?
Quælibet, ah! simili mihi mors minus aspera vita est,
Si genus hoc mortis vita vocanda fuit.
Nempe gradu stabili nihil hic immobile constat,
Cuncta sed assiduâ mobilitate fluunt.
Manè dies oritur Phœbæo splendidus auro,
Squallidus emoritur nocte premente, dies.
Nox subit Astrorum rutilis comitata choreis,
Nox iterum Cœlo, Sole fugante, fugit.
Nunc Zephyro gremium tellus spirante recludit,
Nunc claudit gelidos, flante Aquilone, sinus,
Nunc canet nivibus, nunc spargitur alba pruinis,
Nunc tepidi foliis veris amicta viret.
Mollia jam liquidas pandunt freta navibus undas,
Jam tenet inclusas unda gelata rates.
Nunc agitant tumido venti fera prælia Ponto,
Nunc stagnat placidis cærula Tethys aquis.
Humidus effusis nunc liquitur imbribus æther,
Nunc aqueâ nitidus stat sine nube Polus.
Nunc fragor horrisono Cœlum quatit omne tumultu,
Nunc silet,& superas pax tenet alta plagas.

Denique (quæ reliquos ſuperant incommoda caſus)
  Mœſta ferè in mediis vita trahenda feris.
Quæque domos hominum, mage ſunt ſpelæa ferarum,
  Quique homines, hominum nil niſi nomen habent:
Scilicet inſidiæ, fraudeſque, dolique triumphant,
  Nec niſi quod rigido, jus datur enſe, viget.
Exulat hinc Pietas, terriſque Aſtræa receſſit,
  Faſque relegatum ſub pedibuſque jacet.
Adde loci faciem, locus eſt inamabilis, & quæ
  Libera vix riſu ſolvere corda queat.
Martius, heu! ſævis ardet furor undique bellis:
  Nec numerat plures altera terra neces.
Hoſtibus in mediis, inter gladioſque, faceſque,
  Hac geris arma manu, qua feris arva manu.
Quis velit in tantis tolerare laboribus annos,
  Sortis & aſſiduis ictibus eſſe ſcopus?
Hei mihi decretos jam dudum explevimus annos?
  Tempora cur fati ſunt ita lenta mei?
Tempora cùm numero (numero quæ ſæpiùs exul)
  Jure graves damnat noſtra querela moras:
Nec ſcio quæ cæcas hebetent oblivia mentes,
  Omnia queîs longi ſunt ſua vota, dies:
Crediderim miſeræ neſcire pericula vitæ,
  Nec quam ſit gravis hic conditione locus.
Nam bona ſiderei ſi noſſent maxima mundi,
  Arceri patriâ ſe quererentur humo.
Sed procul abſentes cœleſtia gaudia fallunt,
  Raraque de Cælo nuncia rumor habet,
Hei mihi, quàm procul his diſtas mea patria terris!
  Quàm procul à Cœli finibus exul agor!
Exulibus quondam tellus fuit ultima, Tybur,
  Me profugam fatis ultimus orbis habet.
Et nondum infauſtas colui ſatis incola ſedes,
  Squallentes tenebris, triſtitiáque domûs?
Secta Ceres cæſis quoties procumbit ariſtis,
  Servus ab Hebræo pilea ſumit hero:
Cur ego non etiam ſervili emancipor agro?
  Et rudis immunem verbere virga facit?
Cur patriæ fines, portuſque relinquere cogor,
  Nec ſinor ætherios exul adire lares?
Deſerit externas peregrina Ciconia ſedes,
  Inque ſuas revolat, per mare vecta, domos.
Nuncia veris avis, nidos quoque mutat hirundo,
  Cùm redit ad notos Biſtonis ales agros.

Urbe relegatus patriis Antiſtius oris,
  Redditus, exilii fine favente, fuit.
Hei mei, cognatis cur exul abarceor aſtris ?
  Nec ſinor illa meo tangere regna pede ?
Lux mea ? rumpe moras ſatis his habitavimus oris,
  Aut quò non potui corpore, mente ferar.

De verbis Domini.

Serm. 43.

SUnt duo tortores animæ non ſimul torquentes, ſed cruciatus alternantes. Horum duorum tortorum nomina ſunt Timor & Dolor. Quando tibi benè, times, quando malè eſt, doles.



Infelix ego homo, quis me liberabit de corpore mortis hujus? *Ad Rom*.7.24.

SUSPIRIUM VIII.

Infelix ego homo, quis me liberabit de corpore mortis hujus? Ad Rom. 7. 24.

INfelix, ubi nunc bona tot, quæ perdita plango,
Sed fruſtrà planctu non revocanda meo?
Tot bona! quid repetis dolor? ah: meminiſſe nocebit!
Amiſſæ cruciant dum memorantur opes.
Utilius veteris fortunæ neſcius eſſes,
Cùm mala ſors fato deteriore premit.
Paſſim hominum ſtrygia eſt decepti noxa parentis,
Stultitiæ ſe[illegible] ſcilicet ille reus.
Adam, Adam ſimplex Adam, Adam uxorius audit,
Pluribus, aut totidem vapulet Eva probris.
Non ego ſic: ſed, ſi gemitus ſinit edere vocem,
Pars, fateor, mundi in crimine, magna fui.
Te quoque, qui primos ſtudium damnare parentes,
Peccati memorem convenit eſſe tui.
Cùm vitæ & mortis non felix alea jacta eſt,
Colluſor proavi diſſipavit[illegible] eras.
Credite poſteritas, Adam vos e[illegible] & Eva,
Et veſtræ pomum corripuêre manus.
Hinc nudi; gens pelliceâ dignisſima zonâ,
Et pudor, & dolor, & Numinis ira ſumus:
Non querar acceptæ tot publica vulnera cladis,
Materies elegis ſum ſatis apta meis.
Ordior à cunis, hic mecum lacryma nata eſt:
Hic docuit vitæ ſyllaba prima, queri.
Menſis erat Majus, menſis gratiſſimus orbi,
Sed, mea ſi reputem fata, December erat.
Septima lux ibat quæ ſi ſuprema fuiſſet,
In cineres iret muta querela meos,
Cùm tandem poſt luctam uteri, horribileſque ululatus,
Progenies cervæ parturientis eram
O Mater! ſcio, tunc Mater, nova facta Rebecca es,
Tunc ferus ſubiit virginitatis amor.

Diriguit nutrix, pallens pater ora retorsit,
Et cunæ in lævum procubuere latus.
Horror & horror erat, vox omnibus, omnibus una,
Heu puer, heu quantis gignitur ille malis!
Atra dies, Ægyptiacâ dignissima nocte.
Qua de me, licuit dicere, Natus homo est.
Atra dies: neque te Titan, neque Cynthia nôrit;
Nec stata qui Cœli tempora, Janus agit.
Illa dies abeat Grajas orsura Kalendas,
Nullus eam cupiat mensis habere suam.
Si redeat, redeat piceis frontem obsita nimbis,
Et gelidum densâ grandine tunsa caput.
Tum tonitru & fulmen funesto adverberet igne,
Et sibi sic hostem noverit esse Deum.
Sentio jam, quod fatidici plorastis amici:
Mentitur vitæ clepsydra nulla meæ.
Tanti erat hæc soboles, lacrymis assuevimus inde,
Indè oculos rarò deseruêre meos.
Nam postquam posita est prætexta, nucesque, trochusque
Et bulla ad patrios victima facta lares.
Tunc ego, quæ meliùs nescirem, discere cæpi:
Primus erat, sortem plangere posse, dolor.
Et vix posse datum est, sæpè obluctata fuit mens;
Naturæ impatiens sub pede colla premi.
Surgere sæpè adnixa, suoque irrumpere Cœlo,
Nec poterat pigrâ tollere corpus humo.
Tum vibrans oculos, oculos tristi imbre natantes,
Ah superi! dixit (cætera fletus erant)
Et rursum ah! ah! (sed per luctisonos singultus
Ipse sibi obsistens non finit ire dolor)
Sic puto Rex fremuit, dum crescere cornua sensit
Qui bos ex homine est, de bove factus homo.
O Deus! ô superi, patientia vincitur: ô quis,
Qui me mortali corpore solvat, erit?
O quis erit? nostris qui cantet in auribus, istud
Quod voveo toties, ilicet, ô quis, erit?
Ille, necaturum mihi mergat in ilia ferrum,
Pocula Thessalico misceat ille favo.
Nec liquido plumbo, nec avaro terreor unco,
Mors miseræ quavis conditione placet.
Æratos gemitu doceam mugire juvencos,
Supposito quamvis excrucianda rogo.
Aut etiam jubear (quamquam pudor ista vovere)
Inter Ulysseos exululare lupos.

O

O Deus, ô superi, patientia vincitur! ô quis
Qui me mortali corpore solvat, erit!
Parce Deus, ne crudelem vox impia jactet,
In furias quando præcipitata ruit.
Hîc propè barbaries poterit clementia dici,
Ad pœnas veniat si stupefacta meas.
Corpora corporibus conjunxit mortua vivis
Ille, hominem quem vix dicere fama potest.
Me vivum cruciat (magis hoc ferale) cadaver,
Nec, quæ dissidium finiat hora, venit.

AMBROSIUS

In Psalm. 118.

Serm. 22.

QUomodo vivit anima operta mortis involucro?

Co-



Coarctor è duobus, deſiderium habens diſ-ſolvi, & eſſe cum Chriſto. *Ad Philipp.* 1. 23.

SUSPIRIUM IX.

Coarctor è duobus, desiderium habens dissolvi, & esse cum Christo. Ad Philipp. 1. 23.

QUid faciam gemini flammata cupidine voti:
 Anteferam terras? anteferamne polum?
Terra tenet, Cœlum revocat, lis magna moratur,
 Jamque volentem animum pondere membra premunt.
Sed procul illecebræ; semel impete rumpere nodum
 Præstat, & è vinclis eripuisse pedes.
Pergite festinæ pertexere stamina Divæ,
 Nec Letho clausæ sint veniente fores.
Aspice, lux, quanto luxentur brachia nisu;
 Utque fere à membris distrahar ipsa meis.
Distrahar, ut mediam tibi me conjungere possim,
 Unaque sit saltem pars tibi nexa mei.
Non finis; & rides nil proficientia vota,
 Quodque negas toties, vis tamen usque peti.
En peto quod renuis geminasque exporrigo palmas,
 Et tibi, quas nequeo nectere, tendo manus.
Sæpè mihi de te, mendacia dulcia fingo.
 Vincula ceu positâ compede fracta forent:
Et dico; mens hic, prendique & prendere certat:
 Meque, sed ut video, dissimulanter amat.
Tam bona credulitas erat haud indigna favore,
 Debueratque meos expediisse pedes.
Si tamen implicitam pedicis cupis usque teneri,
 Hîc ego conatu deficiente cadam.
Ast redit, & velut allabens sese ingerit ultrò,
 Spemque iterum nutu sollicitante facit.
Surgam supremumque amplexibus obvia curram,
 Collaque, furtivâ fraude, negata petam.
Quàm prope, quam prope sum! vestis pars ultima tacta est.
 Jam puto vicinâ prendere posse manu.

O Amor! ô dolor! affectum deludis hiantem;
Decipit amplexus mobilis aura meos.
Et licet aut digitis tribus aut vix quatuor absis
Semotus medio crederis orbe mihi:
Nempe pater Pelopis sic poma fugacia captat,
Poma datam toties fallere docta fidem
Dum modo prona arbos patulo superincubat ori,
Osque iterum, fructu decipiente, fugit.
Ludicra res Amor est, fallique & fallere gaudet,
Sed fraus supplicio non caret illa suo.
Decepti quo tormento crucientur amantes
Exemplo poterit discere quisque meo:
Quique alium ludit (sed rarum est ista fateri)
Ipse suo patitur vulnera facta dolo.
Nescieram mea lux; istis te fraudibus uti,
Sed nimis expertam jam sua pœna docet:
Ut canis indomitâ jactans cervice catenas,
A populo solvi prætereunte rogat;
(Ni faciat, querulis ululans latratibus auras,
In sua converso vincula dente furit)
Sic queror, & supplex toties ad vota recurro,
Ut præstes, quam me poscere cernis, opem.
At postquam implacido vertisti lumina vultu,
Nec placuit pedibus demere vincla meis.
Clamavi; ô Truncul entum & inexorabile pondus!
Quin etiam dicta est sæpè catena nocens.
Hanc trahat Autolycus, trahat hanc furiatus Orestes,
Aut qui tardipedes vertit in antra boves.
Sentiat hanc Scythicâ damnatus rupe Prometheus
Aut Scinis, aut scelerum quis feritate prior.
Scilicet à nimio venit hæc dementia luctu,
Error & hic, sese quo tueatur, habet.
Compedibus facile est sævoque ignoscere ferro,
Durior aut vinclis, qui ligat illa, suis.
O ubi littoreâ vinctam qui rupe puellam
Bellerophon volucri retulit ales equo?
En ego barbaricæ constringor mole catenæ,
Servus ut à rigido transfuga vinctus hero:
Et quoties patrias assurgere nitor in auras,
Deprimor hospitii pondere victa mei.
Nempe ita dat pueris captus ludibria passer,
Dum fugit & revocant fila reducta fugam.
Et licet è domini cœnetve, bibatve labellis,
Mavult in sylvas liber abire suas.
Sic quamvis nitidâ pastæ bene corte palumbes,
Anteferunt caveæ rusque nemusque suæ.

O mea si lacrymis mollescere vincula possent!
Dudum essent lacrymis mollia facta meis.
Lux mea, tende manus; contra tibi tendo catenas
Has, nisi qui vinxit, solvere nemo potest.

CHRYSOSTOMUS

Hom. 55.

Ad Pop. Antioch.

Q*Vousque hîc erimus* affixi? *adhærescimus terræ tanquam vixerimus, in cœno volutamur: corpus de terrâ nobis Deus contulit, ut ipsum & in cœlum revehamus, non ut animam per ipsum* ad terram detrahamus.

Educ



Educ de cuſtodiâ animam meam, ad confitendum nomini tuo. *Pſal*, 142.7.

SUSPIRIUM X.

Educ de custodiâ animam meam, ad confitendum nomini tuo. Psal. 142. 7.

Libera quæ potui spatioso ludere Cœlo,
Cernis, ut angusto carcere clausa premar:
Heu dolor! ut miseras me lux effundit in auras,
Ipsa loco caveæ membra fuere meæ.
Pes compes, manicæque manus, nervique catenæ,
Ossaque cancellis nexa catasta suis.
Quo mihi cognati nativa repagula claustri,
Damner ut hospitii carcere vincta mei?
Siccine, more Chelys, brevibus tegar abdita conchis,
Regia cui Cœli vix satis ampla domus.
O quoties quæsita fugæ fuit ansa pudendæ!
In votis quoties restis & unda fuit!
Sæpè quidem rapto felix Lucretia ferro,
Faustaque combibito Porcia dicta foco est.
Visa nec Assyriæ tristis mihi sica puellæ,
Heu nimis ingeminas prodiga sica neces!
Sed negat hæc animis Numen, solatia captis,
Nec sinit hac vinctos fata præire viâ.
Ergo Syracusiis malim jacuisse cavernis,
Aut Danaës rigidâ delituisse serâ:
Nec verear curvi Cretæa volumina septi,
Unde citam rapuit Dædalis ala fugam.
Immeriti profugus damnet pia claustra rigoris,
Quæ sibi sollicitam non tenuere fugam;
Si mihi sidereis pateat vel rimula tectis,
Non querar immites ætheris esse fores.
Donec ad hæc captam retinent ergastula mentem,
Mens nequit agnati templa subire poli.
Quin sueta imperiis jacet hîc captiva voluntas,
Nec bona quæ vellet, vincula velle sinunt.
Euge semel nostræ, mea lux, succede catastæ,
Quantula sit nobis, experiere, domus;
Si tamen insidiæ, vel ahena repagula terrent,
Fac pateat demptâ janua laxa serâ.

Cap-

Captivum gemitu fertur revocâsse Magistrum,
Oblitus causæ psittacus ipse suæ.
Eja graves resera, nove Jane Patulcie, vectes,
Non erit hæc dextræ gratia prima tuæ
Angelico, memini, patefactas impete portas,
Claustraque suffractis dissiluisse seris.
Cùm stupuit lapsas manibus, pedibusque catenas,
Vixque Petrus patulas credidit esse fores.
Nullus obit nostris obses vadimonia vinclis?
Liberat Herculeâ Thesea nullus ope!
O ubi nunc Minyis fidissima turba maritis,
Vincula pro captis ausa subire viris?
Aut qui Wandalicis obses ergastula nervis,
Ipse sui capitis jussit abire lytro?
Lux mea, pande fores, inamœnaque claustra resolve,
Et sine sidereas ætheris ire vias.
Aut spectanda tuo vis ducar præda triumpho,
Ut Scythicus caveæ pompa Tyrannus erat?
En manus, en digiti rimis hiscentibus extant,
Cur ego non digitos tota manumque sequor?
Qua caput, hac reliquæ subrepit cauda colubræ,
Cur mihi serpentis lubrica pellis abest?
Cortis obit toties volucris captiva fenestras,
Et notat an tacitæ rima sit ulla fugæ:
Nexaque sollicitans furtivo vimina rostro,
Nativas nemorum tentat adire domos.
O Catharis, niveique polo comes agminis Agnes?
O casta Ursulidum, Sophiadumque cohors!
Vos ego, dimidium vestri modò nobile testor
(Dimidium vester quod sibi junxit amor)
Pandite ferratos ergastula barbara postes,
Inferar ut vestris dimidiata choris.
Dimidium felix vinclis socialibus exors,
Cui licet in plenas jam caluisse faces?
Lux mea, tam durum residet tibi pectore ferrum,
Ut neque captivæ commoveare prece?
Non ego, sed nostræ tu maxima caussa querelæ es:
Spectat enim laudes ista querela tuas.
Non benè conveniunt rigidis tua carmina clathris,
Quis queat in caveâ cantibus esse jocus?
Libera quæ cantat vernis avis Attica sylvis,
Capta silet, solitos nec ciet ore modos.
Eja age, pande fores inamœnaque claustra resolve,
Et sine sidereas ætheris ire vias.
Aut tua si cupidam præconia dicere temnis,
Invidus in laudes efficiere tuas.

GRE-

GREGORIUS

In Cap. 7. Job.

Capite 17.

CArcere homo circumdatur, *quia plerumque & virtutum profectibus ad alta exurgere nititur, & tamen carnis suæ corruptione præpeditur.*



162

Quemadmodum deſiderat cervus ad fontes aquarum, ita deſiderat anima mea ad te, Deus. *Pſal.*42.2.

SUSPIRIUM XI.

Quemadmodum deſiderat cervus ad fontes aquarum, ita deſiderat anima mea ad te, Deus. Pſal 42. 2.

SCire cupis, mea lux, quibus intùs amoribus urar,
Quantaque flamma tui pectora noſtra coquat?
Nec ſatis extulero ſitientis imagine prati.
Aut violæ, nimio quæ jacet uſta die.
Nec ſatis æſtiferæ depinxero fulmine ſtellæ,
Cùm canis ardenti ſidere torret humum.
Ah! quàm pulvereæ Libyes patiuntur arenæ?
Æſtuat hæc, noſtro ſiccior ore, ſitis.
Siccior Icario quàm dum canis imminet aſtro,
Aut violæ toſto flos cadit uſtus agro.
Vis dicam, mea lux, quàm te meus ardor anhelat,
Cervus ut irrigui fontis anhelat aquas.
Nempè venenifero paſtus ſerpente medullas,
Cervus agit toties hauſta venena fibris.
Aut humeros tincti trajectus arundine teli,
Carpitur infeſtâ viſcera tacta lue.
Ille furit, pectuſque citatus anhelitus urget,
Cæcaque per ſylvas ſaucius antra petit.
Antra petit fugiens ſalientibus humida lymphis,
Ut ſua fontano guttura rore lavet.
Hic rivi ſcatebris fumantia temperat ora.
Pellit & amne ſitim, pellit & amne luem.
Haud aliter ſcelerum mihi mens temerata veneno,
Tela venenatâ combibit uncta manu.
Et modò combibitum populatur pectora virus,
Ardet & in tacito noxia flamma ſinu.
Nempe graves, animi ſunt toxica vindicis, iræ,
Et tua quæ jaculas tela, venena, Venus.
Quæque gravant nimio ſpumantia pocula Baccho;
Pocula quæ diro gramine pota necant.
Aſpicis ut tumido turgeſcunt pectora faſtu?
Pectoribus faſtus virus inane tumet.
Quo ſitiens igitur peterem de flumine lympham,
Cùm meo tam varium viſcera virus edit?

Ah! nisi te nullo sitis hæc placatur ab haustu,
Tu potes hanc solus fonte domare sitim.
Scis etenim, mea lux, quam te, meus ardor anheles
Cervus ut irrigui fontis anhelat aquas.
Cervus odorisequi fugitivus ab ore Molossi,
In laqueos nullo sæpè sequente ruit?
Tum densam aspiciens venantum, hinc, inde coronam,
Tela supersaltu corpora fertur agens.
Exoritur clamorque canum, strepitúsque sequentum,
Ille fugit, tergo cornua celsa locans;
Ambiguúsque pavet ne sit comprensus, & ipsa
Quæ jam præteriit tela canesque timet.
Respectansque metu, per saxa, per avia currit,
Igneus atque illi spiritus ore micat.
Gutturaque ardenti flagrant arentia linguâ,
Quaque sitim relevet, quærit anhelus aquam.
Tum fontis mediis venas rimatus arenis,
Fontano rabidam mergit in amne sitim.
Et bibit & potis largè se proluit undis;
Haurit & exhausto robur opemque lacu.
Sic ego tartareis cingor, mea vita, sagittis,
Ægraque flammatâ torreor ora siti.
Hinc puer Idalius, premit hinc ad retia Bacchus,
Et multâ ancipitem trudit uterque cane.
Sublimes, levis hinc suspendit Gloria casses,
Hinc tumidus pedicis fallere tentat Honor.
Inde cohors magnis sociorum hortatibus instar,
Et docet exemplo crimina quisque suo,
Hei mihi quot circum venabula stricta minantur?
Ceu fera, cum cincto clausa tenetur agro.
Mille vias repetens infraque, supraque pererro,
Si qua meæ pateant hospita lustra fugæ.
Tum mihi per siccas sitis æstuat ignea venas,
Et sensim vapidas decoquit igne fibras.
Ergo fontis inops ad flumina quæque recurro,
Flamma sed hæc nullo flumine victa fugit.
Sic cadit obscenos miles defessus in haustus,
Sic licet infami turbida lympha luto.
Sperabam effossis æstum compescere rivis,
Æstus at infusæ gurgite crevit aquæ.
Qualis in amne levem sectatur faucibus undam
Tantalus, & fallit, quam dedit unda, fidem.
Mobilibusque inhiat, deluso gutture lymphis,
Semper aquæ locuples, semper egenus aquæ.

Sci-

Scilicet, haud ſimili calor hic extinguitur hauſtu,
Nec domat hanc cœni turbida lympha ſitim.
Cœleſtes animus ſitis inſatiabilis undas,
Cervus ut irrigui fontis anhelat aquas.
Ite igitur nigro torpentia flumina ſtagno,
Non bibit è vili gurgite noſtra ſitis.
Ite graves ſtygiis ſerpentibus, ite lacunæ,
Noxia Tartareis flumina paſta vadis.
Ite ſitit ſuperi dias mens fluminis undas,
Cervus ut irrigui fontis anhelat aquas.

CYRILUS

In Joann. Lib.3. cap. 10.

Salutaris nimirum aqua quæ noxiam hujus mundi ſitim, & vitiorum ardorem prorſus extinguit, ſordes omnes peccatorum eluit, animæ noſtræ terram cœleſti imbre irrorat, atque fœcundat; & ad ſolum Deum anhelo ſpiritu mentem humanam ſitientem reddit.

Quan-





166

Quando veniam, & apparebo ante faciem Dei? *Psal.*42.3.

SUSPIRIUM XII.

Quando veniam, & apparebo ante faciem Dei? Psal. 42. 3.

AH quoties, mea lux, mihi ſeria verba dediſti,
Nulla ſecuta tamen, ſeria verba fides!
Euge brevi venies, toties dixiſſe recordor.
Adde fidem verbis, dic ſemel, Euge veni.
Hei mihi quam longæ ſunt expectantibus horæ,
Plus ævi ſpatio creditur una dies!
Jam, mea lux, lapſi menſes, tot aguntur & anni,
Spemque facis toties, ſpem tamen uſque negas.
Quid miſeram ſpatiis tam lentis ferreus uris?
Et toties, parvo hic tempore dicis, eris.
Jam lacerant falſis me publica compita ſannis,
Et tuus ille Deus, dic, ubi? quiſque rogat.
Quando igitur veniam? quando tibi libera ſiſtam,
Quando adſtabo, oculis obvia facta tuis?
Aſpicis ut miſero conſumar ſquallida luctu,
Qua careo facies hæc mihi damna facit.
O facies animi crudele mei, tormentum!
Unica quæ præſens eſſe medela potes.
O quando, facies toto ſpectabilis orbe,
Quando tuo dabitur lumine poſſe frui?
Scilicet ut gravis eſt terris abſentia Phœbi,
Squallet & obſcurus Sole latente dies:
Nec color eſt hortis, nec amœnis gratia ſylvis,
Jamque ſilent homines, jamque ſiletis aves:
Mox ubi purpureo roſeum caput extulit ore,
Læta micat radiis, luce nitente, dies;
Et ſuus eſt hortis color, & ſua gratia ſylvis,
Jamque ſtrepunt homines, jamque loquuntur aves.
Sic ego te viſo, moriens mea vita reſurgo;
Vivaque, non viſo protinus emorior.
Sæpè jubes alio me paſcere lumina vultu,
Multaque conſpectu corpora pulcra refers.
Aſpice prata, inquis, formoſos aſpice flores;
Picta mei multum prata coloris habent.

Aſpice

Aſpice ceruleo palantes æthere ſtellas ;
Hæ quoque de noſtro lumine, lumen habent.
Aſpice & humanis præſtantia corpora formis,
Eſt meus humano multus in ore decor.
Siccine, Lux noſtris ſperaſti illudere votis ?
Falſaque ſuppoſito vendere fruſta vitro ?
Non ego pellicior mortalis imagine formæ :
Ah ! mea fax facies eſt, mea vita, tua ?
Illa, ô digna Deo facies ! gravis ille ſuavi
Mixtus in ore timor, parque timoris, amor.
Illa ſupercilii majeſtas dia cadentum.
Cœlituum prono quàm colit ore tremor.
Nam quota pars tanti ſedet ullâ in fronte decoris,
Lux mea, quanta tuâ fronte, geniſque ſedet ?
Ah neque ſi faciem coeat decor omnis in unam,
Tanta ſit ullius gratia, quanta tuæ.
Lux mea ſplendidior quanto ſupereminet aſtris
Lucifer & quanto Cynthia Lucifero.
Ipſaque quanto iterum ſuperatur Cynthia Phœbo,
Tanto formoſis omnibus ore præis.
De tribus id melius narrabit teſtibus unus,
Qui tibi tum comites vertice Thabor erant.
Cùm teſtata Deûm facies tibi flammea luxit,
Cinxit & auratas fax radiata comas.
Nempe aliquis tantæ captus dulcedine lucis
Et nimio formæ ſaucius igne tuæ ;
Immemor & patriæ, oblituſque ſuique, ſuorumque
Optabat ſtabiles figere monte lares.
Nec tamen auguſtum qualis, quantuſque videri
Cœlitibus ſolitus, viderat ille Deum.
Viderat aërios abſiſtere vultibus ignes,
Ut ſolet accenſo candida mica foco.
Viderat ardenti rutilantem vertice flammam,
Quale laceſſitum Sole refulget ebur.
Viderat, ut placidis, Lucina videris in undis,
Cùm tuus in nitidis fluctuat ardor aquis.
Aut qualis pelago Cœli vibratur imago,
Unda repercuſſi cum tremit igne poli.
Quid dicturus erat, totâ ſi luce coruſcas
Vidiſſet, circum tempora bina faces !
Quid ſi oculos ? quid ſi faciem ſine nube micantem
Quodque polo facies lumen utreque jacit ?
Quando erit ille dies, mea lux, rex ille dierum,
Numinis ambroſio cùm ſinar ore frui ?
Sæpe quidem veſtros ſpecto ſub imagine vultus,
Cum vultus obeunt ſpica, merumque tuos.

Magna, equidem fateor tamen imperfecta voluptas'
Pro facie, faciem nube tegente frui:
At mihi mens alio ſtimulata cupidine flagrat;
Ardet & innubes læta videre genas.
Quando erit, ergo dies, cùm te, ſine nube, videbo?
Impedient faciem vela nec ulla tuam?
Solaque, quæ fueras animo libata voluptas;
Tandem oculis etiam percipiere meis?
Illa dies fauſto ſi quando affulſerit aſtro,
Juro, erit his oculis charior illa dies.

AUGUSTINUS

In Pſalm. 43.

SI invenis meliùs quam videre faciem Dei, illuc te præpara. Væ tali amori tuo, ſi vel ſuſpicaris aliquid pulcrius, quàm eſt ille, à quo eſt omne pulcrum, quod te teneat, ne illum cogitare merearis.



Quis mihi dabit pennas ſicut columbæ, & volabo & requieſcam? *Pſal.* 55.7.

SUSPIRIUM XIII.

Quis mihi dabit pennas ſicut columbæ, & volabo & requieſcam? Pſal. 55. 7.

MAgne opifex rerum, generis mortalis origo,
Corpora noſtra tuâ ſunt fabricata manu.
Si tamen adverſis liceat contendere verbis,
Quos habeant nævos corpora noſtra, querar.
Iu tria jus homini vaniſſima regna dediſti,
In maria, in terras, ætheriaſque domos.
Tanta ſed ut juſtis tria regna gubernet habenis,
Non quantum hæc poſcit, machina robur habet.
Parce, parùm timide temeraria verba loquenti,
Plus operi vitii, quam reputetur, ineſt.
Momus abeſſe homini, fertur, doluiſſe feneſtram,
Cætera tam nitidæ membra probâſſe domûs:
Sed fueritne foris, fueritne foraminis uſus,
Lis erit arbitrio, Mome, ſecanda tuo.
Officit humanæ, me judice turpius ædi,
Nulla quod obſequium ſquamma vel ala ferat.
Non quod opus ſquammis ut terra tegatur & alis:
Imperium terræ ſquamma nec ala juvat.
Sed ſimul ætherias homo cùm moderetur habenas,
Et ſimul æquoreæ cærula ceptra plagæ,
Qua niſi ſint pinnæ, tumidas reget arte procellas?
Qua niſi ſint pennæ, nubila lege premet?
Ut volet, aëriâ volucris petit ardua. pennâ,
Piſcis ut æquor aret, ſquammea pinna facit.
Sed neque pinna vices homini neque penna miniſtrat,
Et ſimul hic fluctus & ſimul Aſtra reget?
Nec pelago piſcis, neque nubibus imperat ales.
Cur opus his pennâ, remigioque fuit?
Scilicet, ingenii minus, orbis & artis haberet,
Ni ſtreperet pennis ſtridula muſca ſuis.
Nec ſtabili geminus penderet cardine mundus;
Bina niſi querulas ala moveret apes.
Quid quod & in triplici, volucrum viliſſime, regno,
Principis inſtar, iter Merge natator agas?

Et modò gramineâ pedes exſpatieris in herbâ,
 Mox avis, alta petas, mox freta nauta ſeces.
Quin potius triplicis ceſſit tibi regia mundi,
 Per tria qui pennis hoſpita regna volas!
Aut tria ſi fuerint hominis loca credita curæ:
 Cur homini, triplici non licet ire via?
Cærulus æquorei Nereus pater ipſe profundi,
 Non niſi ſquammigeris currere fertur equis;
Juppiter, aërium qui flectere fingitur orbem,
 Ætheris ipſe vehens alite, carpit iter.
Nec levitas hominem celeri fert plumea penna,
 Nec liquidas pennâ remige findit aquas.
Et flectet geminum juſtis ſine viribus, orbem,
 Æthere factus avis, factus in amne ratis?
Ut tamen undifragæ careas moderamine pinnæ,
 (Plurima cum pinnis corpora caſſa natent)
At ſine præpetibus nulli patet ardua pennis,
 Quæ patet aligero Regia ſola gregi.
O liceat vacuas mihi tollere corpus in auras,
 Altaque ſidereæ viſere regna plagæ!
Aſpice, quos inter jaceat mea patria mores,
 Indignus patriæ nomen habere locus.
Aſpice, nec quod amem volucres, mirabere pennas,
 Me gravior, quam quæ Perſea cauſa movet.
Pegaſeis utinam rapiat ſuper æthera plantis,
 Aut moveat volucres Perſeos ala pedes:
Aut agiles humeris aptes mihi, Dædale, ceras,
 Icariis quamvis fabula labar aquis:
Aut lapſas agitem pennato pectore plumas,
 Quas vulſit vario picta columba ſinu:
Aſtra columbinis meditabor protinus alis,
 Et ferat ante tuam, Jupiter, ales avem.
O ſtultæ volucres, gens nota paluſtribus ulnis,
 Sueta cavernoſos turba natare lacus:
Non ego, ſi veſtras mihi Dædalus applicet alas,
 Littora, vel ſcopulos imáque ſaxa legam.
Non ego, fluminéæ volitem levis accola ripæ,
 Aut mea percuſſas penna flagellet aquas.
Non mea torpentes circumvolet ala paludes,
 Ut propior ſegnes radit hirundo lacus.
Non mea, ceu mœſtis Ceyx dum plangitur undis,
 Humida vicino ſe lavet ala freto.
Perſequar ætherium ſublimior ales Olympum,
 Altaque mox ſolitis niſibus aſtra petam.
O quondam felix hominum, modò turba volucrum
 Quos amor, id celeres, iráque vertit aves;

Cur

Cur mea non capiunt agiles quoque brachia plumas,
Induit aut moras hiſpida penna manus?
Quot ludunt liquidis examina plumea campis,
Aligeroque ſecant nubila celſa pede.
Si mihi, Niſe, tuo plumeſcant brachia fato,
Crurave Scylleis veſtiar hirta comis;
Si levis Aonio fierem certamine pica,
Aut cytherea tuâ verterer ales ave;
O mea ſi tangant aliquod ſuſpiria Numen,
Muter ut in pennas caſta columba tuas!
Scilicet advectâ, ceu Chaonis ales, olivâ
Reppetiit notæ tecta Noëa ratis;
Protinus aligeris raperer ſuper æthera velis,
Noſtra nec has iterum viſeret ala plagas.

AMBROSIUS

Homil. 70.

Volare non poteſt, niſi quod purum, leve atque ſubtile eſt, cujus nec ſinceritas intemperantiâ retardatur; nec alacritas, nec velocitas mole gravatur.



Quàm dilecta tabernacula tua, Domine virtutum! concupiscit & deficit anima meá in atria Domini. *Psal.*84.2.

SUSPIRIUM XIV.

Quam dilecta tabernacula tua, Domine virtutum! concupiscit & deficit anima mea in atria Domini. Psal. 84. 2.

O Qui sidereas ducis fortissime turmas,
Cui cingunt decies millia mille latus.
Quam tua Regifico radiant Prætoria luxu!
Mens stupet, & tantæ languet amore domûs.
Mœnia Tænario defendunt marmore muros,
Limina sunt Parius, portaque celsa lapis.
Vestibulo rutilant adamantum lumine valvæ!
Amplaque magnificus culmina splendor habet.
Fulgurat excelsis fulvum laquearibus aurum,
Et camera auratâ cedrina fulta trabe.
Tectum augustum, ingens, gemmisque, auroque superbum,
Quale putes ipsum posse decere Deum.
Stratus humi calcatur onyx, vitreique plateas
Stellarum fundunt, marmora fulva globi.
Jam sua temperies placido mitissima Cœlo est,
Qualis uti vernis aura tepet Zephyris.
Nec glacialis hiems tremulo pede pulsat Olympum,
Icta nec hybernâ grandine tecta sonant.
Nec pallent viso morituræ sole pruinæ,
Nec stant marmoreo flumina vincta gelu:
Nec coquit æstivi Cererem juba sæva leonis,
Solstitii medius nec furit igne dies.
Nec viridis foliis sanguis fervore recedit,
Nec tostus nimio sole fatiscit ager.
Perpetuum ver astra colunt, frigusque, caloremque
Inter, Cœlicolæ tempora veris agunt.
O qui sidereas habitas, Rex maxime, sedes,
Quàm tua præ terris invidiosa domus!
Quin absunt gelidi brumæ intractabilis imbres,
Quique rigat madidos imbrifer hœdus agros.
Æthereæque silent animæ tranquilla per alta;
Quassaque nec venti murmure spica tremit.

Stât placidus positis Aquilonum flatibus æther,
Servat & æternus longa serena tenor.
Sed neque flammantes liquido lavat æquore currus,
Nec subit occiduas Sol fugitivus aquas.
Nec premit astra dies, neque Sol fugat æthere stellas,
Nec premitur lassus nocte fugente dies.
Nulla polos tacitis nox obruit atra tenebris,
Nigráque subducto somnia sole vocas;
Exulat æthereis longè nox horrida terris,
Et nitet æterno lumine clara dies.
Clara dies, jucunda dies, septemplice Phœbi
Fulmineam nostri lampada, luce premens.
O qui sidereas habitas, Rex maxime, sedes;
Quàm tua præ terris invidiosa domus!
Sollicitæ procul hinc, posuere cubilia curæ,
Et metus & tristi luridus ore dolor.
Et caput atrato luctûs velatus amictu,
Lessus & impexis nænia mœsta comis.
Et labor & toto gemitus proscriptus Olympo,
Et lis & rapidi jurgia rauca fori.
Rixæque, invidiæque, cruentáque sanguine bella,
Monstraque, quæ secum plurima bella trahunt.
Pauperies febrisque, famésque, sitísque, luésque,
Quæque sequi solitæ Martia castra neces.
Hîc clausæ Bello portæ, & sine militis armis
Otia cœlicolæ mollia pacis agunt.
Non galeæ, non scuta micant, non classica clangunt,
Mitescunt positis aurea secla tubis.
Tabificique absunt, examina pallida, morbi,
Quæque cohors letho prævia sternit iter.
Quin etiam letho interdictum mœnibus urbis,
Nec quidquam in Superûm corpora juris habet.
Lætitiæ data cura domûs, quæ sedula fiet
Elysii longè finibus arcet agri.
Instruit auratis convivia Regia mensis,
Quas recreant festis gaudia sancta jocis.
Non quia Cœlicolæ dapibus jejunia solvant,
Aut ullus Superûm proluat ora liquor.
Absque epulis hic omnis amor compressus edendi,
Omnis & absque meri munere pulsa sitis.
Non istis temerant Superi convivia mensis,
Aut Regio similes suggerit illa dapes.
Elysium sine carne epulas Bacchóque ministrat,
Cœlicolumque venit nullus in ora cibus.
Cœlestes onerant, incognita fercula lances,
Quales nemo hominum contigit ore cibos.

Am-

Ambroſiæ, Superos hilarat, quis neſcio, ſuccus,
  Dius, & ætherio nectare potus alit;
Sicque ſuper ſtrato æternum diſcumbitur oſtro:
  Gaudet & auratis gens epulata toris.
Gaudet, & Angelicos placidis bibit auribus hymnos,
  Et ſalit, & rutilam ſub pede plaudit humum.
O qui ſidereas habitas Rex maxime ſedes,
  Quot tua deliciis affluit illa domus!
Jam flagrat, & ſtudio nimis inflammata videndi,
  Mens deſiderio deficit ægra ſuo.

BONAVENTURA

Soliloq. Cap. 4.

O Anima quid dicere valeo, cùm futurum gaudium adſpicio? jam pene præ admiratione deficio, quia gaudium erit intus & extra, ſubtus & ſupra, circum & citra.

Fu-



Fuge, dilecte mi, & aſſimilare capreæ, hinnuloque cervorum ſuper montes aromatum. *Cant.*8.7.

SUSPIRIUM XV.

Fuge, dilecte mi, & assimilare capreæ, hinnuloque cervorum super montes aromatum. Cant. 8. 7.

O Cyus aspectu, mea Lux, te proripe nostro!
Ardeo, nec tantas mens capit ista faces.
O mala, quæ dudum timui tibi dicere verba:
Quàm mea Lux, mallem dicere posse, mane!
Non etenim tua me præsentia tempore lassat,
Ah sine te, gravis est quælibet hora mihi.
Sed prohibent nimiis incendia dulcia flammis,
Vel fuge, vel nocuam, Lux mea, conde facem.
Hæc mihi Tu, fateor si jussa aliquando dedisses:
Exanimis misero lapsa dolore forem.
Ire jubet sævis Amor ignibus, haud ego mando
Stare velim totos in mea vota dies.
Si possem, cuperem non persuadere quod hortor,
Si potes, invitas aure repelle preces.
Ergo mane, mea lux, monitis neque flectere nostris:
Nec, precor, audieris quæ modo jussa dedi.
Trans mare præcipites rapiant verba irrita Cauri,
Non mea, sed stolidi verba fuere metus.
At prohibet rapidus fibras qui pascitur ardor,
Æstuo, nec tantas mens capit ista faces.
Ergo fuge, & celeres pedibus præverte capellas,
Antevola cervos, antevola hinnuleos.
Sed fuge respiciens, tanquam discedere nolles,
Ut qui spectari, dum fugit, ante cupit.
Dius in Ephremi cùm pectore ferveret ignis:
Non ego par flammæ, quin fugit inquit Amor?
Ille triumphato clarus Xaverius Indo,
Saucius ætheriâ pectora sæpè face
Cœlestis quoties ardebat arundinis ictu,
Ah satis est, satis est! dicere suetus erat.
Cum flagrat Juvenis sceptri laus magna Poloni
Corda rigat gelidis Stanesilaus aquis.
Quid mea pectoribus compono pectora tantis?
Non ego sum toti lux mea, par pharetræ!

Carpe

Carpe fugam, pediqusque leves præverte capellas,
Antevola cervos, antevola hinnuleos.
En juga vicino cœlos tangentia clivo,
Thuris ubi madido cortice gutta tumet;
Cedrus ubi, Laurúsque & copia plurima Myrrhæ,
Mixtáque puniceis Cynnama læta crocis.
Huc fuge pennigeris super alta cacumina plantis,
Seu tua, Mons Amana Libane sive tua,
Alta super juvenum fastigia Seraphicorum?
Cherubicosque apices, Astraque summa super.
Scilicet insoliti non sunt his montibus ignes,
Pectora quos imis vallibus ista tument.
Una potest flammare meas, scintilla medullas,
Non ego par totas, Lux mea, ferre faces.
Carpe fugam, pedibusque leves preverte capellas,
Antevola cervos, antevola hinnuleos.
Sic tamen, ut fugiens oculis huc sæpè recurras
Longiùs aspectu néve vagere meo!
Qualis at oppositum spectat soror aurea Phœbum,
Cùm plus de radiis, quo mage distat, habet.
Parce, suas vires, mea Lux, vitiumque fatenti,
Nec tecum possum vivere, nec sine te.
Ardeo, si properas; rigeo, si fugeris; hei mî,
Et procul, & præsens, igne ge uque noces:
Quid facies, mea Lux, sine te non esse valenti?
Fac caleam, toto non tamen igne cremer:
Ergo fuge, alipedesque celer præverte capellas,
Antevola cervos, antevola hinnuleos.
Interea viridem fabricabor arundine cannam,
Et referet laudes fistula facta tuas.
Post, ubi nox longo modulamine fessa silebis,
Ore silente novum dextra capesset opus.
Arboribusque meos foliisque insculpet amores,
Amborúmque uno cortice nomen erit.
Scriptáque præteriens ne noscat signa viator,
Littera confusum nomen utrumque teget.
Post opus hoc; reliquæ si quæ super hora diei,
Illa mihi in somnos hora quietis erit.
Sic tamen ut vestri sit mixtus imagine somnus,
Et mihi stet clausos pervigil ante oculos.
Dum loquor, en tacitis gliscunt incendia flammis,
Ocyus ingratam lux mea carpe fugam,
Carpe fugam, veluti cuperes tamen ante videri:
Utque brevi redeas, non tibi dico Vale.

AM-

AMBROSIUS,

De bono mortis.

Cap. 5.

HOrtatur anima ut fugiat ſponſus, quia jam ſequi poteſt etiam ipſa terrena fugientem.



Vir desideriorum.

DOmine, ante te omne desiderium meum, & gemitus meus à te non est absconditus. *Psal.* 38.10.

SYLLABUS
Libri Primi.

GEMITUS
ANIMÆ POENITENTIS.



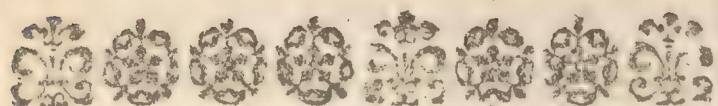
SYLLABUS
Libri Secundi.

V O T A
ANIMÆ SANCTÆ.

V.

 gi[t]

SYL-



SYLLABUS
Libri Tertii.

SUSPIRIA
ANIMÆ AMANTIS.

IV.

ad

FINIS.

A Catalogue of Boo[illegible] ... for, and sold by Robert Pawlet, *at the signe of the* Bible *in* Chancery-lane, *neer* Fleet-street.

THe *Nunns Complaint against the Fryers*, being the Charge given into the Court of *France* by the *Nunns* of St. *Katherine* neer *Provence*, against the Father *Fryers*, their Confessors; shewing their abuses in Spirituals and Temporals, their Allowance of undecent Books; the Love-Letters and Marriage of the *Fryers* and *Nunns*; their Frolicks and Entertainments, *&c.* Several times Printed in *French*, and now faithfully done into *English*.

Mary Magdalens Te rs wip'd off: Or, *The Voice of Peace to a Unquiet Conscience.*

Sermons preached by that Eminent Divine *Henry Hammond*, D.D.

Golden Remains of that ever-memorable Mr. *John Hales* of *Eaton*-Colledge, &c. The second Impression, with many Additions not before published.

Episco-

Episcopacy as established by the Law in *England*, written by the special command of the late King CHARLES, by *R. Sanderson*, late Lord Bishop of *Lincoln*.

A Scholastical History of the Canon of the Holy Scripture; Or the certain and Indubitate books thereof, as they are received in the Church of *England*; by Dr. *Cosin* Lord Bishop of *Durham*.

A Collection of Articles, Injunctions, Canons, Orders, Ordinances, and Constitutions Ecclesiastical, and other publick Records of the Church of *England*, with a Preface; by *Anthony Sparrow*, Lord Bishop of *Exon*.

A Rationale on the Book of Common-Prayer of the Church of *England*; by *Anthony Sparrow*, Lord Bishop of *Exon*.

The Bishop of *Exon*'s Caution to his Diocess against false Doctrines; delivered in a Sermon at his Primary Visitation.

The whole Duty of Man, laid down in a plain and familiar way for the

uſe of All, but eſpecially the Meaneſt Reader; Neceſſary for all Families; With private Devotions on ſeveral Occaſions.

The Gentlemans Calling, Written by the Author of *The Whole Duty of Man.*

The Cauſes of the Decay of Chriſtian Piety; Or, an Impartial Survey of the Ruines of Chriſtian Religion, undermin'd by Unchriſtian Practice; by the Author of *The Whole Duty of Man.*

An Hiſtorical Vindication of the Church of *England*, as it ſtands ſeparated from the Roman, *&c.* by Sir *Roger Twiſden*, Baronet.

Mr. *Chillingworth*'s Reaſons againſt Popery, perſwading his Friend to return to his Mother the Church of *England*, from the Church of *Rome.*

The Book of Homilies appointed to be read in Churches.

Conſtitutions and Canons Eccleſiaſtical.

Divine Breathings, or a Pious Soul thirſting after Chriſt, in an hundred excellent Meditations.

Hugo Grotius de Rebus Belgicis; Or the

the Annals and Hiſtory of the Low-Country Wars in Engliſh, wherein is manifeſted, that the United Netherlands are indebted for the Glory of their Conqueſts to the Valour of the *Engliſh*.

A Treatiſe of the *Engliſh Particles*; ſhewing much of the variety of their ſignifications and uſes in Engliſh; and how to render them into Latin according to the Propriety and Elegancy of that Language; with a Praxis upon the ſame; by *William Walker*, *B. D.* School-Maſter of *Grantham*.

The Royal Grammar, commonly called *Lilly*'s Grammar, explained, opening the meaning of the Rules with great plainneſs to the underſtanding of Children of the meaneſt capacity, with choice obſervations on the ſame from the beſt Authors; by *W. Walker*, *B. D.* Author of the Treatiſe of *Engliſh Particles*.

A Treatiſe proving Spirits, Witches, and Supernatural Operations by pregnant Inſtances and Evidences: by *Meric. Caſaubon*, D. D.

A Catalogue of the names of all the Parliaments or reputed Parliaments from the year 1640.

A Narrative of some Passages in or relating to the Long-Parliament; by a Person of Honour.

Nemesius's Nature of Man, in English: by *G. Withers*, Gent.

Inconveniences of Toleration.

Toleration Examined.

A Letter about Comprehension.

A Thanksgiving-Sermon Preached before the King, by *J. Dolben*, D.D. Dean of *Westminster*, and Clerk of the Closet.

Bishop *Browrig*'s Sermon on the Gunpowder-Treason.

A Narrative of the Burning of *London* 1666, with an Account of the Losses, and a most remarkable Parallel between it and *MOSCO*, both as to the Plague and Fire.

Lluellyn's three Sermons on the King's Murther.

A Collection of the Rules and Orders now used in Chancery.

Iter Lusitanicum, Or the Portugal Voyage; with what memorable Passages

Paſſages Interven'd at the Shipping, and in the Tranſportation of her Sacred Majeſty *Katharine*, Queen of *Great Britain*, from *Lisbon* to *England*; by Dr. *Samuel Hynde*.

A Charge given by the moſt Eminent and Learned Sir *Francis Bacon*, at a Seſſions for the Verge, declaring the Juriſdiction thereof, and the offences herein inquirable, as well by the Common-Law, as by ſeveral Statutes.

Mr. *White*'s Learned Tract of the Laws of *England*.

Graphice, Or the Uſe of the Pen and Penſil in Deſigning, Drawing, and Painting; by Sir *William Sanderſon*, Knight.

Hippocrates Aphoriſms in Engliſh.

The Communicant inſtructed for worthy Receiving the Lords Supper: by *Tho. Trot*, of *Barkſton* neer *Grantham*.

Biſhop *Laud*'s Devotions.

Petavius's Hiſtory of the World.

Military and Maritime Diſcipline, *viz*. The Exerciſe of Horſe and Foot, with Sir *Francis Veres* Directions;

rections; and a Treatise of Invasion by Captain *Tho. Venn*, the Fortifying of Towns, with the ways of Defending and Offending the same; by the Learned Mathematitian *And. Jacquet*; also Sir *Samuel Moreland*'s Methods of Delineating all manner of Fortifications; Together with the Art of Founding Great Ordnance, making Gunpowder, the taking Heights and Distance, with the Nature of Fire-Works, *&c.*

Villare Anglicum: Or, a view of all the Towns, Villages, *&c.* in *England*, with the Hundreds, Rapes, and Wapentakes wherein they are; so that naming any Town or Place, you may readily finde what Shire, Hundred, *&c.* it is in. Collected by the appointment of the Eminent Sir *Henry Spelman*, Knight.

Sir *Francis Moor*'s }
Baron Savile's } REPORTS.

And all sorts of LAW-BOOKS.

